בית חדש
לחיות לצד

הדמיה: אורנה דגון, מתוך אתר; אדמונד שוורץ, 06

הבית הראשון
בקריית שמונה
שכונת הגליל

הבתים הראשונים בשכונה
מוכנים לקבלת דיירים









החל מכ-
1,590,000₪
מחיר:
דגמי
לרכישה

073-705-4333
לקביעת ראיון
ט.ל



לילה שלום, אחרשלא

הבטחתי לאור
את הירושלים
שלא תלון בקרב
שלום תבוא
עליך ועל ירושלים



אבן שתיתי

אחת היו לעיתים
רחוקות בשבילי
ובאלפיות, אבל
ירושלים אינה מכונה
הבירה הנצחית: לעולמים



בלוז ושלווה

לחשתי בירושה
ובכל צאתי לשלוח יד אני
ובלבדיותיה מוצ שתה אלי,
ובאלפיות ובאי לעולם
אני רוצה שבשבילי ובאי



בירה עכשיו

עשרות שלוי, ואפס אשקלון

ואני לא מבקש שתאמינו לי, אבל אני לא מבקש שתאמינו לי, אבל
לפני כן, לפני שתחליטו, אני רק מבקש שתבואו לטעום, ואז
אחרי שתטעמו את הבירה הטעימה ביותר שתשתו אי פעם,
אני מבקש שתחליטו בעצמכם, האם אתם רוצים לשתות
בירה שנעשית בישראל, ומיוצרת בישראל, ומיוצרת בישראל
על ידי אנשים ישראלים, שמשקיעים את כל הלב והנשמה
שלהם בכל בקבוק, או שאתם רוצים לשתות בירה שנעשית
בחו"ל, ומיוצרת בחו"ל, ומיוצרת בחו"ל על ידי אנשים
שלא מכירים אתכם בכלל, ולא אכפת להם בכלל?

25-ה שנה

הארץ

גיליון 1219 | יום חמישי, כ"ה בטבת תשפ"ו, 5.11.2026 | מחיר הגיליון כולל מע"מ

16:17	שבת: 16:26	מוצ"ש: 16:10	יום ה': 17:23	מוצ"ש: 17:24	יום ה': 17:23	יום ו': 17:25	כ"ט בטבת תשפ"ו: 16:29
זמני הדלקת נרות חנוכה:							

הרב דהרי השבט
הדרום. הכרם.
הבוקאסום.
הרמוש. הכרמים.
עם האחזת המזרח:
haretz.co.il



בס"ד





מכירה וקנייה של רכבים חדשים ויד שניה מכל הסוגים
בשיתוף פעולה עם כל חברות הרכבים הגדולות בארץ

ליווי אישי והכוונה • מינימום מחיר, מקסימום שירות

תנאי מימון נוחים • אפשרות עד 100% מימון • טרייד אין לכל הרכבים • קילומטראז' נמוך
כל הרכבים שמורים ומטופלים • חיסכון לצרכן ומחירים מיוחדים • רכישות רכבים

ביטוח במקום במחירים הזולים בארץ!!!

חדש! ליסינג תפעולי לרכבים 22/23 במחירים הזולים בארץ



מיצובישי אאוטלנדר 2023,
יד 1 פרטי, 7 מקומות,
אינסטייל 28,000 ק"מ



טויוטה CHR, 2019,
יד 02 115,000 ק"מ, היבריד,
דגם CHIC טסט 1/27,
מצב חדש, 85,000 ₪



טויוטה ראב 4,
יד 1 פרטי, היבריד
E-MOTION, 2020,
88,000 ק"מ, 150,000 ₪



טויוטה קורולה 2021,
היבריד, 115,000 ק"מ,
טסט ארוך 87,000 ₪



טויוטה יאריס קרוס, 2023,
יד ראשונה, 98,000 ק"מ,
היבריד, טסט 7/27,
107,000 ₪



קיה פיקנטו 2017,
יד 01 דגם EX, 55,000 ק"מ,
טסט 3/27, 36,000 ₪



יונדאי טוסון 2021,
יד 1 פרטי, מנוע 2.0,
62,000 ק"מ, 102,000 ₪



יונדאי i30, 2013,
יד 02, 130,000 ק"מ,
טסט 1/27, 22,000 ₪



יונדאי קונה 2021,
יד 01, חשמלי מלא,
22,000 ק"מ, 55,000 ₪

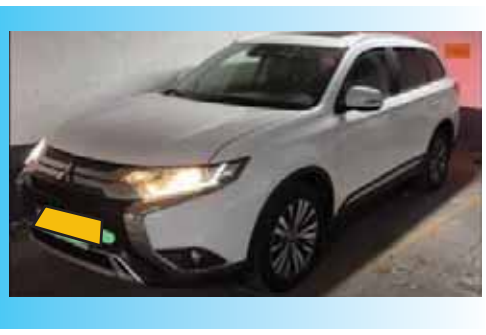

מיצובישי אאוטלנדר 2020,
יד 01 פרטי, אינסטייל,
7 מקומות, 96,000 ק"מ

ע.ב.ה

צביקה טבת 052-2557776 יאס אישי ואדיב

tami4 shabbat

איכות שאפשר לטעום



BOPO בראש פרוג

עכשיו במחירי נובמבר סייל!

- היחיד עם מטהר המים MAZE™
- היחיד עם מדיד מים חמים בשבת
- מים קרים ללא הגבלה בשבת
- שירות ואחריות של תמי4

מאושר לשימוש בשבת

בכפוף לתקנון | תקופת המבצע בתאריכים 1-24.11.2026 או עד גמר המלאי (המוקדם ביניהם) | לפחות 1,000 יח' במלאי | בהתחייבות למסלול "הכל כלול" 36 או 48 חודשים בלבד | התמונה להמחשה בלבד

*6944
tami4.co.il

מפעילים טיימר
לחיסכון



2 נטו בעד חסכון

FUNOMENAL

בחורף קל להדליק את החימום ולשכוח ממנו
טיימר פשוט יעזור לכם לחמם רק בזמן שצריך
ואת מה שחסכתם בחשבון? העבירו לחיסכון

חוסכים נכון עם נטו חיסכון

אושר אמיתי פה נטו חיסכון
רשת מזון זולה ומשתלמת בישראל

נטו חיסכון
הרווח כולו שלך.

לקבוצת המבצעים הסודית סרקו >

רוצים לעבוד איתנו? סרקו >

מכבדים כרטיסי:
משרד הפנים, היימיש כארד - טובה וברכה, אידיש כארד, מלכי רבנן
אשל ירושלים, להחזיקם ולהחיותם, מזון ומחיה, נדרים כארד,כארד שופ.

1599-50-1221

סניפים: אשדוד | באר שבע | בית שמש | ביתר עילית | בת-ים | חדרה | כרמי גת | מודיעין עילית | מעלות | נתניה אגמים | נתניה הפלדה | עפולה
קרית אתא | קרית יערים - טלזסטון | קרית שמונה | רמות - ירושלים | פתח תקווה - **בקרוב** | קצרין - **בקרוב** | ראשון לציון - **בקרוב** | צפת - **בקרוב**

סורגדור. **הכי בטוח** למשפחה שלכם



מחירים מיוחדים לקבוצות רכישה

מחלקת ברזל

סורגים | מעקות | דלתות | שערים
משרביות | קונסטורוקציות | פרויקטים





מרפסות תלויות
מתקפלות ומרפסות
קבועות על עמודים

פטנט מהפכני
עם כבל פלדה
בטיחותי!

בליווי מהנדס צמוד! בטיחות ואיכות - מעל הכל

מחלקת אלומיניום

חלונות | חלונות בלגיים | דלתות
מעקות | תריסים | זכוכית | בניה קלה



פרגולות אלומיניום
מודולרי / מתכוונן

סגירת מרפסות

גגות הזזה

שיטות איטום מהמתקדמות ביותר! אחריות על נזילות

אחריות מלאה
עד 8 שנים

עמידה בתקנים
המחמירים ביותר

גימור מוקפד
איכותי ובטיחותי

לפגישת ייעוץ ללא התחייבות התקשרו:

1-700-555-055

soragdoor@soragdoor.com

סורגדור

תעשיות מתכת ואלומיניום

בטיחות מדור לדור!

Gilizi



עמנואל שילה

eshilo777@gmail.com

ההזדמנות של הנשיא

למרות הפיתוי להסתכל מהצד כיצד גוש השמאל הורס לעצמו את קמפיין גיוס החרדים ובמקביל שוקע בבוץ שיתוף הפעולה עם המשותפת ורע"ם, הדאגה לעתיד המדינה מחייבת לחזק את המגמה של הנשיא הרצוג ולחתור לממשלת אחדות



צילום: יונתן זיידל, פלאש 90

ינסה להותיר מורשת של נשיא מאחד. יצחק הרצוג

1 הקפיצה הגדולה בשיעור ההצבעה בבחירות במגזר הערבי היא אירוע דרמטי ונדיר, שמעורר חשד כבד לשחיתות ולפגיעה בטוהר הבחירות כבר על סמך הנתון הסטטיסטי בלבד. לכך מצטרפות עדויות רבות על אמצעים פסולים שהופעלו כדי להשיג את העלייה הדרמטית בשיעור ההצבעה, ובכוחן הפרלמנטרי של הרשימה המשותפת ומפלגת רע"ם.

אמצעי אחד שיש לגביו עדויות רבות הוא תשלום שוחד בתלושי דלק ואף בכסף מזומן, כדי לעודד הצבעה באחוזים חסרי תקדים לטובת מפלגות המגזר. אמצעי אחר הוא עריכת רשימות מעקב אחר מצביעים אשר טרם מימשו את זכות ההצבעה שלהם, כדי להביא כמה שיותר מצביעים אל הקלפי, תוך קבלת נתונים שוטפת ושיטתית מבעלי תפקיד בתוך הקלפי. זאת בניגוד גמור להחלטת ועדת הבחירות בראשות השופט סולברג שאסרה את המעקב הזה, ולכן פסלה את השימוש בתוכנת 'אלקטור' למורת רוחן של מפלגות הימין. לפי העדויות, בקלפיות המגזר הערבי נעשה שימוש נרחב ואסור בתוכנה מקבילה בערבית.

אמצעי פסול נוסף היה צילום של ההצבעה מאחורי הפרגוד, תוך הפרת עקרון חשאיות הבחירות, שנועד להוכיח כי המצביע עשה את המצופה ממנו ולכן הוא זכאי לקבל את הגמול הכספי האסור שהובטח לו. וזה רק חלק מהיקף נרחב של בעיות חמורות ואי סדרים ששררו בהרבה מאוד מקלפיות המגזר הערבי.

משקיפים וחברי ועדות קלפי שניסו להתריע ולתעד בזמן אמת נתקלו באיומים מרתיעים מצד השותפים לקוניה, ובמשיכת כתף אדישה מצד ועדת הבחירות המרכזית, שלא נקטה אמצעים מהירים ויעילים לטיפול בפיגוע החמור הזה נגד הדמוקרטיה הישראלית.

מה שהופך את החשדות לחמורים שבעתיים הם הדיווחים על כך שסכומי כסף גדולים שהגיעו את כל האופרציה הזאת סופקו על ידי גורמים זרים ואף עוינים, כמו מדינת קטאר והרשות הפלשתינית. מעורבותה של הרשות הפלשתינית הוזכרה על ידי אביגדור ליברמן, והחשד למעורבות של מדינות זרות ועוינות עומד ברקע דברים חמורים שהשמיעו בנושא יושב ראש ועדת הבחירות השופט סולברג וראש השב"כ דוד זיני.

החשדות הכבדים חייבים להיחקר ולהיבדק היטב, גם כדי להעניש את האשמים, וגם כדי שהמערכת הפסולה והמושחתת הזאת לא תופעל שוב בבחירות הבאות. ניסיונותיה של היועצת המשפטית גלי בהרב־מיארה לתחוב מקלות בגלגלי חקירת השב"כ ולעכב אותה, מזכירים את מחדלי חקירת פרשת הפצ"רית יפעת תומר־ירושלמי. גם שם נוהלה החקירה באופן רשלני ומטייח להחריד, תוך גילוי חוסר רצון בולט לחשוף את האמת במלואה ולמצות את הדין עם הפצ"רית עצמה, ועם המעורבים הנוספים בפרשה. לאחר שלא גילו ערנות מספקת כדי למנוע את האירוע, על השופט סולברג וראש השב"כ זיני מוטל לכל הפחות לדאוג שהחקירה תמוצה עד תום, ושכל מי שהיה שותף לפיגוע החמור הזה נגד התהליך הדמוקרטי בישראל יבוא על עונשו המרתיע.

2 ואחרי שאמרנו את כל זאת, יש להדגיש ששיתוף הפעולה המתקיים בין מפלגות גוש האופוזיציה בהובלת איזנקוט למפלגת רע"ם והרשימה המשותפת הוא חמור ללא קשר לחשדות לשחיתות ולמעורבות זרה, שרק מוסיפים לשיתוף הפעולה הפסול והרקוב הזה צחנה נוספת. במאבקה נגד שיתוף הפעולה הזה, לא מומלץ לקואליציה היוצאת לשים את הדגש דווקא על עיוות תוצאות הבחירות והטענות לשחיתות. גם משום שיעבור זמן רב עד שהחקירה תסתיים והנושא יתברר, וגם משום שאפילו אם יוכחו כל החשדות, וגם אם כתוצאה מכך יוכרז על בחירות חוזרות בכל קלפיות המגזר הערבי, התוצאה הסופית לא תשתנה באופן דרמטי. כי אפילו אם נגרע מ־19 המנדטים של המפלגות הערביות שישה מנדטים שיתחלקו בין שני צידי המתרס הפוליטי, גוש הימין עדיין לא יגיע ל־61 מנדטים, וגוש השמאל עדיין יוכל ביחד עם המפלגות הערביות להשיג רוב בכנסת.

הנושא המרכזי כאן אינו השחיתות, אלא העובדה שמדובר במפלגות אנטי־ציוניות שאהדתן נתונה לאויביה של ישראל ולמחבלים בבתי הכלא בישראל. מפלגה ישראלית לגיטימית ופטריוטית כשלעצמה שתבסס את שלטונה על שיתוף פעולה איתן, תיזכר לדיראון עולם ותשלם מחיר אלקטורלי כבד.

3 אפשר היה להביט מהצד בשעשוע מסוים בהסתבכות של גדי איזנקוט, נפתלי בנט ויאיר לפיד בביצת שיתוף הפעולה עם מפלגות ערביות אנטי־ציוניות, תוך הפרת כל ההבטחות והנדרים שלא לעשות זאת.

לא פחות מכך מעוררת תדהמה וגיחוך המהירות שבה נסוגו מפלגות האופוזיציה מהקמפיין האנטי־חרדי התקיף והבוטה שדרש גיוס ללא פשרות לכולם, אל נכונות נלעגת להתפשר וללכת לקראת החרדים - שאין סיכוי שיסכימו לקבל מהשמאל פחות ממה שהציע להם הימין. טוב שהוסרו המסכות והתברר בגלוי שקמפיין גיוס כל החרדים כאן ועכשיו לא היה אלא תרמית שנועדה לפרק את קואליציית הימין. כעת כולנו מבינים שכאשר השמאל דיבר על נכונות הימין למכור את ביטחון המדינה לחרדים למען המשך שלטונו, הוא בעצם תיאר את תוכנית הפעולה שהוא עצמו מתכוון לבצע ברגע שתינתן לו ההזדמנות. ולנוכח הניסיון של איזנקוט ושותפיו לחבור לערבים או לחרדים, ובלבד שלא לחלוק בשלטון עם משרתי הסדיר והמילואים שמצביעים בהמוניהם לליכוד, לעוצמה יהודית ולציונות הדתית, אולי גם התמימים השימושיים מתוך הציבור הדתי־לאומי יבינו שלא באמת יש "ברית משרתים".

אז אפשר להמתין ולראות כיצד איזנקוט ושותפיו מסתבכים ונכשלים בניסיון להרכיב ממשלה עם הערבים או עם החרדים, או אולי מצליחים בכך לרגע כמו בנט ולפיד בשעתם רק כדי לראות כיצד ממשלתם נופלת והימין חוזר בגדול תוך זמן קצר. הבעיה היא שהבדיחה הזאת היא על חשבון כולנו. לנוכח האתגרים הקשים שלפנינו, אנו זקוקים ליציבות ולפיוס פנימי שלא יושגו ללא ממשלת אחדות.

4 עם היוודע תוצאות הבחירות בשבוע שעבר, רבים מכותבי ודוברי הימין קראו להקמת ממשלת אחדות, מתוך ההבנה שאין ברירה אחרת. אבל כדי שגדי איזנקוט יעז להמרות את פי פטרוניו הקפלניסטים וללכת על זה, הוא זקוק ליותר מקומץ של דוברי שמאל שהביעו עד כה את תמיכתם במהלך.

הנשיא הרצוג, שיש לו קצת יותר ניסיון פוליטי מלאיזנקוט, מפזר רמזים עבים שממשלת אחדות היא לדעתו הכיוון הנכון והמציאותי. גם הרצוג זקוק לחיזוק ותמיכה מול לחצים מצד סביבתו הטבעית. כזכור, בעבר הוא נכשל בניסיון למצוא פשרה מאחדת בעניין הרפורמה המשפטית, כשברגע האחרון אימץ תוכנית שנוטתה באופן ברור לעמדת אופוזיציית השמאל. כאשר תקופת כהונתו נמצאת בשליש האחרון שלה, יש לקוות שהפעם יעלה בידו לפשר ולחבר בין הצדדים ולהותיר חותם של נשיא מאחד. בהצלחה, אדוני הנשיא.

> לנוכח הניסיון של איזנקוט ושותפיו לחבור לערבים או לחרדים, ובלבד שלא לחלוק בשלטון עם משרתי הסדיר והמילואים שמצביעים בהמוניהם למפלגות הימין, אולי גם התמימים השימושיים מהציבור הדתי־לאומי יבינו שלא באמת יש "ברית משרתים"

בשבע

קבוצת התקשורת הנגדולה בישראל לציבור הדתי

מו"ל: בשבע השבועון לציבור הדתי בע"מ **יו"ר מועצת המנהלים בערוץ 7:** יעקב כ"ץ (כצל"ה) **יו"ר קבוצת בשבע:** דודו סעדה **עורך ראשי:** עמנואל שילה **סמנכ"ל:** דודי פינקלר **סגנית עורך:** חגית רוזנבאום **עורך אקטואליה ואתר בשבע:** יוני רוטנברג **מנהל מכירות:** מאיר מלמד **מנהלת סטודיו:** סגולי קירשנבוים **סטודיו:** חגית שחור, רעות מליחי, סמדר בן טוב **מנהל דיגיטל:** מאיר פריאנטה **רכזת מערכת:** שירה נחום **עורכות לשון:** אפרת פוקס, אפרת אורנשטיין **מנהלת הפקה:** שמרית שמח **מוקד הפצה:** 03-9185555

המערכת אינה אחראית לתוכן המודעות

מערכת ומחלקת מודעות | טלפון: 03-9185553 פקס: 03-9237777 כתובת למשלוח דואר: ת"ד 3631 קריית אריה פ"ת 4959258 אתר: **be7.co.il** | הפצה: בר הפצות



יריחו מתחדשת
בחיים יהודיים!

לפני 32 שנה נחתם ההסכם המסוכן והמביש "עזה ויריחו תחילה".
היום אנו אומרים בגאון: יריחו תחילה!
חוזרים ליריחו ומתקנים את חרפת אוסלו.
בשבוע שבו נקרא על רכישת מערת המכפלה, נכנסנו לבתים שרכשנו בכסף מלא.
בעזרת ה' בקרוב נזכה גם להתיישבות בחבל עזה

ממעשה אבות לבניין הדורות - ממשיכים ליישב את ארץ ישראל!

תנועת נחלה מועצת בנימין וחוות הארמונות



יוני רוטנברג
yoniro770@gmail.com

הפיזיקה של הפוליטיקה

המדינה היהודית העניקה לבתי הדין הרבניים סמכויות מועטות, וגם בכבשת הרש הזאת בג"ץ הולך ומכרסם ← הקואליציה היוצאת עבדה בחריצות כדי לתקן את החקיקה, ואפילו ניסתה להתחשב בכל הגורמים הקיימים. נחשו מי שוב מטרפד את זה ← חומר למחשבה לקראת הקמת ממשלת שמאל, שתרוץ קדימה בלי הפרעות



צילום: אוליבר פיטוסי פלאש 90

◄ אוטונומיה מצומצמת שהולכת ונשחקת על ידי בג"ץ. בית דין רבני

אני מבקש לתת לכם מקרה בוחן מציאותי, עכשווי, לעיקרון שדובר כאן בעיתון ובפלטפורמות הדיגיטליות שלו בכל החודשים של מערכת הבחירות, כולל עד ממש לאחרונה. שלא תגידו שמדברים כאן באוויר, מפריחים ספינים, מפמפמים תעמולה. הדגמה בשידור חי של העיקרון הפיזיקלי־פוליטי החשוב בישראל: ממשלת שמאל נהנית ממקדם חיכוך אפסי, ולכן הכוח הפוליטי המופעל מתורגם במלואו לתאוצה. ממשלת ימין, לעומתה, פועלת תחת כוח חיכוך נגדי, שבולם את תנועתה ומכלה את האנרגיה הפוליטית שלה.

יש לעיקרון הזה גם הוכחות אמפיריות, שלא לומר ניסויים בחיי בני אדם. ממשלות השמאל בישראל קידמו בזמן קצר מאוד צעדים דרסטיים שעיצבו את מצבה הביטחוני, המשפטי והכלכלי של מדינת ישראל לדורות, בזמן שהימין מתקשה מאוד להניע תהליכים רבי משמעות, וגם אם איכשהו הצליח - הם לעולם הפיכים. זאת הדינמיקה של החיכוך שלו עם הפקידות ומערכת המשפט, שמאטה דרמטית את התנועה קדימה של הכוח הפוליטי. הפעם נדגים את זה באמצעות סוגיה ליבתית בישראל, שעל פניו הממשלה היוצאת הייתה תמימת דעים לגביה: דת ומדינה.

אחת הסוגיות שמתעוררות מדי פעם בוויכוח על דמותה של מדינת ישראל היא מרוץ הסמכויות. מערכת המשפט וספר החוקים של מדינה הם במידה רבה ביטוי עמוק של צביונה. עם קום המדינה ניסה הרב הרצוג, שהיה אז הרב הראשי לישראל, לכונן חוקה למדינה על פי משפט התורה. היו לו שותפים נאמנים וראויים מאין כמותם למאמץ, הן בצד התורני והן בצד הפוליטי, אבל את בן גוריון זה לא כל כך עניין. הוא העדיף את המשפט הבריטי. הרב הרצוג נפגע מכך מאוד, ואפילו נתן ביטוי כתוב לכעסו על בן גוריון.

בן גוריון, מנהיג מהתקופה שבה השמאל עוד התנהל בענייניות נוכח דרישות החרדים ולא רק באופורטוניזם גמור, כן הסכים להעניק אוטונומיה מסוימת לדיני התורה, וזאת במעמד האישי. יש לכך הרבה סיבות מובנות וטובות, שמשליכות על השאלה הגדולה מיהו יהודי. כך נקבע בחוק שכל ההליכים של רישום לנישואין, גירושין, חלוקת רכוש ושאר ההשלכות של הליך הגירושין יתבצעו בבתי הדין על פי דין תורה, ולדיינים תהיה כמובן אוטונומיה לקבוע מה הוא דין התורה על פי ידיעותיהם.

נדלג על כל אבני הדרך ההיסטוריות והמהמורות שהחוק עבר מאז ועד היום, ונסכם זאת כך: מרגע שהסמכות המלאה ניתנה לבית הדין התורני, בתי המשפט האזרחיים - בהובלת בית המשפט העליון - החלו לנגוס לאט אך בנחישות בסמכות זו. עוד ועוד סמכויות שיפוט נלקחו, כשהשיא היה התערבות של בג"ץ בסמכות של בתי הדין לקבוע את סידורי המזונות של ההורים כלפי הילדים.

המסמר האחרון היה בפברואר 2025, כשבג"ץ קיבל החלטה די גורפת ודרמטית שמפקיעה הלכה למעשה את סמכות בתי הדין לדון במזונות. ברוב של שתיים מול אחד, קבעו השופטות וילנר ורונן שאין לבית הדין סמכות במסגרת "כריכה" - כלומר סוגיה ממונית של מזונות שנגזרת מהליך של גירושין - בסידור חלוקת עול המזונות בין ההורים. רק אם שני ההורים ירצו בכך, או במקרה מאוד ספציפי של ויכוח לגבי הוצאות שכבר שולמו במסגרת תשלומי מזונות, ותביעה להשבתם. אבל לב העניין, שהיה מאז קום המדינה נתון על פי חוק לבית הדין הרבני, נלקח ממנו. גם המזונות לא יידונו על פי דין תורה.

סוגיה נוספת בענייני בתי הדין שהתעוררה בקדנציה של הממשלה היוצאת הייתה סמכותם לדון בדיני ממונות בהסכמת הצדדים. גם כאן, באופן מסורתי ובמשך עשרות שנים, בתי הדין הרבניים הציעו במקביל לסמכות הבלעדית שלהם בענייני מעמד אישי גם שירות של בוררות בדיני ממונות בהסכמה של שני הצדדים. לכאורה מה יכול להיות רע אם שני אנשים יראי שמיים רוצים שבית דין תורני ורציני של המדינה יכריע ביניהם? לבג"ץ זה הפריע, ובשנת 2006 הוא אסר על בתי הדין לקיים בוררות בדיני ממונות במסגרתם.

הסוגיה השלישית והאחרונה התעוררה עם הליך הבחירה של שני הרבנים הראשיים. כאן מדובר בטרלול של ממש, אם כי אין באמור לגרוע מהטרלולים הקודמים. החוק מסמיך את הרבנים הראשיים למנות עשרה רבנים מטעמם לגוף הבוחר, מתוך בסך הכול 150 חברים. נתח דל במיוחד. וגם על הנתח הזה עטו הבזים של עמותות השמאל. בבג"ץ שהגישו הם דרשו לחייב את הרבנים הראשיים למנות גם נשים בעשר כבשות הרש שניתנו להם, ובג"ץ בששון רב אכן חייב אותם לעשות זאת, תוך שהוא מאיים שאם לא ימנו נשים המינויים שלהם יהיו בטלים והגוף הבוחר יתכנס בפורום של 140 חברים.

הוראת שעה, צו לנצח

שלוש הנגיסות החצופות האלה של בג"ץ בסמכות בתי הדין והרבנות הראשית התגלגלו לפתחם של נבחרי הציבור שלנו. קואליציה שמורכבת משתי מפלגות חרדיות, עוד שתי מפלגות שכמעט כל חבריהן דתיים, מפלגת נעם (!!!) והליכוד שמשופעת גם היא בדתיים וחובבי מסורת. הגוש האמוני, בקיצור. מבחינה פרלמנטרית לא היה כל קושי לבצע בחוק את התיקונים הנדרשים,

בניגוד לדימוי השטני שהתקשורת הדביקה לקואליציה היוצאת, דווקא הפרלמנט התגלה בתחום הזה בתפארתו. מצד אחד, עומד על העקרונות שהציבור שלח אותו לייצג, מתקן בחקיקה את מה שכביכול היה נתון לפרשנות בעיני בג"ץ, ועם זאת עושה את זה בשום שכל ותוך הבאת כל השיקולים בחשבון

שיחזירו את השפיות והאיזון בין מערכת המשפט התורנית ליוריסטוקרטיה של בג"ץ.

וכך אכן נעשה. ייאמר לשבחם של חברי הכנסת שהם דאגו להעביר חקיקה מסודרת כנגד כל אחת מההתפרצויות של בג"ץ שהזכרנו. בדיוק לפני שנה, זמן קצר אחרי פסק הדין של בג"ץ שגזל את סמכויות בית הדין בענייני מזונות

אוניברסיטת
אריאל
בשומרון

הירשמו לסמסטר

אביב

ותרוויחו שנה



אנחנו כאן בשביל העתיד

אתם כאן להוביל אותו

ליצירת קשר:

***3387**

יוני רוטנברג
yoniro770@gmail.com



צילום: Kluger Zoltan ויקפדיה ה

כעס על בן גוריון שהעדיף להנחיל למדינה היהודית דווקא את המשפט הבריטי. הרב יצחק הרצוג

בית המשפט החליט לתת פרשנויות מרחיקות לכת לדברי המחוקק, המחוקק טרח וביצע הליך ארוך ודמוקרטי כדי לתקן את החקיקה ולהבהיר את כוונתו, ואז בג"ץ בחוצפתו שב ומחליט לדון במה שכבר הובהר מעל לכל ספק, ועוד חצי נוזף במחוקק באמצעות צו על תנאי

הילדים, עבר בקריאה שנייה ושלישית חוק שקובע בהוראת שעה את סמכותם של בתי הדין בקביעת כל המערך המשפחתי החדש של זוגות שהתגרשו מבחינה ממונית.

ולמה הוראת שעה? תראו איזה יופי, כי בתי הדין הרבניים אינם רודפים אחר כוח לשם הכוח כמו בתי משפט אחרים. הם מעוניינים להטות אוזן לריבון, שהוא העם בייצוגה של הכנסת. ההסכמה שהתקבלה בין יושב ראש ועדת החוקה לנשיא בתי הדין הייתה שיתקיימו דיונים פנימיים בין הדיינים על גיבוש עקרונות קבועים שעל פיהם יפסקו הדיינים מזונות, שיתחשבו בביקורות על בית הדין ובשינויים במציאות. רק לאחר שתגובש מדיניות כוללת ומקובלת, היא תיקבע בחקיקת קבע. מודל מהפכני, שראוי היה שבג"ץ ילמד ממנו.

גם את העוול של בתי הדין לממונות תיקנה הכנסת היוצאת, באמצעות חקיקה מפורשת. במרץ האחרון חוקקה הכנסת ברוב גדול תיקון לחוק שמסמיך מחדש את בתי הדין הרבניים (וגם את אלה השרעיים) לשמש כבוררים אזרחיים בסוגיות ממוניות, המכריעים בתיקים בין צדדים שמסכימים ביחד לפנות לבית הדין. תיקון מתבקש ופשוט לציבור עצום של אנשים שנותנים אמון בחוקי התורה ובדיינים.

בעניין הרכב הגוף שבוחר את הרבנים הראשיים, הובילה הקואליציה תיקון לחוק הרבנים הראשיים, שמבהיר מעל לכל ספק ופרשנות תכליתית של בג"ץ את משמעות המושג "רבנים" ואת החופש של הרבנים הראשיים לדבוק באמונה ובמסורת היהודית. התיקון לחוק מגדיר שעשרת הממונים מטעם הרבנים הראשיים יהיו כאלה שמחזיקים תעודת כושר לרבנות מטעם הרבנות הראשית, שזה אומר בפועל רבנים אורתודוקסיים לפי המסורת היהודית. ועם זאת, התיקון לחוק משמר את הייצוג הנשי כפי שדרש בג"ץ, ומגדיל את מספר הנציגות המחויבת של נשים מטעם המועצות המקומיות - מה שמשאיר בפועל את יחס הגברים-נשים בגוף הבוחר כמו שרצה בג"ץ. לכאורה איזון: לשמור על החופש של הרבנים הראשיים בלי לפגוע בעקרון השוויון.

עכשיו תראו מה קורה פה. בניגוד לדימוי השטני שהתקשורת הדביקה לקואליציה היוצאת, בניגוד להשמצות על חוסר ענייניות ורמה נמוכה, דווקא הפרלמנט התגלה בתחום הזה בתפארתו. מצד אחד, עומד על העקרונות שהציבור שלח אותו לייצג, מתקן בחקיקה את מה שכביכול היה נתון לפרשנות בעיני בג"ץ, ועם זאת עושה את זה בשום שכל ותוך הבאת כל השיקולים בחשבון. לא רק לתקוע לבג"ץ, אלא באמת להסדיר חקיקה שתיטיב עם האזרחים ותהיה מאוזנת. וכל זה, צריך לזכור, כשגם בתוך הקואליציה יש ניואנסים וחילוקי דעות, ולא תמיד הציונות הדתית, הליכוד והחרדים רואים הכול עין בעין.

חומה בצורה ולא ענייינית

בדמוקרטיה שבה יש איזונים ובלמים באמת, וכל מוסד מכבד את זולתו, בג"ץ היה מכפיף ראש בענווה בפני ההתנהלות של הכנסת, ומתאם מיד יום סיור ולימוד בוועדות הכנסת כדי להעשיר גם את שופטיו באיכויות שגילתה האחרונה. וחלף זה מה? ניחשתם נכון, בג"ץ המיליטנט כבר הכריז מלחמה על שלושת החוקים שהעבירה הכנסת להסדרת היחסים בינו ובין בתי הדין, וכל זה לקראת פיזורה כשהיא כבולה מלהגיב.

השבוע התקבלה החלטה בעתירה שהגישה 'ישראל חופשית' נגד התיקון לחוק בהוראת שעה לגבי סמכות בתי הדין לדון במזונות הילדים, והשופטים הוציאו צו על תנאי שמורה למדינה להגיב על טענות העותרים. בעניין סמכות הרבנים הראשיים למנות נציגים בוועדה הוצא צו דומה כבר לפני חודשיים. בעניין סמכות בית הדין לדון בדיני ממונות כבורר אומנם לא הוצא עדיין צו, אך כבר נקבע תאריך לדיון.

חשוב לדייק כאן את הבריונות של בג"ץ. בית המשפט יכול לטעון שהמחוקק לא הבהיר את עמדתו לגבי מקרה מסוים, ולדון בעצמו מה הפירוש של החוק. אם הוא מהוגן וסביר, הוא יכול לשלוח את המחוקק להבהיר בעצמו את החוק, באמצעים המקובלים בפרלמנט. כאן לא רק שאין זה המצב, אלא גרוע הרבה יותר: בית המשפט החליט לתת פרשנויות מרחיקות לכת לדברי המחוקק, המחוקק טרח וביצע הליך ארוך ודמוקרטי כדי לתקן את החקיקה ולהבהיר את כוונתו, ואז בג"ץ בחוצפתו שב ומחליט לדון במה שכבר הובהר מעל לכל ספק, ועוד חצי נוזף במחוקק באמצעות צו על תנאי.

תוצאות העתירות עדיין לא ידועות, אבל זה גם צפוי וגם לא מאוד משנה. הנקודה שביקשנו להדגים בהתחלה קיבלה ביסוס מספיק למדי. באמת שאין לי שום טענה לנבחרי הציבור ששלחתי לכנסת במקרה הזה. הם ביצעו את מלאכתם בחריצות, בענייניות, בנאמנות לערכים שלשמם נשלחו. אבל מפני שהם משתייכים לגוש הימין, זה לא כל כך עוזר להם. מהבוחר הימני נשללה הזכות לממש את שאיפותיו לגבי המדינה באמצעות הפתק ששם בקלפי. בג"ץ שם, כחומה בצורה ולא עניינית, כדי לסכל כל דבר. לגבי ממשלה מהצד השני של המפה, לעומת זאת, יש קרדיט בלתי מוגבל. תזכרו את זה לקראת קואליציות אפשריות ובלתי אפשריות וצעדים גבוליים מבחינה חוקית, שבוודאי נראה בזמן הקרוב.



קריית השרון
הזדמנות נדירה לדירה חדשה
לאחר אירוע חשיפה מוצלח וביקוש גבוה

נפתחה הזדמנות נוספת להצטרף לפרויקט המבוקש בקריית השרון

דירות 5 ו-6 חדרים, מיני-פנטהאוזים ופנטהאוזים
בפרויקט החדש של משהב בקריית השרון

לפרטים והרשמה
***3245**



מאיר בן שבת

האיומים הביטחוניים לא מתחשבים באילוצים הפוליטיים

בפתחו של התהליך הממושך להרכבת ממשלה, שלא ברור איך יסתיים, כדאי לזכור שאויבינו לא יצאו לפגרה ← איראן מתכוננת לעימות הבא ודוחפת אליו גם את חיזבאללה והחות'ים. בלהט המאבק הפוליטי, אל לנו לשכוח כי מאבקנו האמיתי הוא זה שמתקיים מול אויבינו

קשה לדעת לאיזו מציאות יגיחו השורות הללו כאשר הן יראו אור. ייתכן שנימצא בעיצומה של מערכה צבאית נוספת עם איראן, אולי דווקא תחת שטף של דיווחים על התקדמות לקראת הסכם, או לחלופין - בהמשכה של השגרה המתוחה שהורגלנו אליה; שגרה שבה הצדדים אינם ששים אלי קרב, אך ממשיכים לצעוד לעברו, לקולם הגובר של תופי המלחמה. בסגנון שכבר למדנו להכיר, השיב הנשיא טראמפ לעיתונאי שניסה לדלות מידע: "אתה שואל אותי אם אני מצפה לחזור למלחמה בשבוע הבא, ואני משיב: נניח שכן, האם הייתי אומר לך זאת? נניח שלא - האם הייתי משתף אותך בכך?"

נאמן לגישה שעליה המליץ בספרו 'האמנות שלי - איך לעשות עסקים', ממשיך הנשיא האמריקני לשמור על עמימות, להסתיר קלפים ולהשתמש בטקטיקות של מצג שווא מול יריביו. המסר הכללי מצידו ברור: כל האפשרויות פתוחות.

בזמן שבישראל שקועים עד צוואר בספיחי הבחירות לכנסת ובתרחישים הפוליטיים בעקבות תוצאותיהן, העולם נדרך לקראת ההכרעה בסוגיית איראן. על פי דיווחי התקשורת האמריקנית, טראמפ כבר עדכן את בעלות בריתו במזרח התיכון על האפשרות לתקיפה באיראן, החל מרגע קבלת התוצאות של בחירות האמצע שהסתיימו שלשום. שעון החול התהפך.

נושאת המטוסים רוזוולט ממשיכה לעשות את דרכה למזרח התיכון. עם הצטרפותה בסוף נובמבר לשתיים שכבר פועלות באזור, היא תשלים את ההיערכות הרחבה של כוחות המשימה האמריקניים הימיים במרחב הזה, בדומה לזו שהייתה לפני חצי שנה. זאת במקביל לעיבוי מערך מטוסי התדלוק, תגבור מערכי ההגנה והגדלת סדרי הכוחות.

"חיסלנו את הגרעין שלהם. אנחנו עדיין צריכים לטפל באתר אחד או שניים, ונוכל לעשות זאת בתוך עשר דקות", אמר הנשיא טראמפ לכתבים, בהתייחסו כנראה לאתר שליד נתנז. עוד קודם לכן הזהיר המנהיג האיראני העליון, מוג'תבא ח'אמנאי, כי "כל איום, מכל דרג ובכל צורה, ייענה בתגובה מיידית, משמעותית וללא הגבלה גאוגרפית". שורה ארוכה של בכירים איראנים הדהדו את המסרים האלה. הם הוסיפו כי עדכנו את בנק המטרות "האמריקני־ציוני" והבהירו: "אנחנו נהיה הצד שיקבע מתי המלחמה הזו תסתיים".

לצד ההכנות הצבאיות, ובמקביל לרטוריקה המסלימה, גברו המאמצים הדיפלומטיים בהובלת קטאר. כל הצדדים רואים בכך מאמץ אחרון למנוע מלחמה. כלפי חוץ, האיראנים מקפידים להבהיר כי הם אינם מדברים עם האמריקנים וכי אין שום שינוי בשבעת תנאי הסף שהציגו. במקביל למסרים על איתותים חיוביים קלים, מבהירים הדוברים השונים כי המרחק בין העמדות עדיין גדול.



"מוג'תבא שחרר את הנצרה", הניצחון תלוי בחוסנו של העורף. ראש הממשלה נתניהו בטקס בבה"ד 1

צילום: יריב כץ

מלחמה – לאיזו תכלית?

הנשיא טראמפ ממשיך להדגיש כי בעניין איראן הוא ממוקד ביעד אחד: מניעת נשק גרעיני מהמשטר. זו המטרה שהמאמצים הצבאיים אמורים להשיג - בין ישירות ובין בעקיפין - על ידי דחיקתו של המשטר ל"הסכם טוב", מתוך תקווה שגם הלחץ הכלכלי ישפיע על כך. ואולם, לא צריך להיות מומחה גדול כדי להבין כי כל זמן שהמשטר האסלאמי יישאר על כנו, הוא לא יוותר על שאיפותיו. הוא יתעתע במערב, יסתיר, ינקוט טקטיקות שונות וימשוך זמן.

גם בטהרן לא מפחדים מדרך ארוכה. בשונה מטראמפ, כהונתו של המנהיג העליון אינה קצובה בזמן, אין לו קדנציות ואין הוא כפוף לאילוצים פוליטיים. מכאן נגזרה העמדה שרואה בנפילת המשטר את הדרך היחידה להבטיח את הסרת האיומים הנשקפים ממנו. זה היה נכון עוד לפני הסבבים הצבאיים האחרונים, 'עם כלביא' ו'שאגת הארי', וזה נכון עוד יותר אחריהם, כאשר איראן מתנהלת כמו חיה פצועה, תאבת נקם ומסוכנת מאי פעם.

כדאי לשוב אל הדברים שאמר ראש הממשלה נתניהו רק לפני כשבועיים, בטקס סיום קורס קצינים בבה"ד 1: "מוג'תבא שחרר את הנצרה ואיראן מנסה שוב לפתח את פצצות המוות". בהנחה שדברים אלה לא נאמרו כסברת כרס, הם יכולים להסביר את המהלך הציבורי שמתנהל בתקופה האחרונה באיראן במטרה להכשיר את הקרקע לשינוי תפיסת הביטחון הלאומי ולפריצה לעבר נשק גרעיני. באופן לא מפתיע, מי שמוביל את הקמפיין הציבורי בנושא זה הם משמרות המהפכה. מובילי דעה באיראן המזוהים עם המשטר מנסים, בין השאר, להציג את המהלך כאמצעי חיוני להגנה ולהרתעה מול איומי התקיפה מצד ארצות הברית וישראל.

הטענות של איש התקשורת האמריקני טאקר קרלסון, שלפיהן ממשל טראמפ שוקל תקיפה גרעינית באיראן בלחץ ישראלי, נוצלו במהירות על ידי משטר האייתוללות לתעמולה ולהעצמת הקמפיין.

עבור ארצות הברית וישראל יש לכך משמעות לא רק בהקשר ליעד האסטרטגי שנכון להגדיר מול איראן, אלא גם באשר למסגרת הזמנים שבה יש לפעול ולערנות המיוחדת הנדרשת מול תרחיש של פריצה איראנית לגרעין.

על הרקע הזה, ולנוכח משיכת הזמן מצד איראן, אפשר להבין את הקולות במפלגה הרפובליקנית הקוראים להגיע לעימות מכריע עם המשטר ולא להסתפק בצעדי ביניים. כך, בפוסט שפרסם ברשת X, עדכן הסנאטור טד קרוז: "ביליתי את כל יום האתמול עם הנשיא טראמפ. הוא רוצה לשים קץ לאיום שמציב המשטר האיראני, ודחקתי בו לחמש את המפגינים האיראנים כדי להפיל את המשטר". הסנאטור הרפובליקני ריק סקוט מפלורידה קרא מצידו לשימוש בכוח צבאי אמריקני כדי להרוס את המשטר האיראני ולסיים את העימות.

בבית הלבן הדעות ביחס לכך עדיין חלוקות. עבור ישראל, הוויכוח הפנים־אמריקני הזה אינו אירוע תאורטי הרחק מעבר לים, אלא תרחיש קונקרטי שעלול לגלגל לפתחנו מלחמה רב־זירתית בכל רגע.

ישראל תהיה מעורבת

בין שתרצה בכך ובין שלא, ישראל תהיה שחקן מרכזי בכל התלקחות עם איראן. למרות האזהרות שישראל העבירה, נכון להניח שבמקרה כזה בחיזבאללה יתקשו להשיב בשלילה לדרישה שתגיע מטהרן לפתוח חזית נוספת נגדנו. גם החות'ים כנראה לא יטמנו את ידם בצלחת, ועוד לא הזכרנו את האיומים מעזה ואת ההתחממות ביהודה ושומרון.

כל האתגרים הללו, ובראשם העימות עם איראן, אינם מחכים להשלמת התהליכים הפוליטיים בישראל. חזקה על מערכת הביטחון שהיא מנצלת עד תום את חלון הזמנים הצר שלרשותה כדי "להדק את הברגים" בכל הזירות ומול כל האויבים. לממשלה, בכל הרכב ומתכונת, לא יהיו ימי חסד. הקיטוב והמחלוקות הפנימיות לא יקלו על מלאכתה.

כפי שלמדנו גם במלחמה הנוכחית שעדיין לא תמה, חוסנו של העורף והיכולת שלנו להתייצב יחד הם תנאי להצלחתנו. בלהט המאבק הפוליטי הקשה שאנו בעיצומו, אל לנו לשכוח כי מאבקנו האמיתי הוא זה שמתקיים מול אויבינו - אלה שממשיכים לחלום על השמדתנו ומצפים להזדמנויות לכך.

הכותב הוא ראש מכון משגב לביטחון לאומי ולאסטרטגיה ציונית, כיהן כראש המטה לביטחון לאומי בשנים 2017-2021

> לא צריך להיות מומחה גדול כדי להבין כי כל זמן שהמשטר האסלאמי יישאר על כנו, הוא לא יוותר על שאיפותיו. הוא יתעתע במערב, יסתיר, ינקוט טקטיקות שונות וימשוך זמן. בשונה מטראמפ, כהונתו של המנהיג העליון אינה קצובה בזמן, אין לו קדנציות ואין הוא כפוף לאילוצים פוליטיים

גל אורן לרנר BSD

נאנו 3

בר מים עם טכנולוגיית שבת למהדרין

נועם 3 ננו. נעים להכיר!



קטן וקומפקטי במיוחד

מים חמים כ-6.5 ליטר גם בשבת

מים קרים ללא הגבלה גם בשבת

שירות וניסיון מעל 20 שנה

מוקד הזמנות:
*2026

אסיקים
טכנולוגיית מים מתקדמת



חגית רוזנבאום
Hagitr72@gmail.com



צילום מסך

תמיד נוזפים במצביעי הליכוד, אך פעם לא במפלגות השמאל. אולפן ערוץ 12

אולפן כמנהגו נוהג

כמו תמיד אחרי בחירות, גם הפעם השמיצו באולפנים את תושבי קריית שמונה ושדרות שלא שמעו בקול מגישי הטלוויזיה והעזו לבחור בליכוד ← ובעיתוי מושלם, ערב פרשת חיי שרה, יוצא לאור ספר חדש על חייו ופועלו של האיש המזוהה ביותר עם ההתיישבות היהודית בחברון – הרב משה לוינגר זצ"ל

השבוע היה זה מגיש חדשות 12 דני קושמרו שחולל את הסערה התורנית סביב מצביעי הליכוד בפריפריה. אבל למען האמת, קושמרו הוא רק בורג אחד בחונטה שמקפידה לעלוב במצביעי הימין בכל פעם שהעם שוב אומר את דברו, שלא בטובתה.

נזכיר כי קושמרו התייחס באולפן החדשות לקלפי בשכונת מישור הגפן באופקים. בתדהמה מהולה בזעזוע ציין כי התושבים העניקו 65 אחוז מהקולות לגוש נתניהו, אף שבשכונה זו נרצחו 33 תושבים במהלך אירועי הטבח לפני שלוש שנים. קושמרו כמעט נזף בגיבורי אופקים על בחירתם לתמוך בפוליטיקאים שלטעמו אחראים למחדל.

כאמור, קושמרו לא היה לבד. גם המגיש וכדורגלן העבר אייל ברקוביץ' הטיח דברים קשים עם היוודע תוצאות הבחירות, הפעם בתושבי קריית שמונה, שהביעו גם הם תמיכה באחוזים גבוהים בנתניהו ובמפלגתו. בתוכניתו ברשת 13 פנה ברקוביץ' ישירות לתושבי העיר ואמר: "אתם נורמלים? שנים אתם עולים לשידור ומתלוננים שממשלת נתניהו מזניחה אתכם ולא תומכת בכם. ואז מגיעות בחירות ואתם שוב בוחרים בנתניהו. תסבירו לי מה זה הדבר הזה".

הביקורת המתנשאת על מצביעי הימין, והליכוד בפרט, מתחדשת כאמור מדי מערכת בחירות. בבחירות 2019 כינה העיתונאי אמנון אברמוביץ' את מצביעי הליכוד "ילידים". הביטוי הגזעני הזה הוא רק נקודת קצה של שורת התבטאויות שלו ושל עיתונאים נוספים לאורך השנים, שמנסים לקעקע את תוצאות האמת הלא מחמיאות מבחינתם, ולתלות אותן ב"טמטום" של מצביעי הליכוד השחומים מהפריפריה.

כך למשל, לאחר בחירות 2019 השקיע אתר החדשות N12 ביצירת כתבה שלמה שכולה ציטוטי גולשים בפייסבוק, התוקפים את תושבי הדרום בערים כמו באר שבע, אופקים, אשקלון ואשדוד על תמיכתם בנתניהו על אף המצב הביטחוני המעורער אז.

ליאת, תושבת תל אביב, הייתה נחרצת מאוד: "בפעם הבאה שתושבי שדרות יבואו בטענות לגבי הטילים שנופלים עליהם ושלאף אחד לא אכפת, שיעשו חשבון נפש עם עצמם כי הם הביעו תמיכה בלתי מסויגת בשלטון שלא עשה דבר!!! בשביל לשנות את המצב. אין להם אלא להאשים את עצמם... ואני וחבריי ב'מדינת תל אביב', נמשיך לשתות את האספרסו שלנו בכל בוקר אבל עם הבדל אחד - אין יותר רחמים ולא סימפטיה - רציתם קיבלתם!"

אלא שהטענה נגד "הבבונים" שמצביעים באפס תבונה פוליטית שוב ושוב לממשלת הליכוד, על אף מחדליה, יכולה להיות מופנה גם לכיוון ההפוך בדיוק: אל "בבונים" עם שיוך עדתי שונה, עם חיתוך דיבור אירופי וארצות מוצא פחות מדבריות ויותר מושלגות. שכן אותה תופעה בדיוק נרשמה בדפוסי ההצבעה לכנסות הראשונה עד השמינית, כלומר מקום המדינה ועד שנת 1973. למי שמתקשה לזכור, השמאל בגלגוליו השונים - בן גוריון, מפא"י או המערך - שלט בכיפה מדי מערכת בחירות במשך 25 שנה ברצף. למצביעי הפנקס האדום לא שינה כמעט בכלל אילו מחדלים או משברים התרחשו תחת שלטון מפלגתם, הם שלשלו את אותו פתק פעם אחר פעם והביאו לניצחון השמאל בבחירות.

ולא שלא היו משברים. בעשור הראשון לקיומה התמודדה ישראל עם תקופת הצנע, תקופה שבה רבים מתושבי ישראל חשו רעב ממשי בשל מדיניות הקיצוב ותלושי המזון. אבל גם עם 360 גרם לחם ו־20 גרם מרגרינה ליום לנפש, הצביעו תומכי מפא"י כהרגלם והעניקו את תמיכתם לדוד בן גוריון, שהמשיך להוביל את המפלגה הגדולה בכנסת בתפקיד ראש הממשלה.

ב־1953 קרעה את החברה הישראלית ההחלטה לחתום על הסכם השילומים עם גרמניה. הכאב הציבורי וההפגנות הקשות שביטאו אותו היו חריפות לפחות כמו ההפגנות נגד הרפורמה, ואף על פי כן במערכת הבחירות הבאה, ב־1955, זכתה שוב מפא"י ב־40 מנדטים והמשיכה להיות המפלגה הראשונה בגודלה בכנסת. האם מצביעי מפא"י לא חשבו פעמיים לפני שתמכו שוב במפלגה שקרעה את העם שנים ספורות אחרי השואה, כשהפצע הלאומי עדיין בוער במלוא עוצמתו?

ומכאן למשברים ביטחוניים: בעיצומה של מלחמת ההתשה התקיימו הבחירות לכנסת השביעית. במשך שלוש שנים, 1967-1970, דשדשו לוחמי צה"ל בחזית המצרית, הירדנית והסורית. המלחמה, שגבתה קרוב לאלף קורבנות ועוד אלפי פצועים, פגעה במורל הלאומי, ובעיצומה ההישגים לא נראו באופק. למרות זאת, בבחירות של 1969 שוב התאגדו מצביעי המערך סביב דפוס ההצבעה הקבוע, בלי

קושמרו התייחס באולפן החדשות לקלפי בשכונת מישור הגפן באופקים. בתדהמה מהולה בזעזוע ציין כי התושבים העניקו 65 אחוז מהקולות לגוש נתניהו, אף שבשכונה זו נרצחו 33 תושבים במהלך אירועי הטבח לפני שלוש שנים. קושמרו כמעט נזף בגיבורי אופקים על בחירתם לתמוך בפוליטיקאים שלטעמו אחראים למחדל



זה הזמן לתכנן להדליק נר חנוכה בבית החדש

איכות חיים "באחוזת יונתן" ביד בנימין

פרויקט קהילתי שרובו לבני 55+
הפרויקט הכדאי ביותר עבורכם - בואו להתרשם

מבצע סוף שנה:
דירות 3 חדרים מ-1,826,000 ₪ • דירות 2 חדרים מ-1,328,000 ₪

- דירה מרווחת במיקום מרכזי על שמכם בטאבו (ללא פיקדון)
- קהילה פעילה ואיכותית של אנשים טובים, כמוכם
- מ. מסחרי במתחם, מינימרקט, קופת חולים, ספורט, חנויות
- בית כנסת, בית מדרש וישיבה גבוהה

אחוזת יונתן
החיים החדשים שלכם

יד בנימין מ.א. נחל שורק
055-989-1199

חפשו בגוגל: אחוזת יונתן יד בנימין
www.ahuzatyonatan.co.il

חגית רוזנבאום
Hagitr72@gmail.com

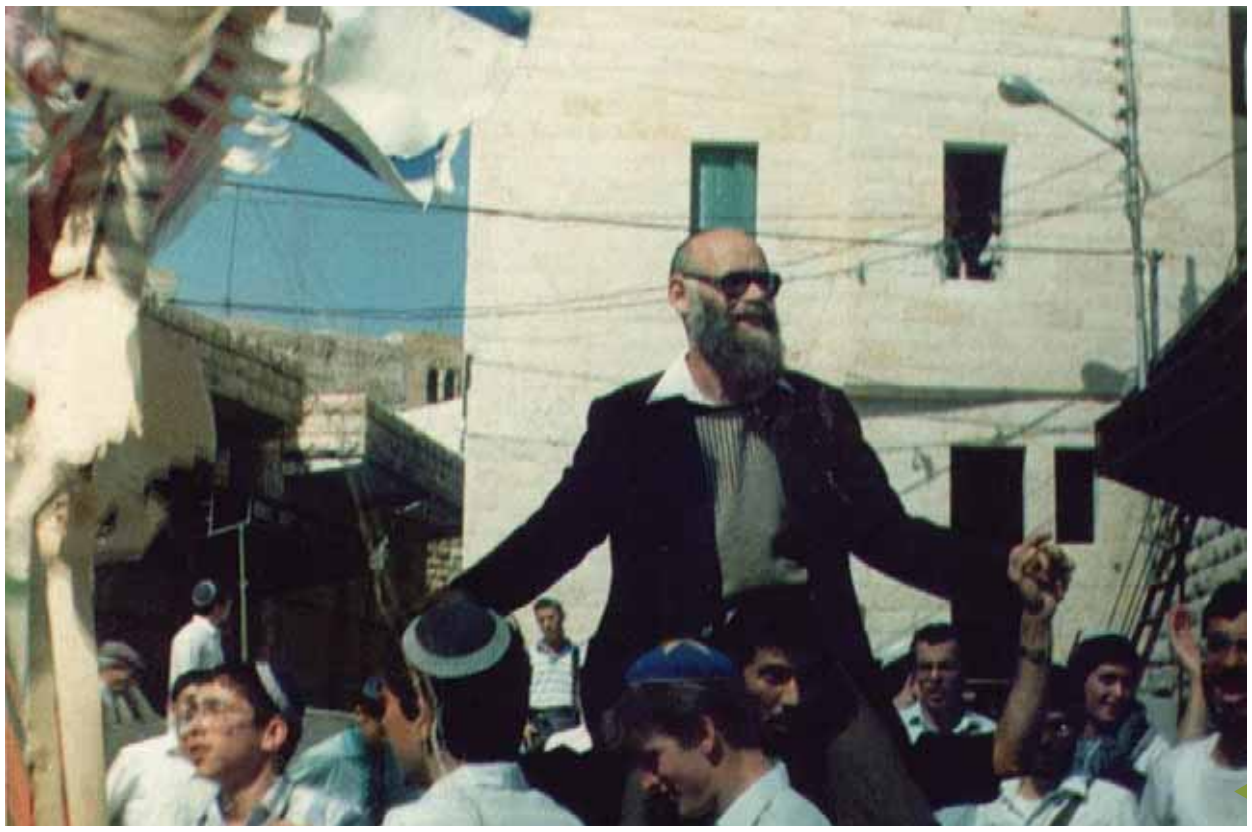

צילום: באדיבות המשפחה

◄ אמר את שהיה על ליבו, למרות שניתקו לו את המיקרופונים. הרב משה לוינגר בחברון

דיבורים על מחדלים ביטחוניים, אחריות לאומית או ועדות חקירה. המערך, שזכתה ל־56 מנדטים, שוב הייתה המפלגה הגדולה בכנסת.

המשבר האחרון, והדרמטי ביותר בתולדות ישראל היה מלחמת יום הכיפורים. היה זה שבר גם ברמה הביטחונית וגם ברמה הלאומית, שגבה אלפי קורבנות בנפש, פצועים, ובעיקר הותיר עם שלם הלום ושבור. הבחירות לכנסת השמינית ב־1973, שנדחו מעט בשל פרוץ המלחמה, אומנם שינו מעט את יחסי הכוחות, כאשר הליכוד עולה ל־39 מנדטים והמערך בראשות גולדה מאיר מצטמצם ל־51 מנדטים, ועדיין - אפשר היה לצפות ממצביעי המערך לשקול שוב את האמון בממשלה שהייתה אחראית ללא ספק למחדל הגדול ביותר שידעה המדינה עד אז. אבל כשהבבונים צבועים בצבע הנכון, לילידים אסור לשאול שאלות.

רועה צאן עם ספרי קודש

בעיתוי מדויק - שבת חיי שרה, שמחברת את הדופק הלאומי לעיר האבות - יוצא לאור הספר 'רוח אחרת', המגולל את סיפור חייו של הדמות המזוהה ביותר עם ההתיישבות היהודית בחברון, הרב משה לוינגר זצ"ל. את הספר, בהוצאת ידיעות ספרים, כתב בנו מנשה לוינגר יחד עם נחמיה וייס, ותהליך כתיבתו והכנתו לפרסום ארך כחמש שנים. "במשך שנים אבי סירב לכל הפונים אליו לכתוב עליו ספר", מספר לוינגר הבן, "הוא אמר שיכתבו ספר על תנועת גוש אמונים ולא עליו. רק לפני מותו הסכים וביקש שידגישו בספר את התקופה שלאחר מלחמת ששת הימים". הספר מצטרף לשני ספרים קודמים, אחד מהם כולל מאמרים רעיוניים של הרב לוינגר, והשני - מחזה שכתב בצעירותו ומשקף את הרעיון החלוצי־דתי שקידם בחייו.

"בניגוד לספרים אחרים, החלטנו שספר זה לא יהיה 'ספרות שבחים', השתדלנו להיות אובייקטיביים עד כמה שאפשר", אומר לוינגר, "כמו כן, הספר מבוסס על קריאת כל הכתבות בעיתונים שנכתבו יום אחרי האירועים, כך שיש זיכרון טרי לכל אירוע". מטרת הספר מבחינתו היא לעורר דיון, בעיקר בקרב הדור הצעיר אבל גם אצל המבוגרים, על היכולת של הרב לוינגר לצלוח אירועים מורכבים, "בזכות הראש הפתוח שהיה לו והנכונות להתגמש כשצריך, ולפעמים להפך".

הספר מביא גם את הפרקים המוקדמים ואולי הפחות מפורסמים בחייו, אחד מהם הוא על תקופת הרבנות בקיבוץ לביא בגליל התחתון. וכך מתוארת בספר דמות הרב הייחודית שנבחרה לכהן בקיבוץ הדתי: "קיבוץ לביא שבגליל התחתון, הצופה אל הכינרת, היה הקיבוץ הדתי הראשון שחיפש לו רב. לאחר שחברי הקיבוץ בחנו כמה מועמדים לתפקיד, הם בחרו ברב לוינגר. כך הפך הרב לוינגר לרב הראשון בקיבוץ דתי בישראל.

"הקיבוץ הציע לרב החדש לעבוד גם כמחנך, אך הוא בחר בעבודת כפיים ונימק זאת מעל דפי אחד העיתונים: 'התנועה החלוצית הדתית שלנו הצליחה לשבור את המוסכמות הידועות שהיו מקובלות בחו"ל במשך מאות שנים, שעבודת כפיים ממשית נוגדת את רוח היהדות - ההפך הוא כמובן הנכון'.

"בקיבוץ שובץ הרב לוינגר בענף הצאן, וכך תיאר חיים פיקרש בעיתון הצופה את עבודתו: 'אחר הצאן מהלך רועה צאן מעוטר זקן, צעיר ממושקף בעל מבט רציני, שילקוט הרועים שלו גדוש ספרי קודש, מחברות של מוסר ומחשבת ישראל. רועה המפזם לעת רצון ניגונים ערֵבים של דבקות חסידית. המחפש את בדידותם של מרחבים כדי להשיח עם קונו על רקע כינרת שלווה והרים דוממים'".

לרב הצעיר היו גם חיכוכים, כשראה לנכון לעמוד על נושאים רוחניים: "בזמן חנוכת בית מדרש חדש, דרש מהחברים שלא להיכנס אליו אלא אם יקבלו עליהם להתייצב בהיקפים גדולים יותר לשיעורי התורה. להוכחת רצינותו החל להחזיר בהפגנתיות את הספרים לבית המדרש הישן, עד שהתקיימה דרישתו וחברי הקיבוץ התחייבו להגיע לשיעור. בעקבות אירוע זה נוסד שיעור גמרא יומי קבוע, שמתקיים עד היום. את סיום המסכת הראשון עשו משתתפי השיעור בחדרו של הרב כהנמן, ראש ישיבת פוניבז', שהגיע לחופשה בבית מלון בטבריה".

את תפקידו לא צמצם הרב לוינגר לקיבוץ לביא בלבד. "במוצאי שבתות היו חברי קיבוץ דגניה שולחים טנדר להביאו ללמד שיעור באם הקבוצות. לימים סיפרו מוקי צור ושרהל'ה שרון שקיבלו ממנו שיעורים בתיכון האזורי של הקיבוצים - בית ירח, והוריו של אפי איתם, חברי קיבוץ עין גב, פיתחו קשרי ידידות עם הזוג לוינגר".

בחורף תשכ"ד (1964) ביקר האפיפיור פאולוס הששי בירושלים. לכבוד הביקור סללה הממשלה כביש בין הכינרת לנצרת, "ולמורת רוחם של חלק מהחברים אסר הרב לוינגר על חברי הקיבוץ לצאת לכביש ולצפות בשיירת האפיפיור".

עשו הכול כדי שהרב לא ידבר

קפיצה של כמה שנים קדימה מובילה אל הפרק המרכזי בחייו של הרב לוינגר: היישוב היהודי בחברון. אחד האירועים הדרמטיים בשנים ההן היה הפוגרום ושרפת ספרי התורה במערת המכפלה בידי ערביי העיר. הרב לוינגר היה ממובילי המאבק לחזרה לבית הכנסת העתיק בשכונת אברהם אבינו, והדבר היה לצנינים בעיני שר הביטחון פרס ובכירי צה"ל באותה עת. השם לוינגר היה אצלם מוקצה מחמת מיאוס. לכן החליטו ראשי הצבא מול המנהיגות המקומית כי הרב לוינגר לא יישא דברים בהלוויה הממלכתית שנערכה לספרי התורה בחברון. הספר מתאר את השתלשלות האירועים לאחר מכן, כמו שיכולה לקרות רק אצל הרב לוינגר.

"במהלך הלוויה נשמעו קריאות מפי חלק מהקהל 'איפה הרב לוינגר?', וכשהגיע הרב צבי יהודה וראה שהרב לא נמצא במקום, הוא שאל: 'איפה ר' מוישה?'. כשסופר לו על הסיכום עם הצבא, הרב צבי יהודה, שלא נהג להתווכח, שאל שנית: 'איפה ר' מוישה?'.

"משנוכחו אנשי קריית ארבע שהרב צבי יהודה דורש שהרב לוינגר ידבר, נסעו לקריית ארבע להביא אותו. כשהגיע, אמר לו הרב צבי יהודה: 'ולכל היד החזקה אשר עשה משה', אחז בידו, עלה איתו במדרגות המערה עד למרפסת וביקש ממנו לנאום, תוך שהוא מוסיף 'משה ידבר והאלוקים יעננו בקול' - אך כשהחל לדבר נותקו הרמקולים בפקודת המושל הצבאי. הקהל מחה על כך, אך קציני צה"ל הבכירים עזבו את המקום, הורו לקומנדקרים הצבאיים לנוע לעבר בית העלמין העתיק בחברון, ואף פקדו על החיילים להודיע לקהל הגדול שההלוויה התחילה.

"ללא הגברה, קרא הרב לוינגר לקהל: 'עליי לומר את הדברים, הקהל מתבקש להישאר'. 'מה הולך פה?', שאל קצין אחד את חברו, 'הצו האוסר עליו לבוא לכאן עודנו בתוקף'. חברו ענה לו שהוא קיבל רשות מיוחדת להגיע ללוויית ספרי התורה. לניסיון להשתיק את הרב לוינגר הצטרף המסוק הצבאי של פרס, שטס נמוך מעל הקהל כדי להרעיש בעת נאומו של הרב.

"הרב לוינגר קרא לקהל לקרוע קריעה לאות אבל, ועשה כך בעצמו. לאחר מכן תקף את הממשלה: 'חובתי לומר לעם, שלא כל האשמה למה שקרה בחברון מוטלת על אותם זדים ארורים שעשו את תרפ"ט בזמנו, אלא שיש בחברון ספר לבן של ממשלת ישראל. קִרעו אותו! אנו חייבים להודיע לעם כולו שהאשמה היא בחולשתה של ממשלת ישראל. ממשלה זו, לעיני תושבי חברון, סילקה אותנו בשבת שלפני יום הכיפורים בכוח מבית הכנסת על שם אברהם אבינו, מבית הכנסת שהתפללו בו יהודים במשך ארבע מאות שנה. מעל במה זו אני מזהיר את ממשלת ישראל שלא תמשיך במדיניותה שחברון לחוד וקריית ארבע היא עיר אחרת. זו סכנה, ועל הממשלה לקבל החלטה מיידית שכל יהודי יכול להיכנס למערת המכפלה ולבית הכנסת אברהם אבינו, ושכל יהודי יכול להתנחל בכל ארץ ישראל'".

"הרב לוינגר קרא לקהל לקרוע קריעה לאות אבל, ועשה כך בעצמו. לאחר מכן תקף את הממשלה: 'חובתי לומר לעם, שלא כל האשמה למה שקרה בחברון מוטלת על אותם זדים ארורים שעשו את תרפ"ט בזמנו, אלא שיש בחברון ספר לבן של ממשלת ישראל. קִרעו אותו!'"

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מחסני חשמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

חבילות מתחתנים

חבילת ארד רק 1,990₪



אלקטרה
מקרר מקפיא עליון
EL220W

אלקטרה
מכונת כביסה פתח קדמי 1-6 ק"ג
EL60

אלקטרה
תנור משולב צר
EL5000W

חבילת כסף רק 3,890₪



אלקטרה
מקרר מקפיא תחתון
EL35W

אלקטרה
מכונת כביסה פתח קדמי 1-8 ק"ג
EL80

אלקטרה
תנור משולב רחב
EL6000W

אלקטרה
מדיח כלים רחב
EL2006BL

חבילת זהב רק 4,390₪



אלקטרה
תנור אפייה בנוי
100171

אלקטרה
מקרר 4 דלתות מקפיא תחתון
EL400W

אלקטרה
מכונת כביסה פתח קדמי 1-8 ק"ג
EL80

אלקטרה
כיריים גז 4 להבות
EMG100118B

אלקטרה
מדיח כלים אלקטרו אינטגראלי מלא
EL1059

שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-15:00 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 23:00

בתוקף עד- 15.11.26 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | ט.ל.ח. | **התמונות להמחשה בלבד** | מינימום מלאי 10 יחידות, בכפוף לתקנון המופיע בחנויות.

PAYNGO.CO.IL

*5018

עמיאל ירחי

כבר לא מדברים על משתמטים

באופן רשמי ליברמן תומך באיזנקוט, באופן מעשי הוא מחכה לכישלונו כדי להיות הגורם המכריע ◂ האסטרטגיה של אנשי איזנקוט היא לפעול מהר ובכוח: פחות כדי להקים ממשלה יציבה, יותר בשביל להשתלט על מוקדי ההשפעה ◂ בדרך למטרת העל של הדחת נתניהו, כל האמצעים כשרים. אבל ממש כולם

בכניסה למשרדים של מפלגת ישראל ביתנו הוצב שולחן ועליו פינת קפה. כל הכתבים הפוליטיים בישראל נכנסו בזה אחר זה, הכינו משקה חם, בחרו עוגייה, התיישבו בפינת העישון וחלקו חוויות משבוע הבחירות הדרמטי. האווירה הייתה של יום עיבוד לכתבים, עם כוסות קפה ומפגשים שלא התקיימו חודש לפחות, אבל האירוע היה שונה. האווירה הייתה רגועה, המסרים רק הגבירו את הכאוס.

הפוליטיקה הישראלית ממליכה לא פעם את השחקנים החלשים דווקא. וכך קרה שלמרות שאיזנקוט רשם את הישגו הפוליטי הגדול ביותר עד כה, עם 21 מנדטים למפלגה שהיא ותומכיה בקושי היו קיימים רק שנה קודם, כל תשומת הלב הופנתה דווקא לשחקן הפוליטי החלש ביותר בגוש השינוי, זה שציפה להיות הפתעת הבחירות עם מספר דו־ספרתי של מנדטים ומועמד מוביל לתפקיד ראש הממשלה. והתוצאות, איך לומר, הפתיעו אותו.

וכך, במקום שכל הכתבים הפוליטיים יגיעו למסיבת עיתונאים של איזנקוט במשרדי מפלגת ישר, הם הצטופפו במשרדי ישראל ביתנו עד שלא נותרו כיסאות פנויים. לזכותו של ליברמן ייאמר שהוא תמיד ידע לשחק נפלא בקלפים שברשותו. במובן מסוים זוהי התכונה הפוליטית שמשותפת לו ולנתניהו, שארית מהימים ההם שעבדו יחד בליכוד, תכונה שנשמעת פשוטה אבל לא מעט פוליטיקאים מתקשים לאמץ: להיות ריאליים. בזמן שאיזנקוט מפנטז על ממשלה, ואפילו מינה השבוע צוות משא ומתן להסכמים קואליציוניים - למרות שאיך לומר, כרגע יש רק משא, המתן עדיין לא בנמצא - ליברמן קרא את תוצאות הבחירות, הבין את הכוח שבידיו והחל את הקמפיין שלו לבחירות 2027 עם שלילת כל ממשלה אפשרית.

חיבוק הדוב שנותן ליברמן לאיזנקוט הוא חלק מרכזי בקמפיין. בפתח שיחתו עם העיתונאים הוא הודיע שהוא ממליץ על איזנקוט לתפקיד ראש הממשלה, אבל אז פתח במתקפה חסרת תקדים נגד ראש הגוש שלו, האשים אותו באגואיזם וטען שהפלירטוט שלו עם המפלגות הערביות קודם הבחירות הוריד את הגוש בשמונה מנדטים. כלומר: הפסדנו בבחירות בגלל איזנקוט והקמפיין שניהל בנוגע למפלגה הגדולה.

אבל את המכה האמיתית שמר ליברמן לסוף דבריו, מנצל שוב את העובדה שאיזנקוט הוא אולי רמטכ"ל במיל', אבל רק טירון בכל הקשור לפוליטיקה. ליברמן הודיע שהוא תומך בתפקיד יאיר לפיד לתפקיד יושב ראש הכנסת. רוצה לומר: איזנקוט, הסיפור שלך נורא מרגש, אבל אני, בנט ולפיד יודעים לעבוד יחד וכבר הקמנו ממשלה, אז אנא ממך אל תפריע. בהנחה שישראל תלך לבחירות נוספות, יושב ראש הכנסת זה התפקיד הכי קרוב לראש הממשלה שיש לגוש השינוי, וזו הסיבה שאיזנקוט רוצה את התפקיד לעצמו. השותפים שלו רוצים דווקא את לפיד, במטרה להחליש את איזנקוט וגם להקשות עליו ללכת לממשלת אחדות עם נתניהו. לפיד, צריך לומר, מקובל על כל סיעות הגוש ונחשב לכזה שעומד בהסכמים. אבל העובדה שיושב ראש הכנסת לא יהיה מהמפלגה הגדולה מופרכת, ומראה כמה הכאוס חוגג בגוש השינוי.

נותנים לאיזנקוט להזיע

יונתן שלו מהמפלגה של בנט רץ לכנסת על נושא משתמטים נגד משרתים. אם הוא לא היה מצטרף לפוליטיקה היינו צריכים לראות השבוע הפגנה של הארגון 'כתף אל כתף' שהקים מול הבית של איזנקוט, במחאה על שפתח במשא ומתן עם החרדים. אבל הכול פוליטיקה ציונית, ועכשיו הוא לא מחבל במאמצים להעניק לחרדים את "חוק ההשתמטות" שהוא הזהיר ממנו.



צילום: אבשלום ששוני, פלאש 90

התחיל לדבר על "ממשלת חירום" כדי להכשיר חבירה לערבים ולחרדים. איזנקוט

המזויפת בגוש השינוי, שכל עניינו הוא "רק לא ביבי".

נציגי הציבור החרדי בכנסת, שבליל הבחירות צפו באימה בנציגי המגזר הערבי עוקפים אותם במספר המנדטים, נהנים מחזרתם להיות ציר מרכזי שיכול להכריע מי יקים ממשלה. ש"ס כבר סחטה כך מנתניהו התחייבות לחוק גיוס בממשלה הבאה, אם יצליח להקים אותה. ביהדות התורה, חבר הכנסת יעקב אשר מבסס במהרה את מעמדו כפוליטיקאי חזק, ועל הדרך מכשיר חוק גיוס רך בעוד ועוד מגזרים.

ליברמן ובנט משחקים משחק כפול. מצד אחד בנט מודיע שחייבים להקים ממשלה, וליברמן מצהיר שאסור ללכת לבחירות חוזרות. אבל האמת היא שלשניים אין שום אינטרס להיות שרים בממשלת איזנקוט, אחרי שהפרו הבטחות בחירות מהותיות כל כך. קודם הם אפשרו לאיזנקוט לא לפסול את המפלגות הערביות, עכשיו הם צופים בהנאה בפלירטוט שלו עם המפלגות החרדיות שהפכו בן לילה ממשתמטים לאחים. הסיכויים להקמת ממשלה נמוכים, והשניים רוצים את לשכת ראש הממשלה לעצמם. קודם הם ייתנו לו לנהל משא ומתן, להיכשל, אחר כך יתקפו אותו על שהעז בכלל לדבר עם המפלגות החרדיות, וידרשו את ניהול הגוש לעצמם. "הפעם - בנט", הם יאמרו לו. למראית עין השניים נותנים לאיזנקוט המלצה בבית הנשיא. איזנקוט עלול לגלות בקרוב שהמהלך היה בגדר המלצה בלבד.

בזמן שאיזנקוט מפנטז על ממשלה, ואפילו מינה השבוע צוות משא ומתן להסכמים קואליציוניים – למרות שאיך לומר, כרגע יש רק משא, המתן עדיין לא בנמצא – ליברמן קרא את תוצאות הבחירות, הבין את הכוח שבידיו והחל את הקמפיין שלו לבחירות 2027 עם שלילת כל ממשלה אפשרית

מהיר ועצבני עם סכין בין השיניים

ד"ר טל אלוביץ, שמונה על ידי איזנקוט לתפקיד מנהל סיעת ישר, נשא חודשיים לפני הבחירות נאום שכותרתו: לא מוותרים על כוח. הטענה הייתה שבנט ולפיד שגו כשפיזרו את הכנסת ה־24 אחרי שאיבדו את הרוב הפרלמנטרי, וכי יש לעשות הכול כדי להחזיק בכל מוקד כוח אפשרי. אפשר לומר שזהו השינוי הגדול ביותר שעבר על גוש השינוי בארבע שנותיו באופוזיציה: פחות ג'נטלמניות, יותר סכין בין השיניים. זאת האסטרטגיה שעומדת במוקד המהלכים להשתלטות על הכנסת, גם אם אין ממשלה. בשבועות הקרובים איזנקוט ואנשיו מתכוונים למנות יושב ראש כנסת, להוביל שורה של מינויים מקצועיים בתוך הכנסת, וכן ראשי ועדות ומבקר מדינה, ולחוקק מספר חוקים.

הבעיה היא הזמן. איזנקוט יקבל את המנדט מהנשיא ואת השליטה בכנסת לקצת יותר מחודש. אחר כך הוועדה המסדרת עתידה לעבור לידי הליכוד, כאשר הרצוג יטיל על נתניהו את המנדט להרכבת ממשלה, ולא בטוח שיספיקו לבצע את כל המהלכים והחקיקה בזמן זה - ודאי אם אמיר אוחנה אכן יעכב בשבוע את ההצבעה על תפקיד יושב ראש הכנסת. אבל פתיחה מחדש של כל חוקי המשחק מדאיגה את הליכוד מתרחיש שבו גוש איזנקוט ישלוט בסדר היום של הכנסת חודשיים ברצף.

זה התרחיש שעלה בחדרים הסגורים: אחרי שאיזנקוט ייכשל פעם אחת בהקמת ממשלה, רגע לפני שהוא יעביר את המנדט לנתניהו יפנו כל ראשי המפלגות בגוש השינוי לנשיא, יחד עם המפלגות הערביות. הם יצהירו שיש למעלה מ־61 ממליצים על מועמד חדש, יותר משהיו לאיזנקוט או נתניהו, ולכן כבוד הנשיא חייב להעניק לגוש שוב את המנדט. אם הרצוג יפעל כפי שירצו, נתניהו אפילו לא יחזיק במנדט להקמת ממשלה. לגוש השינוי יהיה זמן רב לחוקק, והמהלך של נתניהו לממשלה לאומית רחבה בואכה ממשלת אחדות לא יבשיל.

המילה החשובה של השבוע הפוליטי הזה הייתה "חירום". איזנקוט החל לקרוא לממשלה שהוא מנסה להקים "ממשלת חירום", ובחירום כידוע עושים גם דברים שלא יעלו על הדעת בשגרה. כך מנסים אנשי הקמפיין שלו להכשיר שיתוף פעולה עם הפוליטיקאים החרדים או הערבים, במטרה להוציא את נתניהו מלשכת ראש הממשלה.

התוכנית שמקדמים חלק מאנשי איזנקוט היא שבמקרה שהוא ייכשל בניסיון להקים ממשלה עם המפלגות הערביות או החרדיות, בעקבות ההתנגדות של ליברמן וכיסי התנגדות במפלגה של בנט, בסוף ימי המנדט הוא יהפוך לשחקן פוקר, יתקשר לנשיא הרצוג ויודיע: "עלה בידי", למרות שעדיין אין בנמצא מספר האצבעות הנדרש. הוא יביא למליאת הכנסת הצבעה על הקמת ממשלת מיעוט בראשותו, וכך גם ימנע מנתניהו את הניסיון להרכיב ממשלה, וגם ידחוק לקיר את שותפיו הפוליטיים.

במפלגת הדמוקרטים כבר מכינים את ההפגנות נגד מי שיעז להתנגד לממשלת מיעוט בתמיכת המפלגות הערביות. הפיתוי להדיח את נתניהו, גם אם לזמן קצר, יהיה גדול. אחד מחברי הכנסת החדשים תהה השבוע אם הוא צריך להיערך לבואם של תומכי נתניהו להפגין מול ביתו. אם התוכנית של איזנקוט תצא אל הפועל, הוא עלול לגלות שההפגנות של תומכי יאיר גולן קשות בהרבה. על חוסר הגבולות של מפגינים קיצוניים בשמאל הוא יוכל לשמוע מעמיחי שיקלי ויצחק וסרלאוף, שני שרים ש"העזו" לגור בקרבת אנשים שאינם בשלטון.

משרד הרווחה והביטחון החברתי
כאן לצידכם, בדיוק כשצריך

לפי



קשר חברתי זה
קשר בריא

אזרחים ותיקים,
קשרים חברתיים הם תרופה מונעת
ששומרת עליכם חיוניים בגוף ובנפש.
זה הזמן להדק את הקשרים, לצאת לפעילויות,
חוגים והרצאות במרכזים החברתיים,
ובעיקר להישאר מחוברים למה שעושה לכם טוב.

למידע ולמגוון פעילויות לאזרחים ותיקים

התקשרו עכשיו למוקד **118** | היכנסו לאתר משרד הרווחה והביטחון חברתי

צילום: הלל בן אור פלאש 90



◄ החזיר את החרדים למעמד של מחוזרים משני הצדדים הפוליטיים. יושב ראש יהדות התורה יעקב אשר

קואליציה בנוסח אשכנז

אחרי קמפיין ארסי נגד הציבור החרדי ו"חוק ההשתמטות", בגוש השמאל החלו לחזר במרץ אחרי המפלגות החרדיות שיכולות להשלים מניין לקואליציה ◄ ש"ס, שאיבדה שליש מכוחה, נמצאת במשבר מנהיגותי וכבר הודיעה שתלך עם נתניהו – אבל ביהדות התורה נהנים מהמעמד החדש ולא פוסלים חבירה לאיזנקוט ◄ הפרדוקס: המצביע החרדי רוצה פטור מגיוס אבל פוליטית נוטה ימינה, והוא כבר הוכיח שהוא יודע להעניש את נבחריו

אסף משניות

קשה להכריע אם המפלגות החרדיות הן המפסידות הגדולות ביותר בקלפיות בבחירות שנערכו בשבוע שעבר, או דווקא המנצחות הגדולות. המצביעים של ש"ס ויהדות התורה השמיעו את קולם ושלחו מסר ברור של זעם על מפלגותיהם, אך כאן יש להבדיל בין הקריסה של ש"ס למצב ביהדות התורה. בש"ס התמונה ברורה מאוד. המפלגה איבדה מחצית ממושביה בכנסת, וירדה מ־11 מושבים בכנסת היוצאת לשישה בלבד בכנסת שתושבע ביום שלישי הקרוב. במספרים מוחלטים, ש"ס איבדה כ־100 אלף קולות בבחירות הנוכחיות, לאחר שמעט פחות מ־300 אלף ישראלים שמו את פתקה בקלפי. בבחירות הקודמות, כאמור, המפלגה קיבלה כ־400 אלף קולות. גם מבחינת נתח ההצבעה איבדה המפלגה שלושה אחוזים שלמים, וירדה מנתח הצבעה של 8.25 אחוזים ל־5.26 אחוזים.

עבור ש"ס מדובר בשפל כמעט היסטורי, ובנתונים שהמפלגה ראתה בפעם האחרונה בבחירות 1992, כשהמפלגה הייתה עדיין בשלבי התגבשות. מאז פרסום תוצאות הבחירות הכאוס במפלגה רב. דרעי עצמו מסתגר בימים אלה, וכמעט לא נראה פומבית. הוא אומנם עובד ממטה המפלגה, אך גם אלה שנפגשים איתו מתארים אדם אובד עצות, שמבין את היקפי ההפסד שנחל.

בש"ס ובבתי הרבנים החרדים־ספרדים, דרעי והמפלגה מאשימים בניהול קמפיין כושל ובניתוק מקהל הבוחרים. חלק לא מבוטל מהטענות במפלגה מופנות נגד הרב הראשי לשעבר הרב יצחק יוסף, שדמויות מרכזיות בגזרת ש"ס הגדירו בהלצה כי "הוא למעשה היה הפנים של ש"ס בבחירות. מסתבר שהוא לא שווה יותר מדי".

האמירות החריפות נגד הרב יצחק יוסף בש"ס נובעות מהעובדה שחלק הארי מהמצביעים שעזבו את המפלגה הם המצביעים המסורתיים, וגם חרדים שמשרתים בצה"ל. ההתבטאויות של הרב יצחק יוסף נגד צה"ל ונגד מדינת ישראל, כמו האמירה כי "גם היום אנחנו עדיין חיים בגלות", הרחיקו את מצביעיה המסורתיים של ש"ס אל עבר הליכוד ועוצמה יהודית. עם הנתונים האלה, שבמטה ש"ס מכירים היטב, נאלץ דרעי לנהל את המאבק על שרידותו הפוליטית.

דרעי הציע את התפטרותו מראשות ש"ס בימים הראשונים שלאחר הבחירות, אך בד בבד אנשיו החלו להחתים את רבני מועצת חכמי התורה ושאר



צילום: אלמוג גבאי

דודי דרור, 'אסקריא': "העמדות של הציבור החרדי הן שהוא לא הרוויח דבר מהממשלה היוצאת. היא הייתה ממשלת ימין מלא מלא, שבמסגרתה החלו להיעצר צעירים חרדים. במסגרתה הם הוגדרו כעריקים. במסגרתה פגעו בו כלכלית. עם העמדות האלה הציבור החרדי הלך לקלפיות"

בס"ד

מבצעים בלעדיים

עד 40% הנחה

ספה איכותית ונוחה ביותר!

מגוון בדים
מרהיבים לבחירה



רק 2990 ₪
במקום 4300

שולחנות מעוצבים לפי הזמנה

שולחן איכותי מאוד
כולל 6 כיסאות
מרופדים
במקום 7200 ₪
רק 4990 ₪



הייריייזר כפולה איכותית

כולל מזרנים אורטופדיים
עמידים לאורך שנים

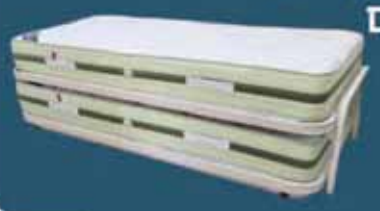

רק 2890 ₪
במקום 4450

חדרי שינה מעוצבים

RELAX

בדים ועיצובים לפי בחירה
ראש אורך 240 גובה 120



רק 4190 ₪
במקום 5500
לא כולל שידה

ארון בעיצוב חדשני

160*240
כולל תא פתוח וקרניז
איכותי מאוד תוצרת ר. א
במקום 4100 ₪
רק 2790 ₪

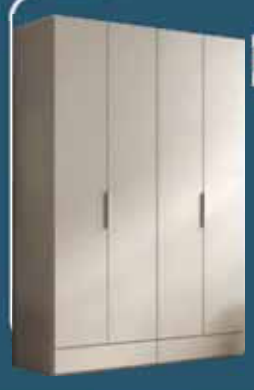

מזרן דגם ספא

190*80
נוח במיוחד -
ללא קפיצים
במקום 2100 ₪
רק 1190 ₪



בנוסף עשרות מזרנים בתצוגה להתאמה אישית מלאה!

ועוד עשרות מבצעים בלעדיים על מגוון רהיטים ומזרנים



200 מטר של תצוגה הכי יפה בעיר!!!

25 שנות מוניטין בתחום הריהוט

TOUCH DESIGN

שירות עם טאצ' אישי

חדרי שינה | חדרי ילדים | ארונות | מזרונים | ספות נוער | ספות אירוח

054-2355599 | 08-9254550

שעות פתיחת החנות: א'-ה': 11:00-21:00 | t-design-isr.co.il
מתחם קסם רחוב השל"ה 2, מודיעין עילית (מעל קידישיק)

עמינח | מזרני קיסריה | מישהוחצי | Valentino | קסטל בדיכוב | WIEDER ויידר | פרדס | MD מנדלבום | Sealy Posturepedic

צילום: יעקב נעמי פלאש 90



◄ קמפיין כושל ואמירות שהרחיקו את המצביעים המסורתיים. אריה דרעי והרב יצחק יוסף

הרבנים המזוהים עם המפלגה על מכתב ש"אוסר" עליו להתפטר. מדובר בתרגיל פוליטי שדרעי כבר השתמש בו בעבר, לאחר שנחשפו ההקלטות של הרב עובדיה שתקפו אותו, לפני בחירות 2015. גם אז דרעי הודיע על "התפטרותו", וגם אז הוא חזר בו לאחר "לחצים מטעם רבני התנועה".

יחד עם זאת, ובשל המבנה הפנימי והכוחות החזקים בש"ס, דרעי הציע שהוא יפרוש מהרשימה לכנסת, אבל יישאר יושב ראש הרשימה. בנוסף אליו, גם המועמד החדש שאמור היה למנוע את בריחת המצביעים המסורתיים, דרור עמוס, הודיע כי לא יושבע לכנסת ויתפטר מהרשימה כדי להכניס את חבר הכנסת אוריאל בוסו לכנסת. בוסו ממוקם שמיני ברשימה, ובתחילת הבחירות איש במפלגה לא האמין כי מדובר במקום לא ריאלי. אלא שבוסו הוא נציג משפחת אבוחצירא בש"ס, וכוחה הרב, שמתבטא בין השאר בעובדה כי אחיו מכהן כמנכ"ל משרד הדתות, מצריך את דרעי למצוא פתרונות יצירתיים בנושא.

לעומת ש"ס, שבה הקריסה האלקטורלית הייתה ברורה לעין כול, ביהדות התורה תמונת המצב שונה במקצת. ראשית, המפלגה הצליחה לשמור על כוחה במספר המנדטים, וגם בכנסת הבאה יהיו לחרדים האשכנזים שבעה נציגים. מבחינת מספר הקולות המוחלטים, המפלגה הגדילה את כוחה בכ־30 אלף קולות. כמו כן, שתי היריבות החדשות של המפלגה, מפלגת 'הציבור החרדי' של מוטי לייטנר מהצד המודרני, ומפלגת 'צבע שחור' מהצד של הפלג הירושלמי, לא הצליחו לתפוס נתח הצבעה משמעותי, ורשמו כל אחת כעשרת אלפים קולות.

אלא שהנתונים הללו מציגים תמונה טובה בהרבה מהמציאות עצמה. נתח ההצבעה למפלגה ירד בכחצי אחוז. אבל גם הנתון הזה לא מתאר את התמונה המלאה במכה שקיבלה המפלגה בבחירות.

בשביל להבין את סיפור הבחירות של יהדות התורה, צריך ראשית להפנות מבט אל עבר המצביעים החדשים - אלה שחצו את גיל 18 מאז הבחירות הקודמות - כ־680 אלף במספר. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, חמישית מהם משתייכים למגזר החרדי.

הנתונים הללו היו אמורים להקפיץ את יהדות התורה בהרבה יותר קולות מאשר 30 אלף הקולות החדשים שהמפלגה קיבלה. גם אחרי הוספתם של מצביעי לייטנר והפלג הירושלמי - שלפי הערכות אצל לייטנר, חלק ניכר מהקולות לא הגיע מהציבור החרדי עצמו ובשורות הפלג הירושלמי לא מדובר על מצביעים חדשים - הרי שכ־40 אלף מצביעים חרדים בחרו במודע שלא להצביע ליהדות התורה, אלא לאחת המפלגות האחרות, בדגש על הליכוד, הציונות הדתית ועוצמה יהודית.

גורמים המעורים בפרטים מתוך המגזר החרדי אף ציירו תמונה מדאיגה יותר עבור יהדות התורה. לפי אותם גורמים, ההערכות במפלגות החרדיות גורסות שאומנם רוב הקריסה של ש"ס הייתה בקהל המסורתי שעבר לליכוד ולעוצמה יהודית - במיוחד בערי הפריפריה, שם עוצמה יהודית הביאה תוצאות יחסית גבוהות - אך בנוסף לכך, כחצי מנדט לפחות עבר מש"ס לאחותה האשכנזית. אם אכן נכונות ההערכות הללו, שמגיעות מתוך המפלגות החרדיות, הרי שמספרית כמעט כל התוספת של הקולות שקיבלה יהדות התורה הגיעה מתוך ש"ס, ולא מהמצביעים החרדים החדשים.

ש"ס חזרה לכוחה המגזרי

"אין ספק בכלל שהמפלגות החרדיות ספגו מכה קשה. יכולנו לראות זאת במיוחד בשאלת ההתלבטות להצבעה", אומר דודי דרור, מנכ"ל מייסד 'אסקריא', חברת מחקר למגזר החרדי, "השווינו נתונים מהבחירות הקודמות והתמונה הייתה ברורה. הזמן שבו לקח למצביע החרדי לקבל את ההחלטה אם ללכת ולהצביע בכלל, ואם כן למי, היה ארוך משמעותית מהבחירות הקודמות".

מה אנחנו יכולים ללמוד מזה?

"אפשר להבין מזה את חוסר שביעות הרצון של חלקים גדולים מאלה שהצביעו בבחירות הקודמות למפלגות החרדיות. אבל לצד זה צריך לסייג ולומר שלדבר על משבר אמון מוחלט של המצביעים החרדים אל מול המפלגות שלהם זה כנראה לא מאוד נכון. בסוף, עיקר הנפילה הייתה אצל ש"ס ובקרב הקהלים הלא חרדים שלה. זאת הייתה נפילה שלאורך כל מערכת הבחירות זיהינו שהיא תגיע, והיא אכן הגיעה".

בסוף, מבחינת מספר המנדטים, המפלגות החרדיות צנחו דרמטית. וגם מבחינת מספר הקולות החדשים, שהיו אמורים להקפיץ את יהדות התורה, זה לא קרה.

"אני חושב שנכון לחלק את התוצאות לשני חלקים שונים. הסתכלות רק על עמודת המנדטים לא נכונה ולא שווה יותר מדי בבחירות האלה, כשמנסים להבין אם מגזר מסוים נתן אמון במפלגות המייצגות אותו או לא. מדובר על מאגר קולות מוגבל, שהיקף ההשפעה שלו נגזר ישירות משיעור ההצבעה הכללי, ופה היה שיעור הצבעה חריג וקיצוני בחברה הערבית, שלמעשה עיוות את התוצאות מבחינת המנדטים. אז את הניתוחים לפי המנדטים צריך לשמור לחלק של הריאל פוליטיק, של איך מרכיבים ממשלות ומה יחסי הכוחות בתוך התוצאות שהושגו. אבל בשביל להבין את התמיכה של הציבור החרדי במפלגות החרדיות, צריך להסתכל בעיקר על המספרים המוחלטים. כמה קולות המפלגות קיבלו, וכמובן, מה נתח המצביעים שהן יכולות היו להביא. במישור הזה ש"ס קרסה, בעיקר אצל המסורתיים, ויהדות התורה לא הצליחה להביא את כל היקף הגידול הטבעי של המגזר החרדי".

אם המפלגות החרדיות לא הצליחו לממש את פוטנציאל הכוח שלהן בקלפי, איך לא ראינו את לייטנר או הפלג הירושלמי מצליחים להביא את הקולות האלה?

"נשים בצד את הפלג הירושלמי, שגם בבחירות הקודמות לא ממש הלך להצביע. לגבי לייטנר, צריך לומר בכנות שיש גבול לכמות האנשים שמוכנים לשים את הקול שלהם בידיעה מוחלטת שהוא הולך לפח. אצל לייטנר היה ברור שהוא לא מתקרב לאחוז החסימה, ולכן זה הבריח אנשים".

האם הקריסה בש"ס נבעה מהעובדה שלמצביעים שלהם קל יותר לעבור למפלגות אחרות בגוש?

"בוודאי. אבל חשוב לזכור שגם מיהדות התורה הלכו מצביעים למפלגות האחרות בגוש, במיוחד לציונות הדתית ולעוצמה יהודית, אם כי גם לליכוד. אבל אין ספק שבש"ס זה הרבה יותר קל לביצוע. הרי בסוף ש"ס במשך עשרות שנים משיגה הרבה מעבר לכוחה האמיתי, אם מתייחסים אליה כאל מפלגה מגזרית. למצביע המסורתי, או אפילו לקהל הדתי שהיה במפלגה, קל מאוד לעבור להצביע למפלגות אחרות בגוש. ואין ספק שהאמירות של רבני המפלגה נגד חיילים הרחיקו אותם. אבל גם היה כנראה ניתוק מהשטח".

כשמסתכלים על הכנסת הקרובה, מה הסיכוי שנראה את המפלגות החרדיות חוצות קו פוליטי ומצטרפות לממשלה בראשות איזנקוט?



צילום: יונתן סינדל, פלאש 90

רוני רימון, 'רימון־כהן': "מבחינתם של המצביעים בגוש האופוזיציה, שנאת נתניהו היא משהו אישי או לא רציונלית. מבחינתם נתניהו הוא באמת איום על מדינת ישראל, ולכן הדבר הכי חשוב הוא להזיז אותו. אם המחיר לשם כך הוא להזיז הצידה את הטענות נגד החרדים, זה מחיר שרובם כנראה מוכנים לשלם"

מפעילים טיימר
לחיסכון



2 נטו צעד חסכון

בחורף קל להדליק את החימום ולשכוח ממנו
טיימר פשוט יעזור לכם לחמם רק בזמן שצריך
ואת מה שחסכתם בחשבון? העבירו לחיסכון
חוסכים נכון עם נטו חיסכון

האורגים 21 אשדוד
אסתר המלכה 19 כרמי גת

נטו חיסכון
הרווח כולו שלך.

אושר אמיתי זה נטו חיסכון
רשת מזון זולה ומשתלמת בישראל

לקבוצת המבצעים הסודית סרקו >

רוצים לעבוד איתנו? סרקו >

1599-50-1221

מכבדים כרטיסי:
משרד הפנים, היימיש כארד - טובה וברכה, אידיש כארד, מלכי רבנן אשל ירושלים, להחזיקם ולהחיותם, מזון ומחיה, נדרים כארד,כארד שופ.

סניפים: אשדוד | באר שבע | בית שמש | ביתר עילית | בת-ים | חדרה | כרמי גת | מודיעין עילית | מעלות | נתניה אגמים | נתניה הפלדה | עפולה
קרית אתא | קרית יערים - טלזסטון | קרית שמונה | רמות - ירושלים | פתח תקווה - **בקרוב** | קצרין - **בקרוב** | ראשון לציון - **בקרוב** | צפת - **בקרוב**

FUNOMENAL


בס"ד
DAVIDSON
ישי ריבו
דוד איכילביץ
איתמר דוארי
ישי ריבו אקוסטי
רביעי
18.11
אלמא
זכרון יעקב
מוצ"ש
21.11
תיאטרון האקספו
תל-אביב
ISHAYRIBO.COM
יהודה קפמן
YKALMAN.COM
צילום: שי כרמון
EladHalevy



הגוף שלנו צריך טיפול יסודי !!

תמצית המגה מורינגה מבית פרפקטבע מכילה ריכוז גבוה במיוחד של סידן, חלבון, חומצת אמינו, וכן ויטמינים ומינרלים רבים כגון ויטמין: B, E,C,D, ברזל, אומגה 3, אומגה 6, אשלגן ועוד. בנוסף הינה עשירה ב-46 נוגדי חמצון ו-36 נוגדי דלקות.

המגה מורינגה של פרפקטבע מכילה ריכוז של פי 10-15 תפוקה מצמח המורינגה וכן, היא באה בנוזל ולכן רמת הספיגה והתוצאות גבוהות במיוחד. את המורינגה מגדלים בעיקר בהרי ההימליה שבהודו, ובשנים האחרונות גם כאן, בארצנו, באזור הערבה, ליד ים המלח.

צמח המורינגה ידוע ביעילותו למגוון עצום של תחומים בריפוי ובתחזוקה נכונה של גופינו הוא יעיל לטיפול בדלקות פנימיות וכרוניות למיניהן, כגון דלקות מפרקים (כולל דלקת שגרונית) פיברומיאלגיה, דלקת בדרכי השתן, וכן דלקת בקיבה ובחניכיים, מתמחה בחיזוק הגוף מעייפות ותשישות וחיזוק עוצמתי של מערכת החיסון, היות והמגה מורינגה מכילה ריכוז גבוה של ויטמין C ספיג היא מסוגלת להילחם בעוצמה גבוהה במחלות החורף והצטננות. המורינגה נמצאת במלחמה מתמדת במחלת הסרטן, אנטי בקטריאלי, הליקובקטר, קטילת סוגי חיידקים, פטריות ואולקוס, כיבים, שיפור העיכול, קטילת פרזיטים ותולעים במעיים.



יעילותה של המורינגה בניקוי הרעלים מהגוף העניקה לה את הכינוי: **"האנטיביוטיקה הטבעית"** והיא משמשת גם כמשככת כאבים, מאזנת את רמת הסוכר בדם (סוכרת סוג 2) טובה בהורדת רמת הכולסטרול והשומנים בדם, טריגליצרידים, סטרס, טיפול במיגרנות, אנמיה, נשירת שיער, תמיכה בזמן הקרנות וכימותרפיה, טיפול בחוסר תאבון אצל ילדים ומבוגרים, הורדת הרצון לאכול "מתוקים" , חיזוק רמת חילוף החומרים בגוף וכן תגבור עוצמתי של חלב אם.
חשוב! המוצר אינו מתאים לנוטלי קומדין (אין ניגוד לשאר מדללי הדם)

אצל בקבוק, למי כך מתאים?

לסובלים מכאבי עצמות ופרקים, בעיות במערכת העיכול, חוסר סידן וברזל, חולשה, אוסטאופורוזיס , דלקות מפרקים, ניקוי הדם משומנים, סוכרים זיהומים, חיידקים, פטריות וכו' ולתגבור עצום של חלב אצל אמהות מיניקות.

היות והמורינגה מסייעת בשחרור הרעלים והדלקות מהגוף, יש להרבות בשתייה בתקופת הטיפול בכדי לאפשר לכל הרעלים והפסולת לצאת מהגוף ביתר קלות. המגה מורינגה בכשרות המהודרת של בד"ץ העדה החרדית ובאישור משרד הבריאות.

< מרכז מידע והזמנות פרפקטבע >
1700-500-005

צילום: חיים גולדברג פלאש 90



◄ לא מעורר אנטגוניזם אצל החרדים, בניגוד ליאיר גולן וליברמן. גדי איזנקוט בכותל המערבי

רוני רימון: "כבר שנים, בשיחות שאני מקיים עם ראשי המפלגה, הם סבורים שהשנאה לחרדים נולדה בגלל החיבור לנתניהו. אז הם רואים אינטרס מסוים בלעזוב אותו, וזה אכן מתבטא בשיח עד כה. מצד שני, ביהדות התורה מתעקשים להגיע למצב שבו לא יהיה ניתן למצוא שום פתרון בסוגיית הגיוס, ולכן הם מגבילים מאוד את האפשרות לעבוד איתם"

"לחזות את העתיד זה דבר מסוכן מאוד. כל מה שאנחנו יכולים לדבר עליו זה מה העמדות שרווחו בציבור לפני הבחירות, ועל בסיס זה אפשר אולי לנתח היתכנות לצעד כזה או אחר. העמדות של הציבור החרדי הן שהוא לא הרוויח דבר מהממשלה היוצאת. היא הייתה ממשלת ימין מלא מלא, שבמסגרתה החלו להיעצר צעירים חרדים. במסגרתה הם הוגדרו כעריקים. במסגרתה פגעו בו כלכלית. עם העמדות האלה הציבור החרדי הלך לקלפיות".

זה מספיק כדי לעבור צד פוליטי?

"זה תלוי. בסופו של דבר, המצביע החרדי לא שם בהמוניו את הפתק של יהדות התורה. בהתחלה הוא בכלל התלבט אם ללכת להצביע לה. הצבעה למפלגות מרכז-שמאל היא קשה מאוד למצביע החרדי, שמטבעו הוא ימני. לכן מצביע חרדי, בטח מודרני, שכבר החליט לא לשים ג' בקלפי, קל לו יחסית לעבור למישהו כמו בן גביר. במיוחד כשבן גביר נתפס כמי שמצד אחד מצא בתוך המשטרה את הפתרון לגיוס, וגם לא הלך בצורה לעומתית כלפי המגזר החרדי. אז זה בהחלט שיחק תפקיד. לעומת זאת, בדרג הפוליטי האירוע קצת אחר. לשבת תחת איזנקוט זה משהו שהמצביע החרדי יכול לקבל. איזנקוט לא מעורר שם אנטגוניזם כמעט בכלל. דווקא אם יש דמויות שיכולות למנוע מהמפלגות החרדיות ללכת עם ממשלה של איזנקוט זה יאיר גולן וליברמן. הם כן סוג של סדין אדום בציבור החרדי".

צניחה בשיח השנאה לחרדים

השיח על מעבר של החרדים לממשלה בראשות איזנקוט אינו דבר מובן מאליו. למעשה, הוא גם הצד השני של מטבע הבחירות מבחינת המפלגות החרדיות. אם צד אחד של המטבע הוא הכישלון בקלפי, הצד השני הוא ההצלחה בחזרה להיות לשון המאזניים של הפוליטיקה הישראלית.

אחרי שליברמן הבהיר כי אין שום סיכוי שיתמוך בממשלה שנשענת בצורה כזאת או אחרת על המפלגות הערביות, נותרו החרדים האפשרות היחידה של איזנקוט להרכבת ממשלה. ליברמן הציב תנאים רבים גם על האפשרות הזאת, ובראשם ששתי המפלגות החרדיות יהיו חלק מהממשלה והיא לא תהיה ממשלת מיעוט. כמו כן, דרישת החרדים היא שחוק הגיוס לטובתם יעבור עוד לפני השבעת הממשלה, או לכל המאוחר בשלב מוקדם מאוד של הכהונה החדשה.

ליברמן הבהיר ביום שני השבוע כי הדבר לא באמת ריאלי. במילים אחרות: ליברמן מנסה למשוך את החרדים אליו בהבטחה כי יקדם את החוק לרצונם, אך בפועל אין לו כוונה לעשות זאת. במקום זאת הוא מקווה למשוך אותם לקואליציה בהובלת מחנה האופוזיציה, ואחרי שהם ישלמו את המחיר הפוליטי הם לא יוכלו לחזור לקהל הבוחרים שלהם, ולא תהיה להם ברירה אלא להישאר בפנים על מנת לדחות ככל הניתן את ההתמודדות שוב בקלפי.

חשוב להדגיש: ליברמן, במרומז, ממש לא מתכוון לתת לאיזנקוט להרכיב ממשלה. במסיבת העיתונאים שכינס השבוע הזכיר יושב ראש ישראל ביתנו את כל שלושת סבבי המנדט להרכבת ממשלה. בשלב הראשון הנשיא יטיל על אחד מחברי הכנסת להרכיב ממשלה (כנראה על איזנקוט), ואם הוא לא יעמוד במשימה המנדט יעבור לנתניהו. בהנחה שגם נתניהו לא יצליח המנדט יחזור לכנסת, כאשר כל חבר כנסת יוכל להודיע לנשיא כי הצליח להרכיב קואליציה. ליברמן מאמין כי בפרק הזה הוא יוכל להשיג את תמיכתם של 61 חברי כנסת.

החרדים, מבחינתם, כבר הרוויחו מהמצב החדש שנוצר. לפי הנתונים ברשת, השיח נגד חרדים צנח בכ־15 אחוז מאז פרסום התוצאות. כמו כן, במחנה האופוזיציה - שהוביל את ההתנגדות לחוק הגיוס שקידמה הקואליציה היוצאת, בטענה שהוא לא גייס חרדים, מה שאכן היה נכון - מדברים כעת על חוק גיוס 'רך'. מבחינת החרדים, עצם הדיבור על חוק גיוס רך הוא הישג, שכן הוא מגביל את היכולת של האופוזיציה לתקוף מחדש את החרדים בסוגיה הזאת.

יחד עם זאת, בש"ס דאגו להוריד מהשולחן את האפשרות של הליכה עם איזנקוט. ביום שלישי השבוע הודיעה המפלגה כי תתמוך בנתניהו לראשות הממשלה, ואף תקפה את מחנה האופוזיציה והאשימה אותו בצביעות כלפי הציבור החרדי. ההמלצה על נתניהו הגיעה לאחר שראש הממשלה הודיע כי יקדם את הסדרת מעמדם של החרדים בכנסת הבאה. במקביל לכך, נתניהו מנסה להשיג גם את המלצת יהדות התורה אצל הנשיא - נכון לכתיבת שורות אלה, ללא הצלחה.

חרדים כן, נתניהו ממש לא

"ציבורית, המרוויחים הגדולים של הבחירות הם החרדים", אומר היועץ האסטרטגי רוני רימון, שותף במשרד 'רימון־כהן' ומי שניהל את קמפיין הבחירות של נתניהו בבחירות 2009, "הם כבר לא השנואים ביותר, אבל העיקר - גם בקואליציה ובמיוחד באופוזיציה מוכנים ללכת לקראתם".

עד כמה באופוזיציה באמת מוכנים ללכת לקראתם? הרי אחת מהבטחות הבחירות המרכזיות של המחנה הייתה התעקשות על חוק הגיוס וחוסר שותפות עם החרדים?

"יש לאופוזיציה בעיה. היא הבטיחה הרבה מאוד דברים שלא מתכנסים יחד לכדי ממשלה. אז הם יכולים לומר שהם קיוו להשיג יותר בקלפי, אבל זה לא הסתייע ולכן הם הולכים לאופוזיציה, ונראה לי שזה המקום שבו ליברמן נמצא, לפחות כרגע. אבל יש להם עוד אפשרות, והיא לעשות סדרי עדיפויות בהבטחות שלהם. ובפירמידה הזאת החרדים נמצאים במקום הכי טוב. הרבה יותר מאשר הערבים ונתניהו".

העמדה נגד החרדים נתפסה כעניין אידאולוגי באופוזיציה. הם באמת מעדיפים לוותר על זה מאשר על השנאה האישית לנתניהו?

"אני חושב שפה נמצאת הטעות של חלקים רבים בימין. מבחינתם של המצביעים בגוש האופוזיציה, שנאת נתניהו היא משהו אישי או לא רציונלית. היא עמדה ערכית בדיוק כמו העמדות נגד החרדים. מבחינתם נתניהו הוא באמת איום על מדינת ישראל, ולכן הדבר הכי חשוב הוא להזיז אותו. אם המחיר לשם כך הוא להזיז הצידה את הטענות נגד החרדים, זה מחיר שרובם כנראה מוכנים לשלם".

זאת שנאה ציבורית לנתניהו, או שהיא בעיקר נפוצה אצל הפוליטיקאים?

"האמת שדווקא הפוך. במערכת הפוליטית, למעט ליברמן שבאמת שונא אותו, אני לא חושב שהשחקנים האחרים מחזיקים בשנאה הדוקה לנתניהו. זה דווקא יישור קו שהם עושים עם המצביעים שלהם, שלא מסוגלים לחשוב על אפשרות של עוד כהונה לנתניהו".

מבחינת החרדים, הם יכולים לעשות את המעבר הזה?

"מבחינת ש"ס לא. הם לא יכולים להרשות לעצמם לעשות זאת, כי המצביעים שלהם מצביעי ימין, והם עזבו את ש"ס בין היתר בגלל החשש שהמפלגה תעבור לממשלה של איזנקוט. אנחנו מדברים על כמעט מאה אחוז מתומכי המפלגה, שהם אנשי ימין מובהק שרוצים את נתניהו כראש הממשלה. יש גבול כמה אפשר ללכת נגד המצביעים שלך. המפלגה הלכה נגד המצביעים המשרתים שלה, וחמישה מנדטים עזבו אותה. ללכת גם נגד מי שנותר זה בכלל יגמור את המפלגה".

ויהדות התורה?

"שם זה משחק אחר. כבר שנים, בשיחות שאני מקיים עם ראשי המפלגה, הם סבורים שהשנאה לחרדים נולדה בגלל החיבור לנתניהו. אז הם רואים אינטרס מסוים בלעזוב אותו, וזה אכן מתבטא בשיח עד כה. מצד שני, ביהדות התורה יש בעיה אחרת, במיוחד בנושא הגיוס: הם מוצאים בעיה בכל פתרון שמוצג בנושא. הם מתעקשים להגיע למצב שבו לא יהיה ניתן למצוא שום פתרון בסוגיית הגיוס, ולכן הם מגבילים מאוד את האפשרות לעבוד איתם".

חזון לאומי
המרכז למנהיגות ציבורית
Zionist Horizon

משרד ראש הממשלה
המועצה הציבורית להנצחת זכרו של
בנימין זאב הרצל

מסע ציוני
בהובלת ישראל
סדרת סיורים ואירועים בעקבות מורשת הרצל
מחזונו של הרצל ועד הקמת המדינה

התקיים בהצלחה

יום ראשון | כ"ד אלול | 6/9
המים והקידמה בחזונו של הרצל
כנרת ומפעל המים בנהריים

יום שני | כ"ט חשון | 9/11
בעקבות היציאה מן החומות ובניית ירושלים החדשה
מסע לירושלים

יום שישי | י' כסלו | 20/11
מהעיר ההיסטורית אל ההייטק ואוניברסיטת חיפה
מחזון להגשמה בחיפה

יום שלישי | כ"א כסלו | 1/12
מנמל יפו ונווה צדק אל הגשמת חזון העיר העברית
בין יפו לתל אביב

יום שני | ד' טבת | 14/12
המים והקידמה בחזונו של הרצל
כנרת ומפעל המים בנהריים

יום שישי | ח' טבת | 18/12
חברת מופת – ממשבר לתקומה
שיקום חבל תקומה, מתחם הנובה

יום שישי | כ"ב טבת | 1/1/27
מדינה יהודית ומיעוטים: חזונו של הרצל לחברה משותפת
סיור בפקיעין ובג'וליס

יום שני | כ"ד שבט | 1/2
מוסדות תרבות ולימוד במרכז העיר החדשה
מסע בין תרבויות בירושלים

יום שישי | ג' אדר ב' | 12/2
בעקבות חלוצי ההתיישבות והגשמת החזון הציוני
מסע למושבות וס ציונה ורחובות

הצטרפו למסע!

www.hazonleumi.co.il 053-321-6623

מו"פ אזורי מזרח
יו"ש ובקעת הירדן

חדש במעבדה!
לאנליזות יין במו"פ אזורי מזרח באריאל

מעבדה מוסמכת





הרחבת סל הבדיקות והשירותים האנליטיים במעבדה

לצד מגוון הבדיקות הקיימות במעבדה, הכוללות מדדים כימיים בסיסיים הוספנו בדיקות חדשות ומתקדמות:

- בדיקת יציבות יין בקור ובחום
- בדיקת מתכות
- בדיקת Brettanomyces (Brett)
- בדיקת פוטנציאל צבע ואפיון כימי מתקדם
- בדיקת פרופיל: ארומות, פנולים והומצות אורגניות

קרית המדע 3, אריאל | 054-3220165
winelabmop@gmail.com | mopmiz.com

צילום: שרון לייבל, פלאש 90



◄ "כרסום עמוק בחופש ההכרעה הביטחוני של הממשלה". חברי המפלגה הערבית המשותפת חוגגים בליל הבחירות

עלייה באחוזי ההשפעה

המערכת הפוליטית נערכה לגידול בשיעור ההצבעה בחברה הערבית, אבל אף אחד לא ידע לחזות מראש באיזו עוצמה זה יקרה ◄ הסיבות מגוונות: התארגנות שיא בעידוד השמאל, תחושת מחנק ופחד מממשלת הימין, לאומנות גוברת – וכן, גם זיופים וחשדות נרחבים לשוחד תמורת הצבעה ◄ "זוהי הצבעת מחאה מובהקת", אומר משה פוזיילוב, לשעבר בכיר בשב"כ, "השלב הבא מבחינת הרשימות הערביות יהיה דרישה לאוטונומיה בנגב ובגליל"

יוסף ארנפלד

לא מעט הפתעות ליוו את מערכת הבחירות הנוכחית, אך אין ספק כי הדרמה הגדולה ביותר נרשמה דווקא במגזר הערבי. בשיעורי הצבעה חסרי תקדים בתולדות המדינה, נהרו המצביעים הערבים לקלפיות והביאו עימם זינוק דרמטי בכוחן של המפלגות הערביות: 11 מנדטים לרשימה המשותפת ועוד שמונה מנדטים למפלגת רע"מ. היחיד שחזה את התרחיש הזה כבר לפני עשרות שנים היה הרב מאיר כהנא הי"ד, שהתריע על התעוררות המגזר הערבי והזהיר מפני תרחיש שבו יחזיקו המפלגות הערביות ב־20 מנדטים - תחזית שכעת מתממשת לנגד עינינו כמעט במלואה.

אז מה בעצם עומד מאחורי ההישג הפנומנלי הזה? האם מדובר בהפגנת כוח אזרחית וארגונית אמיתית, או שמא בתוצר של תעשיית שוחד בחירות וזיופים רחבת היקף? ואולי בכלל מדובר בהצבעת מחאה נגד המדיניות התקיפה שהובילה הממשלה היוצאת ביהודה ושומרון ובנגב? כמו ברוב השאלות הפוליטיות הבוערות, תלוי בעיקר את מי אתם שואלים.

מי שלא הופתע כלל מהתוצאות הללו הוא שגיא קייזלר, מנהל מטה טוהר הבחירות מטעם הליכוד, שעקב מקרוב אחר הנעשה במגזר הערבי. "ידענו שהם הולכים להגיע בכמויות גדולות, הייתה הערכה מוקדמת לזה", הוא מספר בשיחה עם 'בשבע', "כבר בשמונה בבוקר זיהינו את המגמה. צפינו מראש שתהיה עלייה, וידענו על כספים שזורמים כדי לעודד את ההצבעה במגזר לשתי המפלגות. כשראינו את שיעורי ההצבעה הגבוהים כבר על הבוקר, הבנו שבלילה הם יעברו את רף 80 האחוזים - וזה בדיוק מה שקרה".

לטענת קייזלר, התנועה הערבית הערה לקלפיות לא התנהלה כדת וכדין, אלא לוותה בעבירות חמורות על הנחיות הבחירות בתוך הקלפיות עצמן. האמצעי העיקרי ששינה את התמונה, לדבריו, היה שימוש נרחב בתוכנות המרצה אסורות. "בחודשים שקדמו לבחירות קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, השופט סולברג, כי אסור להשתמש בתוכנות המרצה - לא דיגיטליות, לא בכתב ולא על דפי נייר. אסור להוציא נתונים מהקלפי, אסור לספור כמויות מצביעים ואסור לדווח מי כבר הצביע. הליכוד אף עתר לבג"ץ בעניין והפסיד, לאחר שהוחלט באופן גורף שאסור להשתמש בתוכנות הללו.

"עוד לפני הבחירות זיהינו שהמפלגות הערביות מתכוונות להשתמש בתוכנות המרצה למרות האיסור", מוסיף קייזלר, "הנחינו את האנשים שלנו, בסרטון וגם בכתב, להקפיד ולדווח על כך. כבר ב־7:40 בבוקר העברנו דיווחים כמעט מכל הקלפיות במגזר הערבי, ושעה לאחר מכן כבר התקבלו דיווחים מכל הקלפיות על שימוש בתוכנות המרצה".

לדבריו, המערכת נמנעה מלטפל בחריגות הללו על אף הדיווחים בזמן אמת. "השופט סולברג היה יכול לעצור את זה כמובן, כי יש לו אנשים בתוך הקלפיות - שני מזכירים בכל קלפי ומתעדים. האנשים שלנו ביקשו מהמתעדים לתעד את השימוש בתוכנות ההמרצה, אך המזכירים לא אפשרו להם. כשהם ביקשו מהמזכירים לעצור את העבירה, זה פשוט לא נעצר. גם מתכללי האשכולות, שאחראים על ריכוזי קלפיות, לא עצרו את התופעה -



צילום: דוברות הליכוד

שגיא קייזלר, מנהל מטה טוהר הבחירות מטעם הליכוד: "הזיופים בקלפי לא היו האירוע המשמעותי, כי חברי הוועדה מטעמנו ומטעם מפלגות הימין היו שם ועמדו על המשמר. הסיפור האמיתי הוא החריגות בהתנהלות והכסף המסיבי שזלג מבחוץ, נושא שנמצא כרגע בחקירה של השב"כ, המוסד והמשטרה. ברור שהיה שם כסף זר בהיקפים אדירים"



53570

מלון **שטרקמן ארנה** בנהריה

חבילת אירוח זוגית | **1,190** ₪
על בסיס לינה וארוחת בוקר מקומית

המחיר כולל שהות בחדרי אקזקיוטיב המעוצבים וטיפול ספא 45 דקות לאדם

בקבוק יין והפתעה מתוקה בחדר במתנה

המבצע תקף לימים א' עד ה' כולל עד ל31.12.2026 (לא כולל חנוכה)
כמות החדרים מוגבלת | המלון במיקום מעולה ובמרחק הליכה קצר מהים והטיילת. טלח.

לפרטים והזמנות: **04-9970170**

ירושלים

ירושלים

קול קורא להגשת מועמדים/ות לקבלת עיטור "ראש העיר להתנדבות" לשנת תשפ"ז-2027

עיטור "ראש העיר להתנדבות" יינתן לארגונים ואישים, אשר מעלים על נס את ערך ההתנדבות והתרומה לאחר ולקהילה, אשר פעלו ללא לאות במטרה לעזור, לפתח ולחזק את הרוח הירושלמית.

משה ליאון
ראש העיר ירושלים

יוסף שפירא
יו"ר הוועדה, שופט בדימוס ומבקר המדינה לשעבר

עיטור ראש העיר להתנדבות

תאריך מעודכן ניתן יהיה להגיש בקשות
עד יום חמישי, ב' בכסלו תשפ"ז 12.11.2026, בשעה 12:00.

את ההמלצות להענקת העיטור יש להגיש באמצעות טופס מקוון בקישור המצורף או באתר העירייה: www.jerusalem.muni.il

לפרטים נוספים ניתן לפנות לגב' אור בחגלו, מזכירת הוועדה, בטל' 02-6297367. או באתר העירייה.





צילום: יונתן זינדל, פלאש 90



◀ לא עצר את הזיופים גם כשהציגו לו עדויות בזמן ההצבעה. השופט נעם סולברג בוועדת הבחירות המרכזית

ולעיתים אף היו שותפים לה".

פרט לשימוש בתוכנות ההמרצה, קייזלר מצביע על תופעה נרחבת נוספת של תיעוד ההצבעה: "קיבלנו דיווחים ממאות קלפיות על מצביעים שנכנסים ומתעדים את עצמם בפרגוד ומעבר לו. הם פשוט צילמו את עצמם, לפעמים בווידאו, כשהם מצביעים ויוצאים. אף פעם לא נתקלנו בתופעה של 'סלפי' בהיקף כזה במגזר הערבי - הם לא עשו את זה כדי לחגוג את החגיגה הדמוקרטית", הוא נאנח.

אין ולו בדל של ספק כי מאחורי תופעת הצילומים המסיבית לא עמדה התרגשות אזרחית, אלא מנגנון שיטתי של "הוכחת ביצוע" לצורך קבלת תגמול. "הם היו צריכים להוכיח שהם הצביעו בדיוק למי שנדרש, ובצורה שאי אפשר לחזור ממנה", מסביר קייזלר, "זה נעשה בווידאו תוך סגירת המעטפה, או בסלפי מעבר לפרגוד - למשל ילד שמצלם את אימו עם הפתק והמעטפה רגע לפני ההכנסה לתיבת הקלפי, כשכבר אין דרך חזרה. חברי הוועדות שלנו התריעו שזה אסור, אבל התופעה פשוט נמשכה משבע בבוקר ועד עשר בלילה. התגמול בחוץ חיכה בצורת כרטיסי תדלוק, כרטיסי מזון או מזומן, וכדי לקבל אותם הם היו חייבים להצטלם".

השילוב בין הנתונים בזמן אמת לבין חלוקת התגמולים הוא שהוביל, לטענתו, לזינוק החד בשיעורי ההצבעה. "נוצר כאן יתרון מובהק למפלגות הערביות. בעוד במגזרים אחרים הקפידו על החוק ואסרו על הוצאת הנתונים מהקלפיות, שם זה עבד ללא הפסקה, יחד עם תעשיית התגמולים".

אלא שלמרות ערמת התיעודים והדיווחים שהצטברו במטה הליכוד, הם נתקלו בעיקר בחומה בצורה מצד ועדת הבחירות. "נכון לכתיבת שורות אלה, עדיין לא טיפלו בזה. השופט סולברג כבר הכריז שהוא מתכוון להגיש את התוצאות הרשמיות ביום רביעי, עוד לפני שבכלל יש זמן לבדוק משהו. במהלך כל יום הבחירות הוועדה עוד הוציאה הודעות שלא הגשנו כלום, בשעה שהזרמנו אליהם את המידע בכל דרך אפשרית - דרך אתר האינטרנט, קבצי האקסל שהם עצמם ביקשו, ובעזרת כל נציגי מפלגות הימין שהגישו את אותם נתונים. הם קיבלו הכול וידעו על הכול בזמן אמת".

סמכות בלעדית למזכיר הקלפי

נדבך חמור נוסף שקייזלר מצביע עליו הוא מה שהוא מגדיר נישול ומסמוס סמכויותיהם של חברי ועדת הקלפי מטעם המפלגות. "לפי החוק, חברי הוועדה - היושב ראש, הסגן והחבר - הם מי שאמורים לנהל את הקלפי, ואילו המזכיר אמור להיות איש מקצוע בלבד", אומר קייזלר, "בפועל, המזכיר הפך לשליט הבלעדי. רק לו הותר לזהות נשים שהגיעו עם רעלה, ורק הוא היה רשאי לבדוק תעודות זהות. כשהיה לנציגים שלנו חשד לזיהוי פיקטיבי, המזכירים פשוט מנעו מהם להסתכל בתעודות - וסולברג גיבה את ההליך הזה".

קייזלר מוסיף כי הניסיון למנוע זיופים בדרכים יצירתיות נתקל גם הוא בבלם מצד המערכת: "הבאנו בעצמנו חברות ועדה מהמגזר הבדואי לעשרות קלפיות, כדי שיוכלו לזהות נשים המגיעות ברעלה פנים אל פנים. מבחינת ועדת הבחירות, גם זה היה אסור - ורק למזכיר הקלפי ניתנה הסמכות לזהות אותן".

אם לא די בכך, קייזלר מצביע על כשל חמור אף יותר בשרשרת הפיקוח והאכיפה. "לפחות ב־400 קלפיות במגזר הערבי - כשליש מכל הקלפיות במגזר - כל הנציגים של ועדת הבחירות היו ערבים מקומיים בלבד", הוא חושף, "מדובר בקלפיות שהוגדרו מראש כחשודות. בתקופת יושב ראש הוועדה הקודם, השופט חנן מלצר, נקבע שבקלפיות אדומות יהיו שני מזכירים, ושלפחות אחד מהם יהיה יהודי. זה לא תמיד מספיק, אבל זה בטח עזר למנוע ניסיונות זיוף. והפעם? ב־400 קלפיות - שני המזכירים, המתעד, מתכלל האשכול ואפילו השוטר בחוץ - כולם היו ערבים מקומיים. למי בדיוק חבר הוועדה הבודד מטעמנו אמור לפנות במצב כזה? וכשפונים לסולברג, התשובה היא שלא התקבלה תלונה".

לטענת קייזלר, המערכת סבלה מכשל תפקודי מוחלט, עד כדי מתן יד חופשית לנעשה בשטח. "או שסולברג ממש איפשר את זה, או שהוא פשוט לא ערוך להתמודד עם מכונה שמזרימה תמונת מצב בזמן אמת מכל קלפי. ועדת הבחירות אמורה לתפקד כמו אמבולנס: התקבל דיווח - בתוך דקות האירוע נפתר, בפרט כשיש כונן מטעם הוועדה שנמצא ממש בתוך הקלפי בדמות המזכיר. אבל בפועל, המתעד סירב לצלם כשביקשו ממנו, והמזכירים התעלמו. אז בשביל מה שמו את כל הכלים האלה? בשביל מה יש שני מזכירים, מתעד ושלושה חברי ועדה מסיעות שונות, אם אין להם שום משמעות? שיעמידו מזכיר אחד בכל קלפי והוא יקבע את החוקים: בעלי אסור לצלם ובאום אל־פחם מותר; ברעננה אסור להוציא נתונים ובטמרה מותר. חבל על מאות מיליוני שקלים שיוצאים לפח".

בשורה התחתונה, למרות התוצאות הדרמטיות, קייזלר מבקש לעשות הבחנה חדה בין הזיופים בקלפי עצמה לבין המנגנון שהופעל מחוצה לה. "הזיופים בקלפי לא היו האירוע המשמעותי, כי חברי הוועדה מטעמנו ומטעם מפלגות הימין היו שם ועמדו על המשמר. הסיפור האמיתי הוא החריגות בהתנהלות והכסף המסיבי שזלג מבחוץ, נושא שנמצא כרגע בחקירה של השב"כ, המוסד והמשטרה. ברור שהיה שם כסף זר בהיקפים אדירים. כעת צריך להוכיח מה המקור שלו, לבדוק אם הגיע מקטאר, מטורקיה או מהרשות הפלשתינית".

"מציאות של כיבוש אסלאמי"

מנגד, יש מי שרואים את הזינוק במספר המנדטים מזווית שונה לחלוטין, ומצביעים על השר לביטחון לאומי, איתמר בן גביר, כמנוע המרכזי שהריץ את הציבור הערבי לקלפיות. לטענתם, בן גביר עשה טעות גדולה כשביסס את כל הקמפיין שלו נגד המגזר הערבי; הניסיון לגייס את בסיס התמיכה של מפלגתו גבה מחיר פוליטי כבד והביא בדיוק לאפקט ההפוך - הוא לחץ יותר מדי, קומם את הצד השני, והם החזירו לו בהתעוררות חסרת תקדים בקלפי.

חברת הכנסת טלי גוטליב, מספר 2 ברשימת 'עוצמה יהודית', דוחה מכול וכול את הניסיון לקשור בין הקמפיין והמדיניות של 'עוצמה יהודית' לבין נהירת המצביעים הערבים לקלפיות. "אחד מעיוותי החשיבה הבולטים ביותר הוא התדרוך הבזוי וההזוי נגד עוצמה יהודית לאור התוצאות במגזר", אומרת גוטליב בשיחה עם 'בשבע'.

לדבריה, המניעים ליציאה המסיבית לבחירות היו שונים לחלוטין. "ראשית, השמאל הרדיקלי עודד אותם במשך חודשים לבוא להצביע, והבהיר שרק בעזרתם תופל ממשלת הימין. זה הוביל לאמירות קיצוניות של חברי הכנסת הערבים, כמו אחמד טיבי שהכריז כי הם יחזרו להשתלט על הכנסת. השורש השני הוא חברי הכנסת תומכי הטרור עצמם, שקראו לציבור שלהם לצאת ולהצביע כדי לשפר את תנאי הכליאה של המחבלים בבתי הכלא".

גוטליב תוקפת בחריפות את מקור התדרוכים נגד מפלגתה. "העובדה שבליל הבחירות, עם היוודע היחלשות הליכוד ואובדן המנדטים לגוש, יצא תדרוך מסביבת ראש הממשלה שאנשים מהדהדים ברוב טיפשותם - היא עיוות מחשבתי עמוק. צריך להבין שערביי ישראל הצביעו למפלגות תומכות טרור. כשייצגתי את עוצמה יהודית בבג"ץ נגד מפלגת רע"ם, הוצגו ציטוטים שלפיהם מנסור עבאס וחבריו רוצים מדינה אחת - פלשתין. כששאל אותי השופט איך אפשר לפסול מפלגה שמייצגת עשרות אחוזים מהאוכלוסייה, עניתי לו: אנחנו בהתאבדות של אומה? חוק המפלגות חל על כולם, והם היו יכולים לבחור במפלגה ערבית שאינה תומכת טרור - אך אלו המפלגות שבהן בחרו".

בנוסף לכך, גוטליב מצביעה על מעורבות חמורה של גורמי חוץ ועל ניסיון להשחיר את פועלו של השר בן גביר. "אנחנו נמצאים תחת מגה־פיגוע של קטאר בישראל, שהתערבה בבחירות באמצעות שוחד בחירות רחב היקף לערביי ישראל, וכעת מתנהלת חקירה חמורה ביותר בשב"כ. העובדה שמישהו מנסה להאשים את איתמר בן גביר, שהיה היחיד שהפגין משילות ולא שילם פרוטקשן לערביי הדרום שמשתלטים על אדמות המדינה בנגייה בלתי חוקית, היא חלק מקמפיין מתוזמר שנועד להשחיר מפלגה שמתחזקת".

לדבריה, גם הטענה כי מדובר במפגן כוח אזרחי נגד המשילות שהפגין בן גביר אינה מחזיקה מים. "אין ספק שהשר איתמר בן גביר הפגין משילות יוצאת דופן - הוא נלחם בנגייה הבלתי חוקית בדרום והבהיר שמחבלים לא ייהנו מתנאי בית מלון. אך אל תיתנו לערביי ישראל קרדיט אידאולוגי כאילו יצאו להצביע רק בגלל זה. הם יצאו לקלפיות כי זרם לשם המון כסף בהיקף עצום, וכי הם קיבלו רוח גבית מהשמאל שרתם אותם להפלת ממשלת הימין. הם באמת רצו להפיל את הממשלה, והשתמשו בכל הכלים שניתנו להם".

גוטליב מזהירה כי הניסיון למסגר את התוצאות כרווח פוליטי צר או כמחאה אזרחית גרידא מעוור את עיני הציבור מהאיום האמיתי. "ערביי ישראל הוכיחו בבחירות הללו שהם הצביעו לתומכי טרור", היא טוענת בתוקף, "אנחנו נמצאים תחת מסע של אסלאם רדיקלי בתוכנו שמבקש לחדול את קיומנו, ומי שלא מבין את זה מפספס את הסכנה הקיומית



צילום: חיים גולדברג, פלאש 90

חברת הכנסת טלי גוטליב, 'עוצמה יהודית': "כל חברי הרשימה המשותפת אומרים שזו רק ההתחלה בדרך למדינה אחת – פלשתין. אפילו מנסור עבאס מרע"ם מודה שהוא מדבר על שתי מדינות רק משום שאם יגיד בגלוי שהוא שואף למדינה אחת הוא ייפסל מלהתמודד, אך המטרה הסופית מתוך הכנסת היא חיסול המדינה היהודית"

צילום: מיכאל גלעדי פלאש 90



◄ "תנועת מלקחיים עם חמאס ופגיעה בביטחון המדינה". חבר הכנסת מנסור עבאס

האמיתית שבה עם ישראל נמצא בנחלת אבותיו".

לדבריה, ההצהרות של ראשי המפלגות הערביות לאחר הניצחון בקלפיות אינן משתמעות לשתי פנים. "כל חברי הרשימה המשותפת אומרים שזו רק ההתחלה בדרך למדינה אחת - פלשתין. אפילו מנסור עבאס מרע"ם מודה שהוא מדבר על שתי מדינות רק משום שאם יגיד בגלוי שהוא שואף למדינה אחת הוא ייפסל מלהתמודד, אך המטרה הסופית מתוך הכנסת היא חיסול המדינה היהודית. חבר הכנסת אוסאמה סעדי הודה מיד לאחר הבחירות שההישג שלהם הוא ניצחון של עזה ושל יהודה ושומרון. במקום להפחית בחומרת האירוע, אנחנו חייבים לומר בפה מלא: ערביי ישראל הביעו חוסר אמון חריף בהגדרת המדינה כיהודית.

"אני עוסקת כבר שנים באיסוף מידע על תומכי הטרור הללו. התוצאות הללו, לצד התמיכה הכספית האדירה מחו"ל שהיועצת המשפטית לממשלה מיארה מונעת את חקירתה, צריכות להטריד כל אזרח יהודי בישראל", מתריעה גוטליב, "זו הצצה ישירה למה שיקרה אם לא נתעורר בזמן - נקבל כאן מציאות של כיבוש אסלאמי, וזה רק עניין של זמן".

זעם מצטבר שהתפרץ בקלפי

זווית אחרת לגמרי מציע משה פוזיילוב, עמית בכיר במכון 'משגב' לביטחון לאומי ולשעבר בכיר בשב"כ, המבקש להסתכל על תוצאות הבחירות בראייה היסטורית ואסטרטגית רחבה יותר. "אם נבחן את הדברים לעומק, השורשים של המאבק הזה מגיעים עוד ממאורעות נבי מוסא בשנות ה־20 של המאה הקודמת", הוא מסביר, "יש כאן מאבק דתי ולאומי שנמשך כבר מאה שנה, נתנו לו להתחפש וללבוש מסכות. פה ושם הוא יצא החוצה וחזר למחילה, אבל כעת הוא פורץ בשיא עוצמתו".

לטענת פוזיילוב, המניע העיקרי לזינוק חסר התקדים בשיעורי ההצבעה נובע מהתלכדות של תהליכים גאופוליטיים ותחושות תסכול עמוקות. "אם מסתכלים על טבעת האש שהקיפה אותנו, הציפייה בקרב הציבור הערבי הייתה לשלב כוחות - לחץ מבחוץ יחד עם עבודה מבפנים, והם עשו זאת בכלים דמוקרטיים ולגיטימיים. זוהי הצבעת מחאה מובהקת. המכנה המשותף של הרשימות הערביות הוא תביעה להכרה בזכויות לאומיות קולקטיביות ומימוש זכות השיבה בתוך ישראל. השלב הבא מבחינתם הוא דרישה לאוטונומיה בנגב ובגליל, מקומות שבהם הרוב הדמוגרפי כבר נוטה לטובתם. הריכוז סביב שתי רשימות מרכזיות בלבד ממחיש את היסודות המשותפים והחזקים הללו".

פוזיילוב מצביע על אירועי שבעה באוקטובר ועל המדיניות של השנים האחרונות כטריגר הישיר להתעוררות. "בשבעה באוקטובר הם הבינו את עוצמת התחושות הלאומיות שלהם. באותם ימים הם לא העזו לפעול כי הציבור היהודי היה בסערת רוחות, אך כעת הגיע החלק שלהם לעלות למגרש הדמוקרטי. עם זאת, בשלוש השנים האחרונות הם חוו סדרת הפסדים: שלילת תקציבי ענק בצדק לאחר שלא הובהר לאן זרמו, לצד הגברה ניכרת של הריסת בתים בלתי חוקיים, שפגעה בתחושת האחיזה שלהם בקרקע. הוסיפו לכך יוזמות כמו עונש מוות למחבלים והתבטאויות מקוממות - וקיבלנו זעם שהתפרץ ביום ההצבעה".

בשונה מהטענות על זיופים רחבי היקף, פוזיילוב מעריך כי עיקר הזינוק נובע מאותה הצבעת מחאה אותנטית. "להערכתי היו זיופים, אך בהיקף הסטנדרטי והמוכר מבחירות קודמות. הנתונים בשטח והשיחות שלי עם מקורות בקרב ערביי ישראל - מהם כאלה שבבחירות קודמות אף הצביעו לליכוד ולש"ס - הבהירו מראש עד כמה הזעם עמוק ועד כמה ההצבעה הזאת נועדה להעביר מסר נחרץ למדינה".

מה תהיה ההשפעה הממשית של הזינוק בכוח הפוליטי של המפלגות הערביות?

"אי אפשר לעשות הנחה לאף אחת מהמפלגות הללו. האיום המרכזי אינו טמון בשאלה אם הן יישארו באופוזיציה או ייכנסו לקואליציה, אלא בפגיעה ישירה בביטחון המדינה. הרשימה של מנסור עבאס הוקמה בעצה אחת של השיח' אחמד יאסין ושל עבדאללה נימר דרוויש בין כותלי הכלא. מדובר בתנועת מלקחיים קלאסית - אחד פועל מבחוץ והשני מגיע מבפנים. מנסור עבאס יכול לדבר במתק שפתיים בעברית, אך מי שמקשיב לו בערבית מבין היטב את השאיפות שלו".

ניסיון למדינה פלשתינית בנגב

הסכנה העיקרית, לדברי פוזיילוב, טמונה בסנדול חופש הפעולה של מערכת הביטחון במקרה של שילוב רע"ם בתוך קואליציה. "האיום הגדול הוא כרסום עמוק בחופש ההכרעה הביטחוני של הממשלה. כיצד יכול ראש ממשלה לקבל החלטה על תקיפה בסוריה, בלבנון או בעזה, כשהקואליציה שלו נשענת על שמונה מנדטים של רע"ם ועומדת על כרעי תרנגולת? זו פגיעה אנושה ביכולת התגובה של מדינת ישראל".

למרות התרחיש המורכב, פוזיילוב סבור כי ישנה דרך חיובית להתמודד עם האתגר הלאומי, והיא עוברת דרך הקמת חזית רחבה וטיפול בעומק הבעיות של המגזר הערבי. "מדינת ישראל חייבת לגבש קואליציה ציונית רחבה של 66 מנדטים - חיבור של הליכוד, הציונות הדתית, בנט ואיזנקוט. מתוך כוח אדיר כזה, אפשר לצרף כוחות ערביים שמוכנים לחיות לצד מדינה יהודית ולהניח בצד את השאיפות של 'מדינת כל אזרחיה'. החברה הערבית סובלת כיום רבות, בעיקר בגלל עצמה ובגלל השתלטות ארגוני הפשיעה, וזה האתגר האמיתי שעל המדינה לטפל בו".

לדברי פוזיילוב, הכשל הגדול של המערכת היה שלא אפשרה לקולות המתונים במגזר למצוא בית פוליטי בצד היהודי. "יש ציבור שווה ערך לחמישה מנדטים שמבין שאם המדינה הזאת לא תהיה יהודית ודמוקרטית - היא תהפוך לעוד מדינה ערבית כושלת במזרח התיכון, והם ממש לא רוצים בזה. אם המפלגות הציוניות היו משלבות דמויות ערביות בעלות שיעור קומה שמבינות את החשיבות של מדינה יהודית, המפה הייתה נראית אחרת לגמרי".

יחד עם זאת, פוזיילוב מזהיר מפני אובדן השליטה בנגב ומציע מתווה מעשי להתמודדות עם המשבר. "אי אפשר לתאר כמה הנגב פרוץ כיום - אנחנו במרחק קצר מניסיון להקים שם מדינה פלשתינית, וזה פשוט איום ונורא. הפתרון דורש תוכנית סדורה, כמו זו של מכון ריפמן: ראשית, דיכוי נחוש של הפשיעה. שנית, הסדרת התיישבות - הקמת יישובים יהודיים לצד הסדרת יישובים לבדואים שמוכנים להגיע לפתרון מוסכם. כיום, לא מעט צעירים פונים לפשיעה מתוך עוני וחוסר אופק. אף אבא ערבי לא גאה בזה, אבל המנהיגות שם איבדה שליטה - וזה היה אחד המנועים המרכזיים להצבעת המחאה שלהם בקלפי".

מעבר לניתוח הפוליטי, פוזיילוב מציע מבט מעמיק על התרבות והמבנה החברתי של המגזר, המסביר את התנהלותו ברגעי אמת. "החברה הערבית פועלת בשלושה מעגלים", הוא מסביר, "המעגל הראשון והחזק מכולם הוא החמולתי והשבטי - הוא גובר אפילו על המעגל הדתי השני. מקור ההגנה הראשון שלהם הוא השבט, וכדי לשרוד במדבר מפתחים קודים הישרדותיים של ריכוז כוח והפגנת עוצמה. המעגל השלישי והרחוק ביותר מבחינתם הוא חוקי המדינה. ככה זה כשמשלבים די־אן־איי הישרדותי־מדברי בתוך מדינה מודרנית".

לדבריו, השורש העמוק של הלאומנות הנוכחית טמון בכשל מתמשך במערכת החינוך. "עד לפני כ־20 שנה היה נציג של שב"כ במשרד החינוך, שווידא שמורים לא מחנכים לג'יהאד. ברגע שהחליטו שזה לא דמוקרטי והסירו את הפיקוח, המערכת נותרה פרוצה לחלוטין. כיום מחנכים רבים מגיעים מירדן או מיהודה ושומרון, והתלמידים נחשפים בבתי הספר לשאיפות לאומניות חריפות ולאלימות מילולית קשה. ילד נמצא בבית רק חלק קטן מזמנו, ובשאר הזמן הוא סופג בחוץ חינוך לאומני - ואת התוצאות ראינו בקלפיות".

בשורה התחתונה, פוזיילוב מעריך כי ללא מהלך נחוש מצד המדינה, ההסלמה הבאה היא רק עניין של זמן. "כיום אתה שומע ביפו ובערים המעורבות התבטאויות שלא נשמעו כמותן בעבר. הציבור שם רותח, ומדינת ישראל חייבת להתעורר. בדיוק כפי שמכון ריפמן גיבש תוכנית אסטרטגית לנגב, כך צריך לגבש תוכנית חירום לגליל. התיישבות יהודית מסיבית לצד מלחמה עיקשת ובלתי פשרנית בפשיעה - זה הבסיס לכול. ברגע שהמדינה תפגין משילות ותציב גבולות ברורים, הדברים יתחילו להסתדר".



משה פוזיילוב, בכיר לשעבר בשב"כ: "עד לפני כ־20 שנה, היה נציג של שב"כ במשרד החינוך שווידא שמורים לא מחנכים לג'יהאד. ברגע שהחליטו שזה לא דמוקרטי והסירו את הפיקוח, המערכת נותרה פרוצה לחלוטין. כיום מחנכים רבים מגיעים מירדן או מיהודה ושומרון, והתלמידים נחשפים בבתי הספר לשאיפות לאומניות חריפות ולאלימות מילולית קשה. את התוצאות ראינו בקלפיות"

עידן כחול חדש

אמריקה התעוררה למציאות פוליטית חדשה, שבה הדמוקרטים השיגו שליטה פוליטית לשנים ארוכות. ישראל לא צריכה להיכנס לפאניקה, אלא להיערך נכון בהסברה ובעצמאות חימושית



צילום: Mike Segar רויטרס

◄מדינה אדומה באופן מסורתי, שמסמנת כישלון אפשרי גם בבחירות לנשיאות. הדמוקרטים חוגגים את הניצחון בטקסס

גדעון ישראל

קשה להפריז בהשפעה של בחירות האמצע שהתקיימו בארצות הברית השבוע. תוצאות הבחירות מציגות תמונה פוליטית חדשה, כשהשליטה בקונגרס עברה באופן מוחלט וברוב גדול לידי המפלגה הדמוקרטית. בסנאט, הרפובליקנים עומדים נכון לזמן כתיבת שורות אלה על 53 מושבים. זו מכה אדירה למפלגה הרפובליקנית. עם זאת, המכה הקשה ביותר למפלגה הגיעה מכיוון המדינות הנחשבות באופן מסורתי ל"אדומות" עמוקות. הרפובליקנים איבדו מושבים במדינות מפתח כגון מיין, צפון קרוליינה, אוהיו, אייווה, קנזס וטקסס.

התבוסה במעוזים הרפובליקניים מצביעה על התבססות עמוקה שיהיה קשה להתגבר עליה בשנתיים הקרובות או במערכות הבחירות הבאות. בסנאט, שבו שליש מהמושבים עומדים לבחירה מדי שנתיים, הרפובליקנים קיוו לשמור על שליטתם לפחות עד שנת 2028, אך איבוד המושבים במדינות האדומות משבש לחלוטין את התוכנית הזאת ומונע מהם התאוששות מהירה. צריך להבין, הרפובליקנים הגיעו אופטימיים יחסית בנוגע לסנאט. שליש המושבים שעמד להצבעה הפעם, היה יחסית נוח להם. המדינות שם היו די בטוחות בשבילם, וגם אם הייתה תזוזה מפתיעה של כמה מושבים זה לא היה אמור לשלול מהם את הרוב. המהפך במדינות הבטוחות האלה, מדינות אדומות באופן מסורתי, טרף את הקלפים. לפחות עד שנת 2032, קשה לראות תרחיש שבו הדמוקרטים מאבדים את הרוב בסנאט לטובת הרפובליקנים.

בבית הנבחרים, אם הדמוקרטים אכן יסיימו עם 245 מושבים לעומת 218 הנדרשים לרוב, גם תרחיש שבו הרפובליקנים ינצחו בבחירות לנשיאות ב־2028, וירוויחו 15 עד 20 מושבים בבית הנבחרים, לא יספיק כדי להחזיר לידיהם את הרוב. אם נצרף לכך בחירה של נשיא דמוקרטי באותן בחירות, אנו צפויים לשליטה דמוקרטית ללא מצרים לפחות לשנתיים, וקידום אגרסיבי של מדיניות פרוגרסיבית.

דבר נוסף שמבסס את השליטה הדמוקרטית ויש לשים אליו לב לקראת העתיד הוא הניצחון הדמוקרטי בטקסס. מזה שנים המפלגה הדמוקרטית משקיעה מאמצים רבים כדי להפוך את מדינת טקסס ל"כחולה" (דמוקרטית). טקסס נחשבה למעוז רפובליקני, והיא מחזיקה אלקטורים רבים בבחירות לנשיאות. הניצחון של הדמוקרטים בבחירות האמצע בטקסס הוא אבן דרך. אם הוא מרמז על השתלטות דמוקרטית גם בבחירות הצפויות לנשיאות ב־2028, הרי שהעסק גמור מבחינת הרפובליקנים. בלי המדינה הזאת אין להם שום סיכוי לנצח בבחירות הכלליות לנשיאות.

מהפכה משפטית בדרך

לתוצאות הללו ישנן השלכות מרחיקות לכת על עיצוב המדיניות בארצות הברית, ובפרט על הרכב בית המשפט העליון. כיום מכהנים בבית המשפט העליון שישה שופטים שמרנים ושלושה ליברלים, אולם שניים מהשופטים השמרנים ביותר הם בני 75 עד 80. הרוב בסנאט מאפשר לדמוקרטים לבלום כל מינוי שיביא הנשיא טראמפ. אם יצליחו במאמץ הבלימה, ולקראת 2028 ייבחר נשיא דמוקרטי, בית המשפט העליון האמריקני ישנה את פניו לחלוטין. הדמוקרטים ימנו שופטים צעירים שעתידים לכהן לפחות 30 שנים בתפקיד, וייצרו רוב ליברלי מוצק בבית המשפט העליון. בתרחיש שבו יפרוש שופט נוסף בנסיבות בריאותיות או אחרות, זה כבר עשוי להיות רוב מוחץ לשנים רבות.

הדבר טורד מאוד את מנוחתם של הרפובליקנים. בית המשפט העליון היה עוגן בשבילם, מאז המינויים שהכניס לתוכו טראמפ. במצב של שלטון דמוקרטי שאינו מאותגר לא בקונגרס ולא בבית המשפט העליון, זו תהיה שליטה חסרת רסן - עד כדי כך שעלו קולות במפלגה שדרשו לדחוק בשני השופטים המבוגרים לפרוש כעת, לפני ההשבעה של הסנאט בפועל, כדי שטראמפ יספיק למנות במקומם שני שופטים צעירים ושמרנים.

הבחירות הללו מעידות על שינויים דמוגרפיים ואידאולוגיים שעוברת המפלגה הדמוקרטית, הכוללים תזוזה שמאלה וחיזוק של גורמים פרוגרסיביים וקיצוניים יותר בתוך המפלגה. ראינו כמה מהדמויות שנבחרו כמושלים פופולריים במדינות או כנציגים, חלקם מוסלמים הגאים בעיקר במוצאם ובזהות המקורית שלהם, ומנותקים כליל מהאתוס האמריקני. על יחסם לישראל אין בכלל מה לדבר.

זה נשמע מעט אבסורדי, אבל דווקא בגלל שהניצחון כה גדול, הוא פותח פתח למתינות במפלגה. בעקבות מספר הנציגים הגדול של המפלגה, למנהיגות הדמוקרטית ישנו כעת מרחב תמרון המאפשר לקדם סדר יום רחב, גם בלי תלות מלאה בקולות הקיצוניים במפלגה. יעדי המדיניות המרכזיים של הדמוקרטים כעת כוללים תוכניות להרחבת מספר השופטים בבית המשפט העליון, הפיכת וושינגטון די־סי ופוארטו ריקו למדינות רשמיות (מה שיעניק למפלגה ארבעה סנאטורים דמוקרטים נוספים), וביטול מנגנון הפיליבסטר בסנאט. זאת כמובן לצד ערכים מסורתיים שהמפלגה דוגלת בהם, כמו התרת ביצוע הפלות עד הלידה, מדיניות הגירה מתירנית וערכי להט"ב פרוגרסיביים.

טראמפ כבר צייץ ברשת "Truth social" תמונה שלו עם כובע ועליו הכיתוב "וטו". כלומר, הוא אינו מתכנן לאפשר לדמוקרטים לקדם שום צעד, וזכות הווטו השמורה לו בחוקה צפויה לעבוד קשה בשארית הקדנציה. גם הדמוקרטים לא יעשו לו חיים קלים, ויטרפדו כל מהלך שלו. צפויות לנו שנתיים מלאות בקרבות בוץ ומאבקים.

> זה נשמע מעט אבסורדי, אבל דווקא בגלל שהניצחון כה גדול, הוא פותח פתח למתינות במפלגה. בעקבות מספר הנציגים הגדול של המפלגה, למנהיגות הדמוקרטית ישנו כעת מרחב תמרון המאפשר לקדם סדר יום נרחב, גם בלי תלות מלאה בקולות הקיצוניים במפלגה

ישראל צריכה להתאים

בשנתיים הקרובות ישראל תפגוש נשיא מוגבל יותר, שאינו יכול להוביל כל מהלך שעולה על דעתו יחד איתה. אבל הסיפור הגדול הוא 2028. ישראל חייבת להיערך מחדש לקראת בחירת נשיא דמוקרטי לצד קונגרס עם רוב דמוקרטי מובהק. ההיערכות הזאת צריכה להתבצע בכמה מישורים.

ראשית, ברמה הביטחונית, ישראל חייבת לפעול למען עצמאות ביטחונית. המשמעות היא בניית יכולות ייצור עצמאיות בתחומי התחמושת, הארטילריה והטנקים, כדי להפחית את התלות המוחלטת בסיוע האמריקני, במיוחד נוכח האפשרות של חקיקה פדרלית שתגביל את הסיוע או את מכירת הנשק. ההכנות הללו צריכות להבטיח שישראל תוכל לנהל מלחמה ולהגן על עצמה באופן עצמאי במידת הצורך.

שנית, בזירה הדיפלומטית וההסברתית, ישראל נדרשת לטפח קווי תקשורת חדשים עם דור המנהיגים הדמוקרטים החדש. יש להכיר בכך שחלק ניכר מהמפלגה הדמוקרטית אינו מזדהה עם הגורמים הקיצוניים, וישראל צריכה לפנות לרוב המתון במפלגה ולהסביר את עמדותיה באופן עקבי, בלי להיות תלויה רק בתמיכה רפובליקנית.

שלישית, על ישראל למנף את התרומה הכלכלית והטכנולוגית שלה לארצות הברית ככלי מדיני. ישראל תורמת רבות לכלכלה האמריקנית, במיוחד בתחומי הטכנולוגיה, הבינה המלאכותית (AI) והפיתוחים הצבאיים. כחלק מההיערכות, ישראל צריכה לנהל קמפיין הסברתי רציני שיציג לאזרח האמריקאי הממוצע ולנציגיו בקונגרס את הערך הממשי והמוחשי שישראל מספקת לארצות הברית, ולהדגיש שהיחסים הם דו־סטריים ומועילים לשני הצדדים. מערך ההסברה חייב להיות מתוכנן היטב ולא להסתמך על אלתורים של הרגע האחרון, כדי להבטיח שגם תחת שלטון דמוקרטי מלא, האינטרסים החיוניים של ישראל יישמרו.

הכותב הוא נשיא מרכז ירושלים-וושינגטון

גם לי יש רגשות



ספר חדש ומרגש על סיפורה של משפחה שעלתה מלוב והקימה בית קטן וצנוע בבנימינה, בצל עוני, קשיי קליטה והתמודדות, אך גם אהבה, אחווה וערבות הדדית.

במרכז הסיפור ניצבת שושנה, ילדה עם תסמונת דאון, שלימדה את משפחתה וסביבתה שיעור בכוחם של חיבוק, תמיכה ואמונה בילד, גם מול קשיי הקבלה בחברה. הספר מאיר את יופיים של הילדים המיוחדים ומזכיר את חשיבות האהבה ללא תנאי.

אסתר צבי, בת 69, אם לשתי בנות, סבתא ל־11 נכדים ושני נינים, הקדישה את חייה לחינוך ולעבודה עם ילדים על הרצף האוטיסטי. בכתיבה אישית וכנה היא מנציחה את אחותה שושנה ומעבירה מסר חשוב: **לא מוותרים על אף ילד. כל אחד זכאי להזדמנות, לבית חם ולחיבוק.**

את הספר ניתן לרכוש בחנויות הספרים:
ספרי ניב | www.nivbook.co.il | אתר עברית | אתר ביבוקס







כבוד אחרון

אחרי 11 שנים ושלושה חודשים, החלל האחרון ממבצע צוק איתן - סגן הדר גולדין - הושב מעזה ונטמן בקבר ישראל ■ אחיו, צור גולדין, בריאיון ל'בשבע': "עכשיו יש לנו פנאי לתת מקום גם לכאב. נמשיך את הסיפור שלו ואת החלומות שלו" **רבקי גולדפינגר**

הבאתו של סגן הדר גולדין הי"ד לקבר ישראל בתום שנות ציפייה ארוכות סגרה את מעגל הסיקור והליווי שהעניק 'בשבע' למאבקה של משפחת גולדין, שלא זכתה לכתף תומכת בתקשורת הישראלית

(גיליון 1170, כ"ב במרחשוון תשפ"ו, 2025)

בשבע שנת ה-25

הייבד כאן

'בשבע' השבוע - 25 שנה

עריכה: חגית רוזנבאום



הבהלה לחדפעמי

ביקוש שיא לכלים חד־פעמיים נרשם רגע לפני עליית המחירים הדרמטית בעקבות החלטת שר האוצר ליברמן, שפוגעת במיוחד במשפחות ברוכות ילדים. ובינתיים, החברות שמייצרות את הכלים עתרו לבג"ץ בתקווה למתן את רוע הגזירה שתפגע בהן אנושות

// דביר עמר

גזרות שר האוצר ליברמן נגד הציבור החרדי הביאו את המגזר ברוך הילדים לרכוש כמויות גדולות של כלים חד־פעמיים לפני שההתייקרות תצא אל הפועל

(גיליון 967, כ"ב במרחשוון תשפ"ב, 2021)

עניין אישי

יאיר אֶליצוּר - אלייצור



35

נשוי ללאה ואב לחמש בנות

תושב ירושלים

ראפר, זמר ויוצר, מחבר הלהיט "תמיד אוהב אותי" ("עוד יותר טוב")

עוד יותר טוב// "הרב ארוש אמר לי כבר לפני שנתיים לקחת את המילים האלה שלו ולהפיץ אותן כשיר, כדי שהאנשים יחיו את האמת הזאת. השיר מתאר אמונה עמוקה ואופטימית בנוגע לקשר בין האדם לאלוקים והאהבה ללא תנאי. ערב אחד ישבתי עם חבר טוב שלי, הרב אורן לוי, ואמרתי לו: 'יאללה, בוא נלחין את הפזמון. בהמשך כתבתי לשיר בתים ולחן ונכנסתי לאולפן להקליט את הגרסה המקורית".

כשהלהיט "עוד יותר טוב" חרך את כל הבמות בישראל, שמענו מהזמר והיוצר אלייצור על התחושות שלו עם הצלחת השיר

(גיליון 1122, כ"ז במרחשוון תשפ"ה, 2024)

כמעיין המתגבר



מכל הלב. חיליק פרנק וחברי ההרכב מקבלים את הפרס

נגני ההרכב המוסיקלי 'הלב והמעיין' שבו השׂ־בוע לישראל כשבאמתחתם הפרס הראשון בפס־טיבל הבינלאומי למוסיקה יהודית, שנערך בא־מסטרדם. מלבד הזכייה, הוזמנו חברי ההרכב גם לסיבוב הופעות עולמי. 'הלב והמעיין' התמודדו בתחרות מול 24 להקות מכל העולם, וצוות שו־פטים בינלאומי בחר בהם למקום הראשון, כשה־נימוק לבחירה הוא "הרכב שמסוגל להפוך את העולם", דברי יו"ר חבר השופטים.

'הלב והמעיין' הוא הרכב מוסיקלי-חסידי שהחל את דרכו לפני כשנתיים, ואמון על המו־סיקה הכלייזמרית וניגוני החסידויות האותנטיים. שני האמנים המובילים אותו הם הכלייזמר חיליק פרנק והמוסיקאי נאור כרמי.

עם נפילתו של איש ארץ ישראל ז'אבו ארליך הי"ד בלבנון, הבאנו את קולותיהם של בכירים בצה"ל שסיפרו על תרומתו הייחודית לכוחות הלוחמים בשטח וגם לדרגי הפיקוד

(גיליון 1122, כ"ז במרחשוון תשפ"ה, 2024)

הרכב 'הלב והמעיין' של חיליק פרנק ונאור כרמי מבצע את ניגוני החסידים בהגשה אותנטית נטולת עטיפות מודרניות, ודווקא זה מה שהביא אותו למקום הראשון בפסטיבל הבין־לאומי למוזיקה יהודית

(גיליון 416, כ"ז במרחשוון תשע"א, 2010)

זאב לא בודד

בניגוד להאשמות המכוערות שטפלו עליו, וחרף ההתנערות של דובר צה"ל, שורה של קצינים בכירים בוחרים לעמוד לצד זכרו של רב־סרן במילואים זאב (ז'אבו) ארליך, ולספר על תרומתו העצומה ורבת השנים של מורה הדרך המיתולוגי לצה"ל – הן בפן המבצעי והן בפן הערכי





חגית רוזנבאום
לתגובות: Hagitr72@gmail.com

2002



שבת חיי שרה, שבת חברון, צוינה מדי שנה ב'בשבע' באמצעות סיפורים, כתבות ומאמרים שהעלו את חברון על ראש שמחתנו והזכירו את הקשר הנצחי לעיר האבות

(גיליון 68, כ"ה במרחשוון תשס"ד, 2003)



הטבח האכזרי במתפללי בית הכנסת בהר נוף הציף שוב את סוגיית העסקת הפלשתינים שבקלות בלתי נסבלת יוצאים ממקום העבודה והולכים לרצוח יהודים

(גיליון 619, כ"ז במרחשוון תשע"ה, 2014)



ההכרה הרשמית של הממשלה בתיאטרון 'אספקלריא' העניקה הכרה גם לצורך בתרבות יהודית בתוך ברנז'ה אומנותית שמדברת בקול אחד בלבד

(גיליון 517, כ"ג במרחשוון תשע"ג, 2012)



תחושת השותפות עם המגזר הדרוזי נפגעה קשות כאשר צעירי הכפר פקיעין גירשו ממנו את המשפחות היהודיות, שניצלו בעור שיניהן מהפרעות האלימות

(גיליון 266, כ"ז במרחשוון תשס"ח, 2007)



הרבי הלא מרקד

פרידה מר' בן ציון שנקר ז"ל


ר' בן ציון שנקר ז"ל בפסח האחרון

ידידיה מאיר נפרד מהאיש שהביא לשולחן השבת שלנו את ניגוני "אשת חיל" ו"מזמור לדוד", וגם את "הטוב כי לא כלו רחמיך" - המלחין האגדי ר' בן ציון שנקר ז"ל

(גיליון 720, כ"ג במרחשוון תשע"ז, 2016)

הרב אליעזר מלמד

איסור כתובת קעקע

אסור מהתורה לחקוק בעור אותיות או צורות שיישארו בו לתמיד ← האיסור חל על איש ואישה כאחד, ועל כל מקום בגוף ← המקעקע על עורו צורה קבועה, משתעבד לצורה זו ומונע מעצמו להמשיך ולהתחדש ← אחר שהקעקוע כבר קיים אין איסור בקיום התוצאה, ולכן אין חובה מהתורה להסירו ← כיום ניתן להסיר את הקעקוע באמצעות לייזר, ולכן נכון להתאמץ להסירו, כדי לבטא בכך את ההתנערות מהחטא

כתובת קעקע

שאלה: האם הקעקועים שאנשים עושים כיום בכל העולם הם הקעקועים שאסורים מהתורה? אולי הקעקועים שהתורה אסרה הם של עבודה זרה אבל לנוי מותר? והאם מותר לעשות קעקועים על ידי גוי?

תשובה: אסור מהתורה לחקוק בעור אותיות או צורות שיישארו בו לתמיד, שנאמר: "וכתובת קעקע לא תיתנו בכם אני ה'" (ויקרא יט, כח). ככלל יש לעור שתי שכבות, החיצונית (אפידרמיס) מורכבת מתאים שמתחלפים ונושרים בתוך כמה שבועות, ולכן כל עוד הצבע חודר רק לשכבה החיצונית הוא ילך וידהה. לעומת זאת בשכבה הפנימית (דרמיס), הצבע נשאר לכוד בתוך תאים שאינם נושרים. ולכן, אף שבמשך הזמן גם התאים ששם מתחלפים, מכיוון שהם אינם נושרים, הצבע נשאר באותה רקמה, וכך הוא נותר לאורך שנים, ורק כעבור שנים רבות הוא דוהה מעט.

הקעקוע האסור נעשה בעבר על ידי חיתוך העור והכנסת צבע דרך מקום החיתוך, וכך כאשר העור התרפא והתאחה, נותר הצבע לכוד בעומק העור לתמיד. כיום עושים זאת על ידי ניקוב העור בנקבים דקים שדרכם מכניסים את הצבע לעומק העור. האיסור חל על איש ואישה כאחד, ועל כל מקום בגוף (רמב"ם עבודה זרה יב, יא; שפתי כהן יורה דעה קפ, ב).

האיסור ליהודים גם על ידי נוכרי

לנוכרי אין איסור לקעקע את גופו, וגם ליהודי מותר לקעקע בגופו של נוכרי (נודע ביהודה תנינא אבן העזר קלה). אבל אסור מהתורה ליהודי לבקש מנוכרי לקעקע את גופו (לבוש יורה דעה קפ, ב; שפתי כהן ד; גר"א ג).

כל צורת קעקוע אסורה

לדעת רבי שמעון, האיסור מהתורה הוא לכתוב שם או צורה של עבודה זרה דווקא, שבכך הקעקוע מבטא את שעבודו של האיש המקועקע לעבודה זרה. אבל בצורות אחרות אין איסור מהתורה אלא רק מדברי חכמים (מכות כא, א, לפי רוב המפרשים ובהם: תוספות גיטין כ, ב "כתובת"; תוספות רא"ש שם; ר"י מלוניל שם כא, א).

מנגד, לדעת תנא קמא, כל צורת קעקוע אסורה מהתורה והעושה אותה חייב מלקות. ודעת רובם המכריע של הראשונים, שהלכה כתנא קמא (רמב"ם עבודה זרה יב, יא; יראים שלח; אורחות חיים דיני פאת הראש והזקן ד; מאירי מכות יג, א; ריטב"א מכות כא, א; רבנו ירוחם תולדות אורח חיים יז, ה. וכן עולה מעוד ראשונים רבים).

טעם המצווה

איסור עשיית קעקוע הוא חוק שטעמו לא נתפרש בתורה, ואנו מקיימים אותו מתוך אמונה בה' שנתן לנו את חוקיו כדי לזכות ולרומם אותנו.

עם זאת, ביארו כמה ראשונים שכך היה מנהגם של עובדי עבודה זרה (רמב"ם עבודה זרה יב, יא; ספר החינוך רלג). גם כאשר כתובת הקעקע אינה קשורה לעבודה זרה מסוימת יש בה איסור הקשור לעבודה זרה, שכן האמונה בה' מקשרת את האדם לאור אין־סוף, ולכן על ידי האמונה בה' הוא נעשה בן חורין, משוחרר מכל שעבוד לרעיון או ערך מוגבל. מה שאין כן עבודה זרה, שמצמצמת את האמונה לערך מסוים בלבד (פניני הלכה אמונה ומצוותיה ב, ב).

ואף מי שמקעקע על גופו אחד משמות ה', עובר באיסור תורה. כי גם שם ה' אינו מבטא את עצמות ה' אלא רק את הופעתו (פניני הלכה חפצי קודש יא, א). והחוקק שם קדוש על בשרו, מקבע את עצמו לאחת מהופעות ה' ומתנכר למקור האין־סופי, ומצמצם בכך את האמונה בה', לעשותה כעבודה זרה (עין רש"ר הירש ויקרא יט, כח).

קלקול צלם אלוקים

בנוסף לכך, האדם נברא בצלם אלוקים, וגופו, כפי שבראו אלוקים, משקף רעיון זה, והמקעקע בו צורה, מקעקע את צורת הגילוי האלוקי (רקנאטי ויקרא יט, כח; רדב"ז מצודת דוד עב). כלומר, במקום שהגוף ישקף את ערכו העצמי של האדם כבריאה אלוקית, הוא מקעקע ומשפיל את עצמו להיות בסיס ואמצעי לצורות שונות.

הקעקוע מונע התחדשות

עוד בעיה ישנה בקעקוע. האדם שנברא בצלם אלוקים צריך להיות קשור למקור החיים ומתוך כך להתחדש ולהתעלות תמיד כל ימי חייו. והמקעקע על עורו צורה קבועה, משתעבד לצורה זו ומונע מעצמו להמשיך ולהתחדש. וזו הטומאה שהקעקוע גורם, שהוא משעבד את האדם לצורה מסוימת, שאוטמת אותו מלהתקשר למקור החיים ולקבל מה' השראה אין־סופית.

לשעה נראה למקעקע שהוא מוסיף דבר שנותן לגופו משמעות ויופי, אולם בהמשך הקעקוע מונע אותו מלהיפתח לדברים חדשים. ואף הדברים הישנים שלו נחלשים ומתפוגגים.

האם מצווה להסיר קעקוע?

שאלה: אדם שחטא בזדון או בשגגה ועשה לעצמו קעקוע, האם מצווה שיסיר את הקעקוע?

תשובה: איסור התורה הוא לקעקע את הגוף, כמו שנאמר: "וכתובת קעקע לא תיתנו בכם" (ויקרא יט, כח), אבל אחר שהקעקוע כבר קיים אין איסור בקיום התוצאה, ולכן אין חובה מהתורה להסירו. וגם חכמים לא קבעו שמצווה להסירו.

עם זאת צריך לדעת שבעבר היה קשה מאוד להסיר כתובת קעקע, וכאשר עבדים שהשתחררו רצו להסיר כתובת קעקע שסימנה את היותם עבדים, הם היו צריכים לחתוך את עורם ולהסיר את החלק שבו הצבע, או לעשות בו כוויה או להשתמש בחומרים צורבים מאוד כדי לנסות למוסס באמצעותם את הצבע תוך פגיעה בעור. פעולה זו הייתה כרוכה בכאבים איומים, והותירה אחריה צלקת גדולה, ולעיתים אף גרמה למוות בעקבות זיהום. ואחר הכול, פעמים שעוד נותר חלק מהכתובת על העור. לכן עבדים רבים ששוחררו העדיפו להשאיר את הכתובת על בשרם ולא להיכנס לצער ולסיכון שבניסיון להסירה. ולכן מובן שחכמים לא העלו אפשרות של הסרת הקעקועים תוך סיכון נפשות וסבל נורא.

האם מצווה להסיר קעקוע באמצעות ניתוח

בעת החדשה, לפני כמאה וחמישים שנה, למדו הרופאים לנתח בהרדמה תוך הקפדה על סטריליות למניעת זיהומים, ובעקבות זאת לפני כשבעים שנה אנשים עשירים בארצות המערב כבר נהגו להיעזר בניתוחים פלסטיים לצורך נוי, וכבר ניתן היה להסיר קעקועים בניתוח בלא סיכון משמעותי. בעקבות זאת התעוררה שאלה, האם מי שיש לו קעקועים מצווה שיסירם?

תשובת הפוסקים הייתה שאומנם יש ערך בהסרת הקעקוע, וכפי שלמדנו מדברי המנחת חינוך שאסר להסיר קעקוע בשבת, כי יש בכך תיקון (מוסך השבת לב, מוחק ד). אך הורו שמצד הדין אין איסור להישאר עם הקעקוע, ולכן אין חובה להסירו. כך הורו הרב שלמה זלמן אורבך (מובא בשבט הקהתי ה, קנד; שנדפס בתשנ"ח) והרב אלישיב (חשוקי חמד פסחים עה, ב, תשס"ו). וכן כתב בשו"ת להורות נתן (ח, עב, תש"נ), רבבות אפרים (ח, שו, תשנ"ח) ובמראה הבזק (ה, עח, תשס"א). ואומנם לשורדי השואה האיומה הורו שלא יסירו את המספר שקעקעו הנאצים יימח שמם על זרועם, כי יש בכך זיכרון למעשה הרשעים, וקידוש השם שיהודי שעבר את השואה ממשיך את חייו (שו"ת ממעמקים ד, כב, תשל"ו).

המצאת הלייזר

הלייזר הומצא בשנת תש"כ (1960), ובמשך הזמן למדו להסיר באמצעותו קעקועים. מכוונים את קרני הלייזר אל חומרי הצבע הלכודים בעור, ועל ידי כך בסדרת טיפולים מפרקים את חומרי הצבע לחלקיקים קטנים שהגוף מפנה בהדרגה מהעור עד שהקעקוע נעלם.

הסרת קעקועים באמצעות קרני לייזר כרוכה בכאב גבוה מהכאב שבעשיית הקעקוע, אבל אין מדובר בכאבים שקשה מאוד לסובלם. ככל שצבעי הקעקוע כהים יותר, כך נדרשים בדרך כלל פחות טיפולים להסרתם, שכן הצבעים הכהים קולטים יותר את קרני הלייזר שמפוררות אותם. בפועל, הסרת קעקוע אורכת כיום בממוצע כעשרה טיפולים, ומחירה יכול להגיע לפי עשרה ויותר ממחיר עשיית הקעקוע.

הטיפולים להסרת קעקוע באמצעות לייזר החלו לפני כשלושים שנה. אך רק לפני כעשרים שנה, החל משנת תשס"ה לערך, החלו הטיפולים להסרת קעקוע להיות נפוצים בארץ, ומשנת תשע"ה חלה קפיצת מדרגה באיכותם. כך שתשובות הרבנים שכתבו שראוי להסיר את הקעקוע אבל אין מצווה בכך, התייחסו לניתוח שכרוך בסבל רב וסיכון מסוים והשארת צלקת.

נכון להתאמץ להסיר את הקעקוע בלייזר

לפיכך להלכה ולמעשה נראה שלאחר שניתן להסיר את הקעקוע עם לייזר, נכון להתאמץ להסירו, כדי לבטא בכך את ההתנערות מהחטא. ומי שאינו טורח להסירו, משמע שאינו מתבייש בו, וראוי לאדם להתבייש בעבירה שעשה בגופו. לכן גם כאשר הקעקוע במקום נסתר, נכון לאדם להתבייש בו ולהסירו. ובמיוחד כאשר הוא מסמל ערכים לא טובים. אומנם אם קעקע שם ה' אסור להסירו (ובעת שנכנסים לשירותים או בעת הרחצה צריכים להסתירו כדי שלא לפגוע בכבודו).

אם הקעקוע ניכר, נכון להסירו גם כדי למנוע חילול השם, שלא יטעו לחשוב שהוא גאה בחטאו, וכדי למנוע מאנשים אחרים לרצות לחקות אותו. ייתכן שאם הייתה בימי חכמים אפשרות להסיר קעקוע עם קרני לייזר, היו קובעים שחובה להסירו. אולם למעשה, מכיוון שלא נקבע שחובה להסיר את הקעקוע, אין בכך חיוב גמור אלא שכך נכון לעשות. בכל אופן, אדם שמתקשה להסיר את קעקועיו, אינו צריך להתעכב מלהתקרב לתורה עקב כך. ■

ייתכן שאם הייתה בימי חכמים אפשרות להסיר קעקוע עם קרני לייזר, היו קובעים שחובה להסירו. אולם למעשה, מכיוון שלא נקבע שחובה להסיר את הקעקוע, אין בכך חיוב גמור אלא שכך נכון לעשות. בכל אופן, אדם שמתקשה להסיר את קעקועיו, אינו צריך להתעכב מלהתקרב לתורה עקב כך

מאיר דויטש

המבחן של הבחירות הוא לא חוק הגיוס - אלא עתיד הנגב

הדרישה המסוכנת לחזור למדיניות ההכלה והרפיסות נוכח הפשיעה והשתלטות על הקרקעות, רק כדי לקנות שקט פוליטי, היא אותה קונספציה בדיוק שהביאה עלינו את אסון שבעה באוקטובר

עוד בטרם הסתיימה ספירת הקולות והתבהרה התמונה המלאה, נשמעה טענה שהאשמים בשיעורי ההצבעה הגבוהים במגזר הערבי הם בן גביר וסמוטריץ', שעוררו את המגזר. נניח בצד את החשדות לכרטיסי הדלק הפסולים ושוחד הבחירות לכאורה, שמטילים צל כבד מאוד על התוצאות בקלפיות, ונתחת את עומק העיוורון שחושפים הפוליטיקאים ואנשי התקשורת שחזרו על אמירה זו, שלמעשה מציבה דרישה מסוכנת לחזור למדיניות ההכלה: אל תרגיזו, אל תאכפו, אל תתעמתו. תנו להם את מה שהם רוצים, ואולי יניחו לנו. זו בדיוק אשליית השקט, וזה בדיוק אותו היגיון מסוכן שהוביל אותנו להאמין שאפשר לקנות שקט ולהתעלם מהמציאות. שבעה באוקטובר כבר הוכיח לנו לאן מובילה הקונספציה הזאת, ומי שעדיין לא הפנים את הלקח מסכן את עתידנו.

אין לי בעיה עם אזרחים ערבים שממשים את זכותם הדמוקרטית להצביע. יש לי בעיה כשהם בוחרים להצביע למפלגות שמצהירות כי אינן מכירות בזכותה של מדינת ישראל להתקיים, ושלצערי הרב עדיין מקבלות תעודת כשרות של בג"ץ. ויש לי בעיה גדולה יותר, כאשר מפלגות החותרות להפלת נתניהו, מתעלמות לחלוטין מהמחירים הכבדים שכולנו נשלם בריבית שנים רבות קדימה.

כך, בחודשים האחרונים ראינו כמה מהר עברו מפלגות ה"מרכז" מהצהרות וסיסמאות על משילות, על מאבק בפשיעה במגזר הערבי, על החזרת הביטחון לתושבי הנגב וסוף לאובדן השליטה, לשיח על "ברית המשרתים" והצבת סוגיית הגיוס בראש סדר העדיפויות, ולפתע יום אחרי הבחירות, כשהמילים צריכות להפוך למעשים, מתברר שלמשילות יש מחיר פוליטי: אכיפת החוק, מימוש פסקי דין ופינוי מבנים בלתי חוקיים שהוקמו על אדמות מדינה בהיקפים עצומים - כל אלה מעוררים התנגדות מצד מי שהתרגלו במשך שנים לכך שהמדינה ממצמצת ראשונה.

אז בואו נפסיק להתבלבל: אכיפת החוק אינה פרובוקציה, ופינוי פלישה אינו הסלמה. זו חובתה הבסיסית של מדינה ריבונית שמחויבת לשמור על הקרקעות שלה. מי שדורש משילות בקמפיין הבחירות שלו אך נבהל כשהיא מתרחשת בשטח, לא באמת רוצה משילות, הוא רוצה את הסיסמה בלי המחיר. כך, מי ששמע את כלי התקשורת מאז סגירת הקלפיות אינו יכול שלא לצחוק לאור המהירות שבה השיח עבר טרנספורמציה מ"ברית המשרתים" דווקא לחובה לשתף פעולה עם תומכי חמאס. ברית המשרתים - רק לא אמרנו אילו משרתים...

כבר לפני חודשים ארוכים הזהרנו שבניגוד לנאמר באולפנים שוב ושוב, הבחירות הללו אינן על חוק הגיוס, על ועדת חקירה לטבח או על יוקר המחיה, הן על עתיד הנגב. אין ספק, סימן השאלה הגדול שמרחף מעל המרחב העצום הזה יוכרע בשנים הגורליות הקרובות. הסכנה המיידית טמונה במחיר הפוליטי של היענות לדרישות המפלגות הערביות כתנאי לשיתוף פעולה מצידן. המפלגות הערביות הציבו את הפסקת האכיפה בכלל ובנגב בפרט, כתנאי לתמיכה או להמלצה על מועמד לראשות הממשלה. גם אם לא ישבו סביב שולחן הממשלה, הן עלולות להפוך למפתח להקמתה, ומפלגות ציוניות עלולות להתפתות לשלם את המחיר.

כניעה כזו תהיה נסיגה אסטרטגית. היא תעמיק את אובדן המשילות בנגב, תקרין על הגליל ומשם גם על הערים המעורבות, ואנחנו נשוב ונביט בעיניים כלות כיצד גורמים עוינים משתלטים על קרקעות ארצנו והמדינה שותקת. אסור שהרצון להשיג רוב בכנסת יבוא על חשבון הריבונות בשטח. המבחן האמיתי של הממשלה הבאה לא יהיה רק על זהות היושב בלשכת ראש הממשלה, אלא על השאלה אם מדינת ישראל תעז למשול בכל חלקי ארצה, בלי למצמץ ובלי להתנצל.

הכותב הוא מנכ"ל תנועת רגבים

זיו מאור

התקווה האחרונה

רגע לפני שמתמנה כאן כנסת בחסדי שופטי בג"ץ, כל משקלה של הדמוקרטיה הישראלית מונח על כתפיהם של חברי הכנסת הזוטרים במפלגות השמאל הציוני

הטור הזה נכתב בשעות הצהריים המוקדמות של יום רביעי. קצב האירועים מסחרר, וקיים ספק גדול מתמיד אם הדברים שאכתוב יישארו רלוונטיים עד הירידה לדפוס מחר בבוקר. לפני זמן קצר אישרה ועדת הבחירות המרכזית את תוצאות הבחירות. האירוע אינו חורג ממשמעותו הסמלית: גם אם 14 נציגי הקואליציה היוצאת שהצביעו בעד היו מצביעים נגד, אין בכך כדי לפסול את התוצאות. ליתר דיוק: החוק שותק בשאלה מה קורה אם חברי הוועדה פוסלים את התוצאות, ושני המשפטנים המלומדים שכתבו ספרים בנושא, שיערו שניהם שמדובר בהחלטה סמלית בלבד, חסרת משמעות אופרטיבית. משנערכה ההצבעה על התוצאות, בין שאושרו ובין שנפסלו, הן הופכות למציאות משפטית. הדרך היחידה לשנותן עוברת אצל שופטי בג"ץ.

מפחיד לחשוב כיצד הגענו עד הלום, שאפילו הרכב הכנסת תלוי בגחמותיהם של שופטים שאינם נהנים מאמון הציבור, ומזוהים עד ליסודות משכנם הרקוב עם מחנה פוליטי צר ומתמעט. מפתה להביט אחור, על כל הצמתים שבהם יכלה פעולה נחושה של הממשלה היוצאת למנוע את ההווה מנבא השחורות שלנו. הפעם האחרונה שבה פקדה אותנו עננה דומה הייתה בינואר 2006, לאחר השבץ השני של אריאל שרון, שממנו לא קם עוד. חוקי היסוד הרלוונטיים לא נתנו תשובה לשאלה מה קורה כשראש ממשלה חולה עד כדי חוסר תפקוד, אבל עודנו בחיים. אהוד אולמרט נשא בתואר "ממלא מקום ראש הממשלה", אבל הליך העברת הסמכויות מעולם לא הוסדר. לכן הוזעק היועץ המשפטי מני מזוז, ובשיחת טלפון מיוזעת החליט, ללא שום סמכות, שהוא מעביר את סמכויות ראש הממשלה לאולמרט. כמו כל קפיצת מדרגה בעריצות הדיפ־סטייט, גם האירוע הזה - שבו יועץ משפטי מכתיר ראש ממשלה - קרה בחושך. עכשיו, המציאות שבה השופטים ימנו כנסת, מתרחשת באור הזרקורים מול עיניהם הכלות של אזרחי ישראל, שחשבו שהם ראו הכול.

האירוניה מתפקעת מעל האופק המאפיר, מכך שחורשי קונספירציית קטארגייט נשענים עכשיו על התערבות קטארית בבחירות בשאיפה להקים קואליציה בכנסת גנובה. מכך שבעצם הימים שבהם נחשפת רדיפת נתניהו וסביבתו מפיו המגמגם של מנדלבליט, נזעקת היועצת המשפטית המודחת להגן על קדושת עצמאותם של העוזרים הפרלמנטריים של חברי הכנסת הערבים החשודים.

אבל אני רוצה לאחוז כאן באחרונת התקוות לצאת מהמשבר הזה ללא מלחמת אחים, או ללא הידרדרות למשטר של עריצות שמאל. תקוותנו מונחת לפתחם של חברי הכנסת המיועדים לירכתי מפלגות השמאל הציוני המתון. האם הם מבינים שהדמוקרטיה הישראלית המתפוררת מונחת כעת על כתפיהם?

מחנה השמאל כולו התאהב בגרסה נבובה של הביטוי 'ממלכתיות'. בשבוע שעבר שמענו כיצד הרמטכ"ל סיכל מתקפה ישראלית באיראן, כי הוא הפעיל שיקולי "ממלכתיות". הפירוש הרלוונטי בהקשר זה למילה 'ממלכתיות' הוא ריאקציה למה שהשמאל תפס כניצול יכולות צבאיות לצרכים פוליטיים - שיפור התדמית הליכודית ערב הבחירות.

ועל הפירוש המסולף הזה נשענים היסודות האופורטוניסטיים של מחנה השמאל, לרבות נציגי הפוליטיים הבכירים וקלגסי הדיפ־סטייט. הם מנסים למסגר את הספקות שהתעוררו בתוצאות הבחירות כפעלול פוליטי של מפסידים לחמוק מתוצאות הפסדם.

הדרך למוצא של שלום, כאמור, עוברת דרך חברי הכנסת העתידיים הזוטרים של המחנה הזה, ובתקווה שחוסר ניסיונם כאופוזיציה מתוסכלת הותיר אותם תמימים וישרים יותר. אני מצפה שזיני, בהנחיית ראש הממשלה, יזמן את כל חברי הכנסת המיועדים, שלא נבחרו בשמן של מפלגות שיש דופי בכנות פתקיהן. בשיחה הזאת הוא יסביר בנחת שהשב"כ הגיע לממצאיו הראשוניים כגוף ממלכתי - המילה הזאת שהם כה אוהבים - מבלי שיש לו נגיעה או אינטרס בתוצאות הבחירות, אלא רק בטוהרן. מהשיחה הזאת תבוא הקריאה שדווקא חברי הכנסת של השמאל ישקפו את הלך הרוח המכיר בכך שאכן יש בעיה הדורשת בחירות חוזרות, לכל הפחות בקלפיות שיש ראיות לזיהום נרחב בהן.

על כך תקוותיי, והן קלושות. מה אם הן יתבדו? תוכנית ב' היא יותר צינית, ויותר מעשית: על כל סיעות הקואליציה היוצאת להכריז שהן לא ישבו בשום קואליציה, ולקרוא בקול ברור לבחירות חוזרות. אם אנחנו לא מכירים בכך שהכנסת הנכנסת משקפת תוצאות אמת, יש להשתמש בכוח הדמוקרטי שעוד נותר כדי לבטלן באמצעות פיזורה מוקדם ככל הניתן. קיים סיכוי קלוש שאיזנקוט יצליח לקושש רוב, אבל הישענותו על האנטישמים של בל"ד, או על החרדים שנואי נפש מצביעיו, לא תאפשר לקואליציה הזאת לשרוד.

לאורלי ולכל משפחת יעקובוביץ
משתתפים בצערכם עם פטירת
מנדי יעקובוביץ ז"ל
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד
בשבע

לחיים ביבס
משתתפים בצערך עם פטירת אמך
לילי ביבס ז"ל
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד
בשבע

לאבי סגל
משתתפים בצערך עם פטירת אחותך
ליאורה שלו ז"ל
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד
בשבע

הרב אביעד גדות

בעיית הערבים היא קצה הקרחון

הדגל הערבי־לאומני ודגל האסלאם הרצחני אינם יכולים להיות מונפים בקלות כזאת בלי דגל הפוסט־מודרנה והנאו־מרקסיזם לצידם. עלינו להציל את מדינת ישראל באמצעות טיפול שורש יסודי, בתפיסת ההפעלה היהודית המקורית

כשעתיים לאחר פתיחת הקלפיות ביום הבחירות, התוודע הציבור לנהירה העוצמתית של הערבים לקלפיות. לא רק תמונות וסרטונים של ערבים ובדואים גודשים את מקומות ההצבעה הציפו את הרשתות, אלא גם תקיפות של משקיפים, עימותים עם שוטרים ועדויות ברורות על שוחד ושלמונים בהיקפים אדירים, שספק אם נחקרים כראוי. "הערבים נוהרים!" הפכה מסיסמת המרצת יהודים להצביע, למציאות פוליטית וביטחונית חמורה שבחמורות, ולאיום ממשי על קיומה של מדינת ישראל.

כבר אין מדובר רק במפלגות ערביות תומכות טרור שנוכחות בכנסת באופן מוגבר ובחסות בג"ץ, אלא בהרמת מסך מעל מאות אלפי ערבים החיים בתוכנו ולהם שוויון זכויות (ולא חובות) המניפים את דגל הלאומנות הערבית, שאיננה מסתירה את כוונותיה הרצחניות וצעדיה המעשיים לצד גדולי אויבי ישראל וצבאות הטרור של חיזבאללה וחמאס. אם טבח שמיני עצרת מכונה בפי אנשים 'טבח שבעה באוקטובר', הרי ש־27 באוקטובר, תאריך הבחירות בשבוע שעבר, היה מתקפה של ממש, באמצעות גיס חמישי בתוכנו ובמימון מדינות אויב שמימנו גם את חמאס. אך אתגר חמור זה הוא רק קצה הקרחון של הבעיה הגדולה באמת.

בג"ץ מאפשר זאת בניגוד לחוק יסוד הכנסת המפורש, לא רק בגלל תפיסתם ה"ליברלית" של השופטים, אלא בהיותם גם שחקנים פוליטיים מרכזיים, שמזהים בערבים שותפים, וביהודים אותנטיים - אויבים. על כך יש להוסיף את מחנה השמאל הפוסט־ציוני ואת מוקדי הכוח בתקשורת, באקדמיה, בצמרת הצבא ובעוד מקומות. הבעיה היא בעיה תרבותית ורעיונית של יהודים, מיעוט אומנם, אך מיעוט דומיננטי האוחז במוקדי הכוח, שעובר תהליכי התאיינות (מלשון אין) וקריסה עצמית, בדיוק כמו שקורה באירופה כולה, בניו יורק ובמקומות נוספים בעולם המערבי שנכבשו מבפנים.

הדגל הערבי־לאומני ודגל האסלאם הרצחני אינם יכולים להיות מונפים בקלות כזאת בלי דגל הפוסט־מודרנה והנאו־מרקסיזם לצידם. בישראל הבעיה חמורה שבעתיים, לא רק בגלל היותנו מדינה קטנה המוקפת אויבים, אלא משום שערכי הלאום והיהדות הם שמאפשרים לפרויקט היהודי־ציוני להתקיים ולשגשג בארצנו הקדושה חרף האתגרים העצומים. מהותה של המדינה היהודית היא יהדותה וזהותה. אין מדובר רק ברוח או בסט ערכים אמורפיים, אלא במערכת הפעלה של ממש, שתופעת המתקפה הערבית שאנו נתונים תחתיה באמצעות תעודות זהות ישראליות, לצד התנהגות מוקדי הכוח הפוליטיים והמערכתיים של השמאל, מעידה על קלקול גדול ויסודי בליבת המערכת, בנתב הראשי, בחדר הבקרה ובחוות השרתים.

כאן המקום גם לציין את הבלבול העמוק בקרב חלקים נרחבים בציבור הדתי־לאומי שאיבדו את החשבון הכולל, חיזקו את גוש השמאל, אותו גוש שמחזר כעת באופן מתועב ובלי להתבייש אחרי הערבים תומכי הטרור. חלקים בציבור הדתי־לאומי גם שרפו קולות בכמות גדולה מאוד, בעיקר בגלל הקמפיין נגד החרדים (במפלגת וינטר), קמפיין שהשמאל מקפל כעת ומשנה דף מסרים רק כדי לנסות להקים עכשיו קואליציה עם יהדות התורה. רוב הציבור הדתי־לאומי הבין את האירוע ונשאר נאמן למחנה האמוני, אך המשימה לטפל במערכת ההפעלה של המדינה כולה, מתוך בתי המדרש של התורה הגואלת, עדיין רחוקה מלהתבצע, ואליה כולנו חייבים כעת להתגייס ביתר שאת ובכל הכוח.

אסור לנו להתחמק מהבעיה הגדולה, ואל לנו לברוח לעיסוק רק בזיוף הבחירות החמור, בסכום המנדטים או בהתנהלות הצבועה של השמאל. עלינו להציל את מדינת ישראל באמצעות טיפול שורש יסודי, בתפיסת ההפעלה היהודית המקורית, המיוסדת על תורת ישראל, שרק היא תאפשר לנו לנצח בעזרת השם גם אויב ערבי לאומני ומוסלמי התוקף אותנו מבפנים.

הכותב הוא מנכ"ל ארגון חותם

יהונתן ורנר

לא תלות, לא נרמול: הקו האדום הציוני שאחרי שבעה באוקטובר

הענקת זכויות אזרחיות מלאות היא חובתה של המדינה, אך הנרמול הפוליטי של מפלגות שאינן מסוגלות להגדיר את חמאס כארגון טרור מוביל לאובדן ריבונות ומסכן את עצם קיומה של המדינה היהודית

במדינה דמוקרטית מתוקנת, אזרח ערבי שחי בה זכאי באופן מלא לכל השירותים האזרחיים, מבריאות, חינוך, רווחה וביטחון, ועד תשתיות מתקדמות ומתן הזדמנויות כלכליות שוות. זוהי אינה מחווה של חסד, המדינה אינה עושה לו טובה, אלא זו חובתה הבסיסית והערכית של המדינה כלפי כל אזרחיה. אך לצד הזכויות הללו, קיים תנאי יסוד שאין בלעדיו בכל מדינה חפצת חיים - נאמנות לאומית לזהותה של המדינה. אף מדינה ריבונית בעולם אינה מאפשרת לאזרחיה לחתור תחת יסודות קיומה, לתמוך באויביה ולשחק משחק מסוכן שפוגע בריבונות המדינה. "בלי נאמנות אין אזרחות" אינה סיסמת בחירות זולה, אלא תנאי קיומי למדינה ריבונית.

מה שמתרחש בשנים האחרונות סביב נרמול רע"ם והפיכת מנסור עבאס ל"גורם מתון", הוא פשיטת רגל ערכית ועיוורון פוליטי מסוכן. מדובר במפלגה שמנהיגה מסרב במפגין להגדיר את חמאס ארגון טרור, ושחבר כנסת מטעמה מעז לכנותו "ארגון צדקה". הדבר הזה מקבל הנמכה בתקשורת הכללית, שמשרתת את הנרמול המסוכן הזה. הסירוב הזה אינו מקרי ואינו מעידה בלשונם. רע"ם וחמאס צמחו בדיוק באותה ערוגה רעיונית של תנועת האחים המוסלמים. מנסור עבאס אינו מתון יותר מאחמד טיבי. הוא פשוט מתוחכם יותר, מדבר בשפה אזרחית ועטוי חליפה ממלכתית. יש צד שמדובר בתופעה מסוכנת יותר, דווקא מצד התחכום שבה.

נזכיר זאת באופן הברור ביותר - גם אם יעמוד מחר מול המצלמות וימלמל הצהרה חלולה שנכפתה עליו, נאמנות לא מוכיחים בריאיון לתקשורת, אלא במעשים ובשינוי שורשי עמוק. ובכלל, ההמתנה המביכה של ראשי האופוזיציה לאמירה כזו מגלה שפל של ממש בפוליטיקה הישראלית. אבל הדיון הפוליטי הרדוד הזה מחטיא לחלוטין את העיקר. הסכנה אינה נמדדת רק בשאלה הטקטית "האם רע"ם תאפשר לצאת למבצע הביטחוני הבא או תפיל את הממשלה". הסכנה האמיתית היא עצם ייצור התלות הריבונית־אזרחית של מדינה יהודית וציונית במוצא פיהם של גורמים שאינם מסוגלים להתנער מארגון טרור כמו חמאס. הפקדת גורל השלטון, ניהול התקציבים ועיצוב המדינה בידי מפלגה שאינה מסוגלת לקרוא לחמאס ארגון טרור, היא אובדן ריבונות דה פקטו.

צריך לשאול ביושר - אחרי טבח שבעה באוקטובר, דבר שלא חווינו מקום המדינה, איך ישיבה בממשלה שתלויה במפלגה כזו היא בכלל אופציה לגיטימית? איך הדיון על אופציה כזו הופך ללגיטימי? איך ייתכן שאנשים שנשאו בתפקידים הבכירים ביותר במערכת הביטחון וההתיישבות כמו רמטכ"ל, סגן רמטכ"ל ואף מנכ"ל מועצת יש"ע לשעבר - צועדים בעיניים פקוחות לתוך הטרלול הבלתי נתפס הזה? האם בשם הדת המשיחית החדשה "רק לא ביבי" נוכל להכשיר או להצדיק אובדן דרך וערכים שכזה?

כאן בדיוק נדרש חידוד כואב אך חיוני ביותר. הוויכוח שלנו עם אחינו החרדים הוא עמוק, נוקב וקשה. סוגיית הגיוס היא פצע פתוח ומדמם בליבה של החברה הישראלית. עברנו מלחמה קשה, יצאנו לחודשים ארוכים של מילואים, שילמנו מחירים כבדים בדם, בדמעות ובפרנסה, והם פשוט לא היו שם מתחת לאלונקה. אלו הן העובדות הנוקבות, בלי לייפות ובלי לתרץ. נצטרך לפתור זאת בנחישות ובחקיקה חד־משמעית.

אבל עם כל הכעס המוחלט והמוצדק, החרדים אינם האויב. הם "הילד המורד" של התנועה הציונית. יש לנו איתם זהות אמונית, גורל משותף והיסטוריה אחת בלתי ניתנת לניתוק מעצם יהדותם. ההבדל הזה הוא לא גזענות, אלא דיוק שחשוב לדבר עליו. להשוות אותם לאויבינו, או להעדיף על פניהם ישיבה עם מפלגות שלא מסוגלות להתנער מטרור - זהו טירוף הדעת ואובדן דרך לאומי.

כשראשי האופוזיציה מפזרים הבטחות ליבתיות שלא ישבו עם ביבי, שלא ישבו עם החרדים ושלא ישבו עם הערבים, בסוף הם מגלים לתדהמתם שבבליל ההבטחות הסותרות הללו צריך גם להפר לפחות אחת מהן. האבסורד הנורא הוא שבריתת המחדל הקלה, הנוחה והראשונה שלהם היא דווקא איזה דייט פוליטי תלוש עם אחמד טיבי ומנסור עבאס. ככה זה נראה כשמחליפים מצפן ציוני בקיצור דרך קואליציוני.

הכותב הוא תושב היישוב שלומית בעוטף עזה, מפקד ולוחם במילואים

לאילה ויאיר אורבך
ברכות לנישואי הבת
אפרת עם איתי
יהי רצון שיהא ביתם בניין עדי עד
בשבע

לציליה ויונתן דובוב
מזל טוב להולדת הבת
מתן ציפורה
שתזכו לגדלה לתורה,
לחופה ולמעשים טובים
בשבע

לורד ואסי יצחקי
מזל טוב להולדת הנכד שקד
בן לנופר ויותם מאור
שתזכו לגדלו לתורה,
לחופה ולמעשים טובים
בשבע

לנעמי ואלי רוזנבאום
מזל טוב להולדת הנין
נכד למשפחות קלפוס ורוזנבאום
שתזכו לגדלו לתורה,
לחופה ולמעשים טובים
בשבע

הרב דני לביא

הגיס החמישי שיפורר את ישראל

הצלחת המפלגות הערביות טלטלה את המערכת הפוליטית, וחשפה בעיית עומק קשה. כיצד הקונספציה שהובילה לטבח, ממשיכה לנהל אותנו גם מול ערביי ישראל? ומהו שינוי הגישה שחייב להתרחש בהקדם?

"זה עניין של זמן עד שהגיס החמישי שחי בישראל, שנהנה ומנצל את הדמוקרטיה הישראלית, אבל בתוך תוכם הם נגד היהודים ונגד הדמוקרטיה, הם נגד מדינת ישראל - הם עוד יתמרדו, זה רק עניין של זמן. ואני אומר לכם: ישראל חייבת להיות מוכנה ומאוחדת, כי האויב המסוכן ביותר הוא מבפנים". את הדברים הללו אמר מסעב חסן יוסף, המכונה 'הנסיך הירוק', שגדל בעזה כבנו של אחד ממייסדי חמאס. דבריו מהדהדים בעוצמה רבה לאחר שהמפלגות הערביות הגיעו להישג חסר תקדים בבחירות.

אך אולי הוא מגזים? אולי ערביי ישראל אינם סכנה למדינה? הרי כשהם נשאלים היכן הם מעדיפים לגור, רובם המכריע עונה שהם מעדיפים את מדינת ישראל. אלא שכאן מגיע העיוורון הגדול שלא מצליח להבחין בין רצונם של ערביי ישראל ליהנות ממנעמי חברת השפע הישראלית, לבין זהותם הפלשתינית שעדיין קיימת בתוכם בעוצמה.

מה שמפורר כיום את צרפת נכון לא פחות כלפי ערביי ישראל. למרות זאת, הקונספציה של שלום כלכלי ממשיכה לשלוט ביחסנו לחברה הערבית, מתוך מחשבה שאפליה מתקנת ושפיכת תקציבים יפתרו את הבעיה הדתית־אידאולוגית. התוצאה המבהילה היא השתלטות מואצת, בשם האפליה המתקנת, על תחומי רפואה רבים בישראל - תהליך שמעבר לדחיקה הלא הוגנת של רופאים מוכשרים, מציב סכנה ביטחונית מוחשית בתוך מערכת הבריאות הישראלית. היו כבר מקרים שנחשפו בעבר, אך המצב עוד עלול להתפוצץ בפנינו בחומרה גדולה, כפי שהתרחש בפרעות 'שומר החומות'.

מספסלי הלימודים בטייבה אל פרעות 'שומר החומות'

מי שרוצה להבין מדוע בפרעות 'שומר החומות' התשפ"א הפכו ערים מעורבות בישראל לשדה קרב של מעשי לינץ' והצתות בתי כנסת, ומדוע נחסמו צירים אסטרטגיים בדרום ובצפון, צריך פשוט להקשיב לרוח הנושבת ברחוב ובבתי הספר הערביים.

שנים לפני הפרעות ראיין ירון לונדון תלמיד ערבי־ישראלי מבית הספר 'עמל' בטייבה, והתלמיד הטיח בפניו: "איך אתה יכול לצפות מאיתנו שאנחנו כערבים, כשהצבא הזה - את מי הוא הורג? את האחים שלנו, את המשפחות שלנו בצד השני". ומיד הוסיף בכנות מבהילה: "ביום מן הימים אנחנו נהיה פה רוב, והמדינה היהודית הזאת לא תהיה פה. ואז, אללה יוסטור מה יקרה אתכם... עוד יבוא יום והמדינה הזאת תהיה שלנו, הכול יחזור אלינו. על זה חונכנו מגיל קטן, בזה כל הפלשתינים שבגלות מאמינים. בגלל זה עד היום הם מחזיקים את המפתחות שלהם, המפתחות של הבתים. כי יום אחד יקרה פה משהו".

הדברים הללו מגובים בנתונים עקביים של סקרי עומק (דוגמת מדדי אוניברסיטת חיפה), המראים כי רוב מוצק בקרב ערביי ישראל שולל את זכות קיומה של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי, תומך בזכות השיבה, ושיעור הולך וגדל מגדיר את זהותו בראש ובראשונה פלשתינית. הצעירים הערבים הם המשכילים ביותר ביחס לדורות הקודמים, אך במקביל הם מתנגדים באופן חריף יותר למדינת ישראל.

עזה, צרפת והאפליה המתקנת

שורש העיוורון הישראלי נעוץ במבט החילוני־ליברלי המאפיין רבים מראשי מערכת הביטחון והאליטה המשפטית שלנו. הגישה המערבית הזאת מניחה שכל בני האדם מונעים בסופו של דבר מאותם צרכים חומריים - שאיפה לחופש אישי, רווחה כלכלית ונוחות. הדתות והאידאולוגיות נתפסות בעיניהם רק כמעטה חיצוני דק שמסתיר את האינטרסים ה"אמיתיים".

מתוך תפיסה זו נולדה הקונספציה שהובילה אותנו אל טבח שמחת תורה: אם רק נכניס רבבות פועלים מעזה וניתן הטבות כלכליות לתושבי הרצועה, איזה אינטרס יהיה לסינוואר לתקוף אותנו?

עד כמה מנותקת ההנחה שהטרור נובע ממצוקה כלכלית? חוקרת מוסלמית שראיינה מחבלים פוטנציאליים העידה: "אף אחד מהמפגעים המתאבדים שהגיל שלהם נע מ־18 עד 38, לא התאים לפרופיל של אישיות בעלת נטייה התאבדותית. אף אחד לא היה חסר השכלה, עני מרוד, טיפש או מדוכא. רבים השתייכו למעמד הביניים והחזיקו במשרות מכניסות, שניים היו בנים של מיליונרים, וכולם נראו חלק אינטגרלי של המשפחה, ובקהילה הם היו נחשבים צעירים למופת" (מובא בספר 'ג'יהאד'). גם אוסאמה בן־לאדן, שהוביל את מתקפת הטרור על מגדלי התאומים, היה מיליונר.

משום כך גם התנאים הטובים שקיבלו המוסלמים באירופה, לא הועילו למניעת רצונם לפגוע בתושביה ולהשתלט עליה. בספרו המטלטל 'המוות המוזר של אירופה' מתאר דאגלס מארי כיצד חברת פרלמנט מטעם מפלגת הלייבור בצפון אנגליה העזה להעלות על סדר היום את נושא הפגיעה המינית השיטתית בילדות צעירות על ידי כנופיות מהגרים מוסלמים, וספגה גינוי מהיר ונרחב כ"אסלאמופובית" ו"גזענית" - אף שהנתונים בעניין היו מובהקים לחלוטין. אך המציאות לא מתחשבת בתקינות פוליטית, והיא מתפוצצת היום לאירופה בפנים, כפי שאנו רואים באופן בולט בערים הבוערות בצרפת.

> סעיף 7א לחוק יסוד הכנסת קובע במפורש כי רשימה או מועמד השוללים את קיומה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית או תומכים במאבק מזוין של ארגון טרור – ייפסלו מהתמודדות. אלא שבג"ץ, פעם אחר פעם, הפך את החלטות ועדת הבחירות המרכזית והכשיר תומכי טרור. בכך יצר בג"ץ עוול כפול: הוא הכניס אויבים למוקדי ההשפעה בישראל, ובד בבד חסם כל סיכוי למפלגות אלטרנטיביות

גויים במדינת היהודים

כאן עולה מאליה השאלה המתבקשת: האם משמעות הדברים היא שלפי תורת ישראל אין כלל מקום לגויים בארצנו? אדרבה, הרב קוק סבר שאי אפשר בלעדיהם, וראה בנוכחותם של מיעוטים החיים בשלום תחת ריבונות ישראל דבר חיובי. אך הנושא כאן איננו היחס לאדם הלא־יהודי, אלא היחס לאוכלוסייה שגדלה על חזון השואף לביטולה של המדינה היהודית ומזדהה עם אויביה. לכן הטענה לגזענות במקרה זה תמוהה ביותר.

ומה מוכיח שהחזון העוין כלפי המדינה הוא אכן המיינסטרים בחברה הערבית? התשובה טמונה בפתקי ההצבעה שהטילו ערביי ישראל בהמוניהם לקלפי. כל המפלגות הללו (כולל רע"ם) מתבססות על הזדהות עם הזהות הפלשתינית ומסרבות להגדיר את חמאס ארגון טרור. אותו חמאס אסלאמו־נאצי שביצע את הטבח המזעזע, אף הוגדר על ידי אחד מחברי רע"ם כארגון צדקה.

המחיר הביטחוני של הישענות על אצבעות המפלגות הללו נחשף בשידור בחדשות 13, כאשר המגישה גילתה שבכירים בממשלת השינוי, שבה מפלגת רע"ם הייתה שותפה, אמרו שיציאתה של ישראל למבצע צבאי קצרצר של יומיים בלבד מול הג'יהאד האסלאמי התאפשרה אך ורק משום שהממשלה כבר התפרקה ויצאה לבחירות. אלמלא כן, העידו אותם בכירים ואישר הכתב סולימאן מסוודה, "הייתה בעיה קשה מאוד ליציבות של הקואליציה".

העוול של בג"ץ ותפקיד הדמוקרטיה המתגוננת

אסור לתת לפרוצדורה הדמוקרטית שלנו להפוך למנגנון של הרס עצמי. הרב אלישע וישליצקי זצ"ל היטיב להגדיר זאת בחדות: "אחד הפשעים הגדולים של הדמוקרטיה הישראלית, וכל עוד היא תישאר אליל היא תמשיך לפשוע, זה ההיתר שהיא מתירה לעצמה לספוג מכות מאויביה, בתוך הכנסת שלה".

בשנת 1965 רצה לכנסת רשימת 'הסוציאליסטים' הערבית שנאבקה למען זכויות הפלשתינים, ורצתה להפוך את ישראל למדינה רב־לאומית ולשלול את קיומה כמדינה יהודית. רשימה זו נפסלה, ושופט בית המשפט העליון יואל זוסמן כתב על כך: "כשם שאדם אינו חייב להסכים לכך שיהרגוהו, כך גם מדינה אינה חייבת להסכים שיחסלוה וימחקוה מן המפה".

ואכן סעיף 7א לחוק יסוד הכנסת קובע במפורש כי רשימה או מועמד השוללים את קיומה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית או תומכים במאבק מזוין של ארגון טרור - ייפסלו מהתמודדות. אלא שבג"ץ, פעם אחר פעם, הפך את החלטות ועדת הבחירות המרכזית והכשיר תומכי טרור. בכך יצר בג"ץ עוול כפול: הוא הכניס אויבים למוקדי ההשפעה בישראל, ובד בבד חסם כל סיכוי למפלגות אלטרנטיביות.

לכן הפתרון המעשי אינו דורש את ביטול הדמוקרטיה, אלא בראש ובראשונה את אימוץ כללי הדמוקרטיה המתגוננת המקובלים גם בעולם. בשנת 2003 הוציאה ספרד מחוץ לחוק את מפלגת בטאסונה הבאסקית, בשל סירובה לגנות את פיגועי מחתרת ETA. בשנת 2009 אישר בית הדין האירופי לזכויות אדם את הפסילה פה אחד, וקבע תקדים קריטי לענייננו: סירוב של מפלגה לגנות טרור שקול לתמיכה אקטיבית בטרור. כך צריך לנהוג גם אצלנו, תוך קביעה שאין מקום לשיקול דעת שיפוטי במקרים אלו. אך אין די בכך, הפיקוח על החינוך בחברה הערבית צריך להיות קפדני במיוחד, ויש לפעול באופן נחרץ כנגד כל סממן החותר תחת קיום המדינה.

בתחילת דרכו רצה ישמעאל לחסל את יצחק בדרכים ערמומיות, מה שהוביל לגירושו מבית אברהם. חוסר הסובלנות והיד הקשה שנקטה שרה, הובילו את ישמעאל לתהליך תיקון שבסופו חזר בתשובה ונהג כבוד ביצחק, כפי שמופיע בפרשתנו: "ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה. ויקברו אותו יצחק וישמעאל בניו..." (בראשית כה, ח-ט). "מכאן שעשה ישמעאל תשובה והוליך את יצחק לפניו והיא שיבה טובה שנאמר באברהם" (רש"י).

בלי מבט מפוקח ופעולה תקיפה כנגד החותרים תחת מדינת ישראל, אנחנו רק מחמירים את המצב ומגדילים את הסכנה. הבחירות הללו עשויות להיות קו פרשת המים ביחס לחברה הערבית, אם נבחר בכך ולא נמשיך לעצום עיניים. רק כשנציב גבול ברור בין אזרח נאמן לאויב מבית, נוכל להבטיח את קיומה של המדינה היהודית לדורות.

הכותב הוא ראש מכון עולמות ור"מ בישיבה הגבוהה באלון מורה

קוראים על דברים שקורים



אליעד סעדה

המיוחד של אליעד

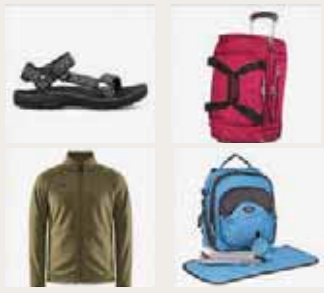

צילום: באדיבות OUTDOOR REVOLUTION

נובמבר של מבצעים ב- OUTDOOR REVOLUTION: זה הזמן לחדש את מלתחת הטיולים

מותג הטיולים והנסיעות הוותיק OUTDOOR REVOLUTION יוצא במבצעי נובמבר אטרקטיביים במיוחד, עד 70% הנחה על מגוון פריטים באתר האונליין. בין אם אתם מתכננים את הטיול המשפחתי הבא או רוצים לחדש את ציוד הפנאי והטיולים, זו הזדמנות להצטייד במוצרים איכותיים במחירים משתלמים. בחרנו עבורכם כמה מהמבצעים הבולטים:

תיק נסיעות ענק ואיכותי עם גלגלים 75 ליטר ב-164.50 ₪ במקום 329 ₪.

מותג הסנדלים המובילים בעולם הטיולים TEVA ב-50% הנחה! למשל, דגם Winsted ב-144.50 ₪, במקום 289 ₪.

תיק החתלה איכותי ופונקציונלי במיוחד ב152.5 ₪ במקום 305 ₪.

מותג ביגוד הספורט הסקנדינבי CRAFT עם 50% הנחה על מגוון פריטי חורף וקיץ.

באתר תוכלו למצוא מבחר עצום של ציוד טיולים ונסיעות, מזוודות, ופריטי ביגוד והנעלה אופנתיים גם לטיולים וגם לשימוש יום יומי outdoorrevolution.co.il

המבצעים בתוקף עד 30.11.2026 או עד גמר המלאי. המוקדם מביניהם.

פרויקט מגורים חדש יוצא לדרך בכפר תפוח



לאחר שנים ללא בנייה משמעותית, חברת "חמדתשומרון" השיקה את פרויקט המגורים "תפוח החדשה" בכפר תפוח. ערב ההשקה החגיגי משך אליו כמאה משתתפים, בהם משפחות צעירות ומשפרי דיור, שבאו להכיר את ההיצע החדש ביישוב.

הפרויקט יכלול 48 יחידות דיור בארבעה דגמים. הבתים תוכננו תוך חשיבה יצירתית, ומציעים חללים מרווחים, כניסות פרטיות ונגישות וגינות גדולות לכל משפחה.

המיזם קורם עור וגידים על רקע תנופת הפיתוח בשומרון, הכוללת את הרחבת כביש 5 מזרחה עד ליישוב, מה שישפר דרמטית את הנגישות למרכז הארץ. הפרויקט מהווה בשורה של ממש להמשך צמיחת היישוב וקליטת דור חדש המבקש לקבוע את ביתו באזור.

חודש האזרח הוותיק בירושלים: שפע אירועים ופעילויות



צילום: עיריית ירושלים

עיריית ירושלים מציינת במהלך נובמבר את חודש האזרח הוותיק, ומציעה עשרות אירועי תרבות, פנאי, בריאות והעשרה המיועדים לבני הגיל השלישי ברחבי הבירה. התוכנית, בהובלת המחלקה לגיל השלישי בעירייה, נועדה לעודד אורח חיים פעיל ולחזק את הקהילתיות. בין הפעילויות שיתקיימו החודש: מופעי תזמורת בשכונות, סדנאות זיכרון ומשחק קוגניטיבי, ימי עיון, יריד אומנים, קורס טבע תרפיה ויום ההליכה העולמי. זאת במטרה לאפשר למידה מתמשכת וחיבור חברתי.

ראש העיר, משה ליאון, מסר: "האזרחים הוותיקים הם חלק בלתי נפרד מהסיפור הירושלמי. חודש זה מבטא את מחויבותנו להעניק להם פעילות עשירה, להוקיר את תרומתם, ולאפשר להם להיות פעילים, מעורבים ומלאי שמחת חיים".

מאחורי הקלעים: הסטודנטים של חזון לאומי ברוח הבחירות



צילום: דוברות חזון לאומי

בשבוע שעבר התקיימו שני מפגשים מרתקים במסגרת תוכנית המנהיגות הציבורית לסטודנטים של ארגון "חזון לאומי".

במפגש הראשון, שנערך בעיר פתח תקווה, התארחה יושבת ראש תנועת "ישראל שלי", שרה העצני כהן, לשיחה מעמיקה על אתגרי ההסברה הישראלית באזור יהודה ושומרון. היא הציגה בהרחבה את פעילות הארגונים הבינלאומיים בזירה, מתחה ביקורת נוקבת על אופן הצגת האירועים המקומיים בתקשורת הזרה, והדגישה בפני המשתתפים את חשיבותה הדרמטית של ההסברה הישראלית בשטח.

במקביל, במפגש השני שהתקיים בירושלים, התארח ארז כליף, שהעניק לסטודנטים הרבים הצצה נדירה אל מאחורי הקלעים של העבודה הפרלמנטרית. לקראת מערכת הבחירות, קיימו הנוכחים דיון פתוח על האתגרים הפוליטיים.

ישיבת בני עקיבא השומרון נבחרה לבית ספר מצטיין במשרד החינוך



צילום: דוברות

ישיבת בני עקיבא השומרון בקרני שומרון נבחרה כנציגת השומרון ברשימת בתי הספר המצטיינים לשנת תשפ"ו של המינהל לחינוך התיישבותי, פנימייתי ועליית הנוער במשרד החינוך. מדובר בהישג משמעותי נוסף של הישיבה התיכונית לאחר זכייתה לפני כשנה בפרס החינוך המחוזי של משרד החינוך.

הוועדה התרשמה מהאופן שבו הישיבה מקדמת שוויון ושייכות באמצעות שילוב תלמידים עם צרכים מיוחדים בכיתות הרגילות, וכן מהסביבה המשפחתית ומהצוות המסור הפועל מתוך שליחות ומעורבות עמוקה בקהילה.

מנכ"ל מרכז ישיבות ואולפנות בני עקיבא, אלחנן גלט: "ההשקעה במוסדות החינוך בשומרון היא השקעה בדור העתיד של עם ישראל, במקום עם חיבור עמוק ומשמעותי לעם היהודי בארץ ישראל.

עובדי המועצה הדתית אפרת מצטרפים להסתדרות הלאומית

הסתדרות לאומית
מקבוצת לאומית

עשרות מעובדי המועצה הדתית ביישוב אפרת עזבו לאחרונה את ההסתדרות הכללית, והחליטו להצטרף לשורות ההסתדרות הלאומית. המהלך משקף את רצונם של העובדים לצאת לדרך חדשה, ולזכות בייצוג מקצועי אשר יפעל בנחישות לשיפור תנאי העסקתם ולשמירה על זכויותיהם ועל מעמדם במקום העבודה.

הצטרפות זו היא חלק ממגמת התרחבות רחבה יותר של ההסתדרות הלאומית בקרב עובדי המגזר הציבורי והשלטון המקומי, ומעידה על האמון שהעובדים רוחשים לארגון ביכולתו להעניק להם ליווי צמוד, אישי ומקצועי.

מנכ"ל ההסתדרות הלאומית, איתמר שרוני, בירך על המהלך: "אנו רואים בכך הבעת אמון משמעותית".

משרד הבריאות: מכבי מובילה בהצטרפות ובהשקעה בבריאות

מכבי
בריאות זה הכול

על פי דו"ח משרד הבריאות לסיכום שנת 2025, קופת חולים מכבי רושמת שורת הישגים, ובראשם הובלה במספר המצטרפים נטו עם תוספת של 11,182 חברים, לצד שיעור העזיבה הנמוך ביותר מבין הקופות.

הדו"ח מציג גם נתונים כלכליים חיוביים עבור מכבי, שסיימה את השנה עם העודף התקציבי הגבוה ביותר - כ-111 מיליון שקלים. איתנות זו מאפשרת את ההשקעה הגבוהה ביותר בבריאות החברים, בנוסף, מכבי הציגה הוצאות פיתוח של כ-631 מיליון שקלים, הנתון הגבוה בישראל.

סיגל דדון-לוי, מנכ"לית מכבי, מסרה: "הנתונים משקפים את אמון החברים בנו, ואת השילוב בין ניהול אחראי להשקעה מתמשכת בחדשנות רפואית".

שנת הלימודים נפתחה בחגיגיות בקמפוס טל



צילום: אגודת הסטודנטיות קמפוס טל

שנת הלימודים האקדמית נפתחה באווירה חגיגית בקמפוס טל של המרכז האקדמי לב, עם יריד פתיחת שנה מושקע שיזמה אגודת הסטודנטיות.

הסטודנטיות נהנו מיריד עשיר שכלל מתנות ממותגות, דוכני מזון, סדנת שזירת פרחים, ואף עמדת ייעוץ משפטי לאישורי חתימות. בנוסף, הוקם במקום מתחם ייחודי לפרגון לעסקים עצמאיים של סטודנטיות מהקמפוס, לצד דוכן חשיפה של מרכז היזמות "שרייבר לב-טק", אשר מלווה סטודנטיות בפיתוח מיזמים טכנולוגיים.

טוהר גרידיש, דוברת אגודת הסטודנטיות, מסרה: "היריד הוא טעימה ממה שמתוכנן לשנה הקרובה. הקמפוס הוא הרבה מעבר לקורסים ומבחנים, ואנו משקיעות משאבים רבים בהווי ובתרבות".

692 עובדים חדשים בתוך חודשים: מבצע הגיוס של רשת פרח ישראל



צילום: פרח ישראל

על רקע המחסור באנשי חינוך וטיפול בישראל, השלימה רשת פרח ישראל מבצע גיוס ארצי שבמסגרתו נקלטו בחודשים האחרונים 692 עובדים חדשים, בהם מחנכות, מטפלות ואנשי מקצוע פרא-רפואיים.

מבצע הגיוס נערך לקראת שנת הלימודים תשפ"ז, במקביל לפתיחת 20 מוסדות חדשים ברחבי הארץ, בהם בית ספר בטבריה, 15 גני תקשורת, גן שיקומי ושלושה מעונות יום שיקומיים.

כיום מפעילה הרשת כ-200 מוסדות ביותר מ-30 רשויות, ומעניקה מענה ליותר מ-15 אלף ילדים ותלמידים.

מנכ"ל הרשת, הרב משה שטיין: "הצלחנו לקלוט מאות עובדים ולהעמיד מצבת צוותים מלאה בכל המסגרות. ההישג הגדול הוא היכולת להעניק ליותר ילדים את המענה שהם זקוקים לו, קרוב לבית".

ריטריט חדש במכון פוע"ה למטופלות פוריות



ריטריט "ראשית", יוזמה חדשה של מכון פוע"ה עבור נשים המתמודדות עם אתגרי פוריות, התקיים השבוע במתחם הכוורת בבית חורון. האירוע נערך באווירה מיוחדת ומלאת חיבור, ולקחו בו חלק שלושים ושתיים משתתפות. לאורך היום הן נהנו מסדנאות מגוונות, בהנחיית נשים שהצליחו לגעת במקומות הנכונים, לדבר בשפתן ולהעניק להן תחושה שיש להן מקום בטוח.

שיר שרה, מנהלת המערך הסוציאלי במכון, סיכמה: "היה מרגש לשמוע כמה הן היו זקוקות ליום הזה. הן הודו על ההזדמנות לקחת רגע לעצמן וביקשו שנקיים ימים נוספים כאלה. לראות את השמחה ותחושת השייכות, היה עבורנו תזכורת לחשיבות המרחבים הללו. זהו רק הריטריט הראשון, ובעזרת השם יבואו רבים".

שלטון יחיד? לא בבית ספרנו

הדיון ההלכתי בדין 'אדם חשוב' שמופיע בגמרא, מלמד על הכוח המכריע שנתנה התורה לציבור ולמייצגיו בכל החלטה שמשפיעה עליו

בגמרא (בבא בתרא ט ע"א) אמר רב פפא שבעיר שבה יש 'אדם חשוב', החלטות ציבוריות תקפות רק לאחר אישור שלו. בעקבות זאת פסק הרמב"ם (מכירה יד, יא) שיש תוקף לתקנה רק "במדינה שאין בה חכם חשוב לתקן מעשה המדינה ולהצליח דרכי יושביה. אבל אם יש בה אדם חכם חשוב אין התנאי שלהן מועיל כלום ואין יכולין לענוש ולהפסיד על מי שלא קיבל התנאי אלא אם כן התנה עימהם ועשו מדעת החכם", וכן פסק השולחן ערוך (חושן משפט רלא, כח).

הרב בצמ"ח עוזיאל רצה להוכיח מכאן שמדובר בתקנת חכמים המתנה את תוקפה של כל החלטה מדינית או פוליטית בקבלת אישור תורני מראש (ראו למשל: שו"ת משפטי עוזיאל ד חושן משפט, מב, ד"ה וזו היא).

הקושיות על היות דין 'אדם חשוב' תקנה מחייבת

ואולם עיון בדברי הגמרא ובדברי הראשונים והאחרונים שהתייחסו לסוגיה זו, מעלה קשיים רבים על פרשנות זו. הוא תומך בכך שדין 'אדם חשוב' מבוסס דווקא על עיקרון דמוקרטי, שהציבור הוא שהעניק לאדם החשוב את הסמכות הציבורית לאשר או לדחות תקנות על פי שיקול דעתו (חשוב לציין שאין חולק שלאחר קביעת התקנה יכולים חכמי התורה לבטל אותה במקרה שהיא מנוגדת להלכה).

נפתח בכך שרב פפא קבע בגמרא שרק אם יש אדם חשוב בעיר, אין לתקנה תוקף ללא אישורו. מכך ניתן להסיק שלא בכל עיר היה אדם שמילא תפקיד זה, ומכאן שההלכה אינה מחייבת את הקהילה למנות אדם חשוב. מהדרך שבה מוצגים הדברים בגמרא ניכר שאין מדובר אפילו על המלצה למנות אדם חשוב, אלא על התייחסות לשתי האפשרויות (כשיש אדם חשוב או כשאין אדם חשוב) - כשקולות. על פי זה מובן מדוע דין 'אדם חשוב' אינו מופיע בתוספתא, שהיא מקור דין תקנות הקהל.

מהאמור עד כה ברור שאין תקנה שמחייבת את הקהילה לאתר מי מתאים להיות אדם חשוב ולמנות אותו לתפקיד זה. ועדיין ניתן לטעון שבעיר שבה יש מי שראוי לתפקיד 'אדם חשוב', חובה למנות אותו לכך. בניגוד לכך, מדברי רבי חיים בנבנישתי, בעל ספר כנסת הגדולה (הגהות בית יוסף חושן משפט רלא, יח), מוכח להפך. הוא עסק בתוקפה של תקנה שנתקנה בעיר שיש בה מי שראוי להיות אדם חשוב אך הוא לא מונה באופן רשמי לתפקיד זה. מסקנתו היא ש"אם אינו ממונה על הציבור, אף על פי שראוי להיות פרנס על הציבור אין הסכמתו נצרכת". מקביעה זו עולה שהקהילה אינה חייבת למנות אדם חשוב, גם אם מתגורר בעיר אדם שראוי למינוי כזה. הרי אם הייתה חייבת בכך, מן הדין היה לקבוע שעל הקהילה למנותו לתפקיד, ולקבל את אישורו לתקנותיה.

קביעה זו נסמכת על דברי רבי אליהו בן חיים, הראנ"ח (שו"ת מים עמוקים ב, גג), שהסביר שכוונת הרמב"ם כשכתב שאדם חשוב הוא חכם שעליו "לתקן מעשה המדינה" היא, "שהוא ממונה על כך. הא אם לא היה ממונה, אפילו זולתו - תנאו קיים... וכיוון שכן, הקהל אשר מנהגם לתקן כל תיקוני הקהל זקני הקהל וממוניהם. ואין מקפידים מעולם על הסכמת התלמיד חכם עימהם - אין לתלמיד חכם שביניהם דין חבר עיר".

כדברי כנסת הגדולה עולה גם מהדיון בין שני האחרונים הבאים. בשו"ת מהר"י בן לב (א, קטו) תהה "איך נתנו... רשות ויכולת לבעלי אומנות אחד לעשות תקנה לתועלתם כנגד כל בני העיר" במקום שאין בו אדם חשוב, "והלוא יש לחוש שיעשו תקנה לתועלתם ולהנאתם ויזיקו לבני העיר בהסכמתם!". מהר"י בן לב התקשה כיצד אפשרה ההלכה לקבל תקנה של מגזר או גילדה ללא פיקוח במקום שאין בו אדם חשוב, הרי יש סיכון גדול שהתקנה תפגע בכלל הציבור.

על כך השיב לו רבי אברהם די בוטון, בשו"ת לחם רב (רטז): "וכיוון שהם מתקנים לעצמם ואינם מחייבים לשום אדם על כך, למה לא יהיה כוח בידם לעשות כן? וכי עבדים הם, שלא ימשלו בעצמם לתקן הדבר הראוי להם, מבלי שיחייבו לשום אדם".

לדבריו, ריבונות הציבור מקנה לחברי גילדה זכות טבעית לתקן תקנות ללא צורך באישור כלשהו. בעיניו, הכפפה של הציבור לחובה לקבל את אישורו של גורם זה או אחר בניגוד לרצון הציבור, הופכת את הציבור ל"עבדים", ופוגעת קשות בחירותו. מכאן שהצורך באישורו של 'אדם חשוב' איננו תקנה, ואף איננו מחויב מכוח סברה.

סמכות 'אדם חשוב' מבוססת על הסכמת הציבור

בניגוד לדברי הרב עוזיאל כותב רבי יהודה עייאש, בספרו שו"ת בית יהודה (חושן משפט, א): "'אדם חשוב' - שהוא פרנס הממונה על הציבור. דאף על גב דלעניין כדי שיראה אותה תקנה אם היא ראויה לתקן, אין הדבר מסור אלא ללב מבין ויודע, וזה שייך אפילו לחכם שאינו פרנס, מכל מקום, אין הציבור מבטלין דעתם אלא לגבי הפרנס, שהוא מטפל בהם ומשגיח בענייניהם, ואליו עיניהם תלויות שמובטחים בו שיעיין וישקיף בעניינם בכל לבבו ובכל נפשו, ועצתו היא תקום, ולא לחכם דמטריד בגרסיה ולא מטריד במילי דציבורא".

לאמור, אף שיש בעיר חכמים שיכולים לבחון ביושר שכלם את הגינותן של התקנות, אין די בכך כדי להקנות להם סמכות של 'אדם חשוב', משום שסמכות זו מוקנית רק לחכם שהציבור "מבטלין דעתם" בפני דעתו, ונכונים להעניק לו מרצונם זכות וטו על החלטותיהם, משום שהוא נושא בעול הנהגת הציבור. משמע שסמכות האדם החשוב אינה נובעת מההלכה או מתקנה, אלא מהחלטת בני העיר לקבל עליהם את סמכותו ואת הצורך באישורו.

> שיקול הדעת של 'האדם החשוב' אינו שונה באופן מהותי משיקול הדעת של נבחרי הציבור שקיבלו את ההחלטה. ההנחה היא שהאדם החשוב, בהיותו מנהיג של כלל הציבור, יוכל למנוע קבלת החלטות שגויות ומזיקות, הן לגופן והן מבחינת ההשפעה שלהן על הלכידות של הציבור

על פי זה שיקול הדעת של האדם החשוב אינו שונה באופן מהותי משיקול הדעת של נבחרי הציבור שקיבלו את ההחלטה. ההנחה היא שהאדם החשוב, בהיותו מנהיג של כלל הציבור, יוכל למנוע קבלת החלטות שגויות ומזיקות, הן לגופן והן מבחינת ההשפעה שלהן על הלכידות של הציבור. ברם, אדם חשוב יוכל למלא תפקיד זה רק אם הציבור אכן רוצה בו, ורואה בו דמות מורמת מעם ובה בעת מנהיג הנושא באחריות לציבור.

הצורך באישור 'אדם חשוב' בהחלטות לאומיות

הרב משה פיינשטיין (שו"ת אגרות משה חושן משפט א, נט) כתב שבימיו אין מי שמחזיק בתפקיד 'אדם חשוב' בארצות הברית. כך כתב גם מורי ורבי הרב יעקב אריאל (בתוך: משפט וצדק תראה במדינה, עמ' 54).

זאת ועוד, המוסד של 'אדם חשוב' התפתח בקהילות קטנות באופן יחסי, שבהן הייתה היכרות אישית בין בני הקהילה, ובינם לבין האדם החשוב שהם בחרו. היכרות זו אפשרה להגיע להסכמות בדבר זהותו של מי שיכהן בתפקיד של אדם חשוב, ויהיה מקובל על כל חברי הקהילה. כמו כן, אדם יחיד יכול להנהיג קהילה קטנה לאורך שנים בקלות יחסית.

לעומת זאת, אם מדובר בערי ענק המצויות בימינו, ובוודאי במדינה שלמה, קשה מאוד לאדם יחיד להיות אחראי על ההנהגה. קל וחומר כשמדובר בתלמיד חכם שברוב זמנו עוסק בתורה, ואינו פנוי להקדיש את חייו לבעיות המורכבות העומדות לפני ראשי ערים ומנהיגי מדינות. לאור כל זאת מובן מדוע אין מקבילה לדין 'אדם חשוב' ביחס לדיני המלוכה העוסקים בניהול מדינה.

הכותב הוא מנהל המחקר במכון משפטי ארץ ואב"ד ברשת 'ארץ חמדה גזית'. מאמר זה מבוסס על חלקים מספרו החדש 'משפט וצדק תראה במדינה: מבוא למשפט המנהלי העברי' בהוצאת מכון משפטי ארץ

שאל את הרב
בשיתוף: Yeshiva.org.il

הקמת אורח שהתיישב במקומי הקבוע

שאלה: אם אני רואה אורח שהתיישב במקומי הקבוע בבית הכנסת, האם נכון לבקש ממנו לזוז כדי שאוכל לשבת במקומי הקבוע, או שעדיף שאתפלל במקום אחר?

תשובה: עדיף לא לומר לו דבר ולהתפלל במקום אחר, שמא הוא ייעלב קצת או יצטער קצת. אם אתה יכול להתפלל ליד מקומך הקבוע בתוך ארבע אמות, אז עדיף להתפלל שם (עיין שולחן ערוך צ, יט ומשנה ברורה שם).

כתב השולחן ערוך (סימן צ סעיף יט): "יקבע מקום לתפלתו, שלא ישנהו אם לא לצורך". כתב המשנה ברורה (צ, ס) שארבע אמות נחשבות כמקום אחד. אם כן למדנו בשולחן ערוך שכאשר יש צורך - אפשר לשבת שלא במקומו הקבוע. כאשר בא אורח ומתיישב במקומו של אחד המתפללים הקבועים, נראה שזה נחשב צורך המאפשר לאדם לא לשבת במקומו הקבוע, ומן הנכון שלא לבקש מהאורח לקום, שמא הוא ייעלב. כתב החשוקי חמד (ברכות ז:) שבכך שנותן לאורח את המקום ולא מקים אותו - הוא מקיים בכך מצוות עשה של "ואהבתם את הגר". פירוש גר הוא שבא מארץ אחרת ומעיר אחרת לגור איתנו, ומכל שכן גר שנתגייר (ראה ספר המצוות הקצר לחפץ חיים מצוה סא). וכן השיב לי הגר"א נבנצל שליט"א שיתפלל במקום אחר. עוד שאלתי את הגר"א נבנצל אם יתפלל בארבע אמות של מקומו, והשיב שאם יכול אז ישב בארבע אמות של מקומו, ואם לא אזי יתפלל במקום אחר ולא יבקש מהאורח לקום ממקומו.

בילקוט יוסף (צ, ל), ובפסקי תשובות (צ, כד) כתבו שאם אורח התיישב במקומו הקבוע - "לא יתקוטט עבור זה". משמע מדבריהם שיבקש ממי שיושב במקומו לקום רק לא יתקוטט. ולעניות דעתי יותר נראה כדברי הגר"א נבנצל והחשוקי חמד שלא רק שלא יריב על המקום, אלא גם לא יעיר לאורח כלל, משום שהוא יכול להיעלב או להצטער קצת מהבקשה לקום, אפילו אם הבקשה נאמרת בנימוס ובכבוד ללא מריבה.

ותן טל ומטר 90 פעם

שאלה: האם אפשר להגיד 90 פעם "ותן טל ומטר לברכה", ואז לא צריך לחכות ל־30 יום מז' חשוון, או שצריך דווקא רגילות של הזמן?

תשובה: אפשר, בתנאי שאומרים משפט שלם 90 פעם: "ואת כל מיני תבואתה לטובה ותן טל ומטר לברכה".

הרה"ג יעקב אריאל

צפייה במשחק NBA בשידור חי כששבת בארצות הברית

שאלה: דני אבדיה, שחקן יהודי המשחק ב־NBA, משתתף במשחק כדורסל בארצות הברית במהלך השבת. נניח שהוא היהודי היחיד שמשתתף במשחק, וכל יתר השחקנים, צוותי הצילום, השדרנים וההפקה אינם יהודים. האם מותר לי לצפות במשחק בשידור חי במוצאי שבת בישראל, כאשר השבת בארצות הברית עדיין לא יצאה?

תשובה: לא כדאי לצפות במשחק משום שאתה נהנה מחילול שבת, אך המקל יש לו על מה לסמוך. אין בתשובה זו התייחסות לעצם המציאות של צפייה בשידור ספורט, שיש לדון על זה מצד מושב לצים וביטול תורה. ולכן אין בתשובה זו "הכשר" לעניין עצם הצפייה אלא רק התייחסות לדיני שבת.

הרב דניאל קירש

מאמרים ותגובות למדור ניתן לשלוח לכתובת eshilo777@gmail.com (המערכת אינה מתחייבת לפרסם את המאמרים שיתקבלו)



אמציה סמקאי
amatzia@tlv-consulting.com

מכת פתיחה אמציה סמקאי

כשהחיילים בחינם, לעולם לא נדע כמה מהם צריך

מותר לחלום חלומות נאיביים. זה תחביב שלי. להניח לרגע בצד את שאלת הישימות - ולחלום. בחלומי, איזנקוט ונתניהו מכריזים על ממשלת אחדות אמיתית, כזו שכוללת את כל המפלגות היהודיות - מבן גביר ועד גולן, ובכלל זה את המפלגות החרדיות. הממשלה הזאת לוקחת על עצמה שלושה אתגרים: חיסול מוחלט של אויבינו, מאיראן ועד כל ציר הרשע; הבראה והזנקת הכלכלה, מההסתדרות ומועצות הייצור ועד הרגולציה והמיסוי המכבידים; ומציאת פתרון לסוגיות הליבה - גיוס ותעסוקת החרדים (והערבים) והסדרת היחסים בין שלוש הרשויות. זה ייקח ארבע שנים וילווה בוויכוחים סוערים, אבל בחלום הנאיבי הכול יקרה במסגרת ממשלה אחת, ברצון טוב.

זהו, סיימנו לחלום. כשכן מביאים את האתגרים בחשבון, כנראה שהדבר הנכון ביותר הוא להיערך לסיבוב נוסף במרץ. בוקר טוב.

ובכל זאת, יש משהו בחלום נאיבי שכדאי לקחת ממנו גם אל הבוקר. חלום כזה הוא בסך הכול ניסוי מחשבתי, "מה היה אילו". וזו בדיוק השאלה שמדעי החברה הכי פחות יודעים לענות עליה. אחד הכשלים הידועים בתחום הוא שלעולם לא נוכל לבחון את ה"מה היה אילו", בוודאי לא בסדרי גודל של מדינה. יש ניסויים ברמת הפרט ואולי ברמת משק הבית, אבל ברמת המדינה נצטרך להסתפק בספקולציות. ניחושים מושכלים יכולים להיות מבוססים על כלי המחקר החזקים ביותר, אך הם לעולם לא יחליפו ניסוי שבו בוחנים את מדינת ישראל תחת מערכת החלטות אחת ומשווים לאותה מדינת ישראל ביקום מקביל, תחת מערכת החלטות אחרת.

בהקשר הזה כדאי לדון בעוד אפשרות, ששנים רבות הייתה תאורטית, אך לאור המשבר הנוכחי ורגשות הציבור כלפי אי גיוס החרדים היא אולי קצת פחות תאורטית - צבא מקצועי. לעולם לא נדע מה היה אילו צה"ל היה מוקם כצבא מקצועי מלכתחילה. אפשר להעריך כל מיני הערכות לגבי הפרמטרים הקשיחים של עוצמתו של צה"ל בתרחיש כזה, ומה היו סיכויינו מול צבאות האויב והטרור. אך בכל מה שקשור לפרמטרים הרכים, לעולם לא נדע. ולפעמים הפרמטרים הרכים הם אלה שמשפיעים יותר מכול.

קודם כול, לאתוס צבא העם יש חשיבות במוטיבציית הלחימה של חיילינו ושלנו. החיילים הם הילדים של כולנו, לטוב ולרע, ולנשיאה המשותפת בנטל, גם אם אינה כוללת את כל אזרחי ישראל, הייתה השפעה על המוטיבציה שלהם. אך לעולם לא נדע אם המוטיבציה הזאת הייתה פוחתת לו הגיוס לצה"ל היה בחירה ערכית ומקצועית הנתונה לשיקול דעתו של המתגייס, וכמובן לו התגמול הכספי לחיילים, ובמיוחד ללוחמים, היה ראוי.

אך לפרמטרים הרכים יש השפעה נוספת, רחבה הרבה יותר. במפגשים עם בחורים בני 24 מצפון אמריקה או מאירופה בולט הפער בין הבגרות שלהם והמוכנות שלהם לחיים ובין בני גילם הישראלים. לעולם לא נדע אם הפער הזה נובע מהשירות בצה"ל ומשירות לאומי משמעותי, או מסיבות אחרות. אפשר לכאורה להשוות בין ישראלים ששירתו לכאלה שלא שירתו, אך זו לא תהיה השוואה נקייה. ישראלי שבחר לא לשרת, או שנסיבות חייו הובילו אותו לכך, מעיד על עצמו מלכתחילה שהוא שונה מהישראלי המשרת. עד כמה הפער הזה עיצב את החברה ואת הכלכלה שלנו? לפי רב המכר 'אומת הסטארט־אפ' - מאוד. גם עצם השירות, וגם האופי הלא הירדרכי של צה"ל, שבו מותר ואף רצוי לפעמים לבקר החלטות של דרגים גבוהים ממך. מה היה האופי של כלכלת ישראל לו החשיפה הזאת הייתה מצטמצמת לבוגרי צבא מקצועי בלבד?

אז הפעם אהיה פחות נחרץ. ההיתכנות של ההשפעה הרכה אך המשמעותית של חובת השירות שמה בעיניי את שתי האפשרויות - צבא העם וצבא מקצועי - במשקל יחסית שווה על כפות המאזניים.

אם רוצים להמשיך במודל צבא העם, אני לגמרי בסדר עם זה. אבל אז צריך שוויון אמיתי בנטל, ושוויון אמיתי אינו חוק גיוס נוסף שמתמקח על מכסות, אלא עיקרון פשוט: חובת שירות אחת לכל אזרח, ושער כניסה אחד לכולם. לא כולם צריכים ללבוש מדים, אבל כולם צריכים לשרת. המדינה זקוקה לכבאים, לשוטרים, לכוח עזר ברפואה ובחינוך, וגם לצה"ל אין צורך בכולם. לכן הקליטה והמיון צריכים להיות בידי גוף אזרחי אחד, שמולו עומדים כל בני השנתון, ללא הבדל דת, לאום או מין. צה"ל מקבל זכות בחירה ראשונה מתוך המאגר, והיתר משובצים למקומות שבהם הם באמת נחוצים. כל המסלולים נחשבים שירות שווה לכל דבר ועניין, לרבות מילואים. ומי שבכל זאת בוחר לא לשרת, אינו עבריין, אבל גם אינו זכאי לשירותי הבית: לא למשרה במגזר הציבורי, לא לסבסודים ממשלתיים. בלי זה, "צבא העם" הוא סיסמה שמכסה על צבא של חצי עם.

אך בכל מקרה, ובכל אחד משני המודלים, יש בעיה אחת שאין לה שום הצדקה: העובדה שהחיילים כיום כמעט אינם מקבלים שכר. העובדה הזאת גורמת להמון בעיות כלכליות, וגם מוסריות. האוצר, כמובן, חושש מהעלויות התקציביות המיידיות שכרוכות בתשלום שכר ראוי לחיילים. אך העלות הזאת קיימת ממילא, היא רק לא רשומה בספרים. חייל שמשרת שלוש שנים תמורת דמי כיס משלם מס בעין בגובה השכר שיכול היה להרוויח, ומשלמים אותו גם הוריו, שמפרנסים אותו בינתיים. זהו מס גבוה מאוד, שמוטל רק על בני 18 עד 21, ורק על אלה שמתגייסים. העובדה שהוא לא עובר דרך תקציב המדינה אינה הופכת אותו לזול יותר. היא רק מסתירה אותו.

וכאן נכנסת הטיית הסטטוס־קוו, שמפריעה לכולנו להבין כמה באמת עולה לנו השירות החינמי. מה שאנחנו רגילים אליו הופך בעינינו לנורמה, וכל שינוי ממנו נראה קיצוני. נסו לדמיין את המצב ההפוך: מדינה שבה כל החיילים מקבלים שכר ראוי מאז ומעולם, ויום אחד קם שר האוצר ומציע להפסיק לשלם להם, ולהסתפק בדמי כיס. איש לא היה מתייחס להצעה הזאת ברצינות. היא הייתה נשמעת כמו מה שהיא: עבודת כפייה בלי שכר. רק מפני שנולדנו לתוך המצב הקיים, ההצעה לשלם לחיילים היא זו שנשמעת לנו מהפכנית, ולא ההסדר שבו לא משלמים להם.

להטיה הזאת יש גם מחיר כלכלי ישיר. כשהמשאב עולה אפס, מתייחסים אליו כאל משאב בלתי מוגבל. כל מי ששירת מכיר את זה: שומרים מיותרים, נהגים, פקידים, ג'ובניקים שמחכים שעות לפקודה, ימי שבוע שלמים שמתבזבזים. לא מפני שהמפקדים רשלנים, אלא מפני שהמערכת רואה את החיילים כעובדים כמעט חינמיים, וגוף שמקבל עובדים בחינם לעולם לא יתאמץ לחסוך בהם. זה הכלל הכלכלי הפשוט ביותר: מה שלא עולה כלום - מבזבזים. כל מערך האפסנאות וכוח האדם של צה"ל בנוי על ההנחה הזאת, ולכן אין לנו מושג כמה חיילים צה"ל באמת צריך. צבא שישלם שכר ריאלי יגלה מהר מאוד שהוא יכול לשחרר אלפי תקנים ליחידות הלוחמות או למשק, ויתחיל לטפל בשאלה שאף אחד לא נדרש לה היום: האם החייל הזה שווה את מה שהוא עולה? התשובה, אגב, תהיה כמעט תמיד כן אצל הלוחמים, ולעיתים קרובות לא בעורף.

וזה המקום להזכיר שגם הפתרון הזה אינו דורש להמתין לחלום הנאיבי. ממשלה רחבה או צרה, צבא עם או צבא מקצועי, שכר ראוי לחיילים הוא השלב הראשון שאפשר להסכים עליו כבר מחר בבוקר. מהרגע שהעלות תופיע בספרים, יגיעו מעצמן גם השאלות הנכונות על גודל הצבא ומי צריך לשרת בו. ואז אולי גם הוויכוח על שוויון בנטל יראה אחרת, כשמדברים על נטל שסוף סוף יש לו מחיר.

הכותב הוא ד"ר לכלכלה ומנכ"ל קבוצת הייעוץ תבור־סמקאי TCG

יותר מאלף מילים

שכר הלוחמים והשכר הממוצע במשק (בשקלים לחודש, נומינלי)

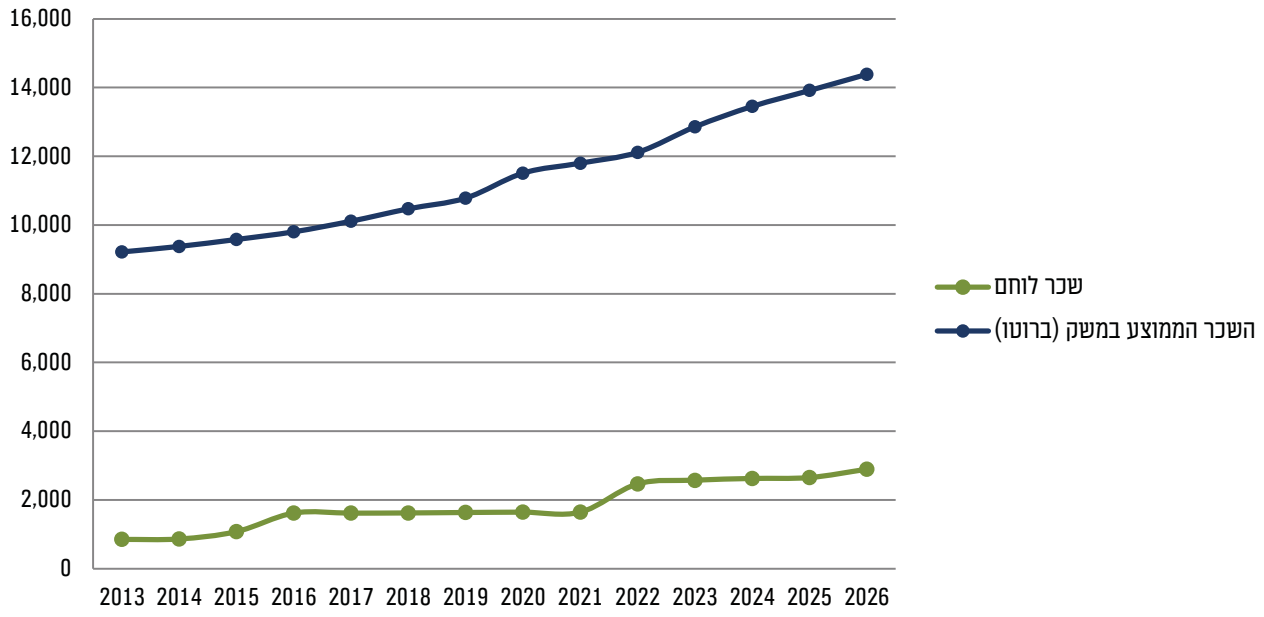

יש מושג צוות "כלכלה קלה"

פרדוקס ההצבעה

אנחנו עוד מנסים להבין את תוצאות הבחירות ומה הן מבטאות מבחינת רצון העם, אבל לכלכלנים יש שאלה בסיסית יותר: מדוע אנשים בכלל יוצאים להצביע?

הכלכלן האמריקאי אנתוני דאונס בחן את ההצבעה באמצעות אחד הכלים הבסיסיים בכלכלה: ניתוח עלות-תועלת. התועלת של המצביע תלויה ברווח שהוא מייחס לניצחון המועמד שעליו הצביע ההסתברות שהקול הבודד שלו ישנה את התוצאה. אלא שבבחירות שבהן משתתפים מאות אלפים או מיליונים, ההסתברות שקול יחיד יהיה הקול המכריע זעירה. לכן גם התועלת הצפויה מההצבעה קרובה לאפס.

מנגד קיימת עלות: הזמן הדרוש לאיסוף מידע, לגיבוש עמדה ולהגעה לקלפי. גם אם העלות קטנה, היא ממשית. לכאורה, אדם רציונלי שמבקש למקסם את תועלתו האישית אמור לוותר על ההצבעה. אלא שבפועל אנשים מצביעים בהמוניהם, ובבחירות הנוכחיות שיעור ההצבעה היה גבוה במיוחד. הסתירה הזאת מכונה פרדוקס ההצבעה, או פרדוקס דאונס.

כדי להסביר אותה הרחיבו כלכלנים את משוואת התועלת. ראשית, אדם עשוי להביא בחשבון לא רק את הרווח האישי שלו, אלא גם את התועלת הצפויה לציבור או לקבוצה שעימה הוא מזדהה. שנית, להצבעה עצמה עשויה להיות תועלת: סיפוק ממילוי חובה אזרחית והשתתפות בהכרעה משותפת. במודל כזה, ההצבעה כבר אינה בהכרח פעולה לא רציונלית, פשוט משום שמשוואת התועלת רחבה יותר.

וזה אולי הלקח הכלכלי המעניין: רציונליות אינה אומרת שאדם דואג רק לעצמו, היא תלויה במה שהוא מכניס למשוואת התועלת שלו.

הכותבים ממערכת דף הפייסבוק "כלכלה קלה", המנגיש כלכלה בשפה קלה ואקטואלית

על הנייר

אינטל והשוק שאין לו סבלנות

לפני שנה וחצי אינטל הייתה המניה שאף אחד לא האמין בה. ענקית שבבים מזדקנת, שהחמיצה את המובייל, איחרה למהפכת ה־AI ושרפה מיליארדים על מפעלים בלי לקוחות. ואז הסיפור התהפך. הממשל האמריקאי נכנס כבעל מניות עם כ־10%, ואנבידיה וסופטבנק הצטרפו. בתוך חודשים אפל, גוגל וטסלה הוצגו כלקוחות עתידיים של הפאונדרי, חטיבת הייצור לצד שלישי - אפל דרך הודעה של הנשיא טראמפ, גוגל דרך דיווח על הזמנה של שלושה מיליון שבבי AI, וטסלה מפי אילון מאסק עצמו. המניה זינקה ממחיר של 19 דולרים לשיא של 135 דולרים.

מאז היא איבדה יותר ממחצית ערכה. ביום שישי האחרון רשמה מניית אינטל את הנפילה היומית החדה ביותר שלה משנת 1974. והמוזר הוא שהרבעון עצמו היה טוב: סך ההכנסות צמחו ב־21%, וההכנסות ממרכזי הנתונים זינקו ב־78%.

הפער הזה מסביר הכול. אינטל היא כרגע שתי חברות. בזכות מהפכת ה־AI עסקי השרתים נהנים מביקוש שגבוה מההיצע, אך עסקי המחשבים האישיים נחנקים ממחסור עולמי בשבבי זיכרון, שמייקר כל מחשב. החברה צופה ירידה של 10% בשוק ה־PC ב־2027, ושנה של תזרים שלילי בזמן שההשקעות במפעלים גדלות. הפיצוץ הטרגי בקריית גת, שגבה את חייהם של שני עובדים, יגרע כ־600 מיליון דולר בשני רבעונים. אבל זו בעיית היצע זמנית, לא הסיפור כולו.

הסיפור הוא הפאונדרי. אף אחת מההצהרות הגדולות לא הפכה עדיין לחוזה שאינטל דיווחה עליו. ההכנסות מלקוחות חיצוניים עמדו ברבעון על 411 מיליון דולר בלבד, מול הפסד תפעולי של 1.9 מיליארד. השוק תמחר את אינטל כאילו הפאונדרי כבר הצליח, ולכן כל אכזבה בעסק הקיים מקבלת עונש כפול.

כך צריך לקרוא את האזהרה של המנכ"ל ליפ בו טאן: אם לא ייחתם לקוח עוגן לתהליך 14A, החברה עשויה להאט או לעצור את פיתוחו. בעיניי זה פחות איום אמיתי ויותר קריאת זירוז. זה מסר קצת פאסיב־אגרסיב לענקיות - אם אתם רוצים חלופה אמריקאית ל־TSMC, תחתמו עכשיו. וזה עשוי לעבוד, כי הן צריכות את אינטל לא פחות משהיא צריכה אותן. התלות במפעל אחד בטייוואן היא סיכון שאף דירקטוריון לא רוצה לקחת.

צריך להיות הוגנים גם עם הצד השני. התמיכה הממשלתית מגינה על קיום החברה, לא על בעלי המניות. היא הגיעה כדילול, והאינטרס הלאומי הוא שאינטל תמשיך לממן פאונדרי הפסדי גם כשזה כואב. האנליסטים קיצצו כמעט פה אחד את מחירי היעד.

ובכל זאת, אני מאמין שלקוח רשמי ייסגר, ושלקראת 2028 שוק ה־PC יתאושש. אז מפעלי הזיכרון החדשים כבר ייכנסו לפעולה, ומחשבים שמריצים AI מקומי ידחפו גל החלפות. מי שמשקיע לטווח בינוני ומעלה לא אמור להיבהל משנה חלשה ב־PC או מתזרים שלילי בשנת ההשקעה. להפך, כשמשקיעים חסרי סבלנות מענישים חברה על כך שהיא משקיעה, זה בדיוק הרגע להיכנס ולחכות בסבלנות למוניטיזציה. השוק מסתכל על הרבעון הבא. הכסף הגדול נעשה אצל מי שמסתכל על 2028.

לכותב הסקירה אין עניין אישי בנושא הנדון לעיל. הנתונים והמידע המובאים לעיל אינם מהווים ייעוץ השקעות ו/או תחליף לייעוץ השקעות המתחשב בנתונים ובצרכים המיוחדים של כל אדם

נחמדים מזהב
הרב יצחק ליפשיץ

אליעזר עבד אברהם

"המשים סימנים לעצמו 'אם יארע לי כך וכך אעשה דבר פלוני ואם לא יארע לי לא אעשה', כאליעזר עבד אברהם, וכן כל כיוצא בדברים האלו, הכול אסור. וכל העושה מעשה מפני דבר מדברים אלו - לוקה" (משנה תורה הלכות עבודה זרה יא, ד). דברי הרמב"ם, המבקרים את אליעזר עבד אברהם והנסמכים על הגמרא בתענית, עמדו בביקורת הראשונים. אבל העיקרון שעולה מדבריו, שאסור לסמוך על סימנים מן הסוג שנקט אליעזר כדי לנהוג על פיהם, הוא עיקרון שמקובל על רוב הפוסקים.

קביעת ההלכה הזאת עומדת בקנה אחד עם דבריו של הכלכלן נאסים טאלב, שיוצא נגד התופעה שהוא כינה "ברבור שחור". הוא מתאר אדם שראה בחייו רק כמה ברבורים לבנים וסובר שכל הברבורים הם לבנים, עד שהוא רואה ברבור שחור אחד ומתברר לו שהנחתו התבדתה. דבר זה דומה למצב בעולם המניות. גם אם מניה עלתה בהתמדה במשך תקופה מסוימת, אין ביטחון שהיא תתמיד בכך, ויום אחד היא תיפול בדיוק כפי שאחרות נופלות. כלומר, נתונים סטטיסטיים מן העבר אינם מוכיחים את העתיד, כל עוד הם אינם כרוכים בנימוק רציונלי.

זהו בדיוק הנחש שעוסק בו הרמב"ם. הסתמכות על העבר, ההנחה שמה שהיה ימשיך להיות בעתיד, איננה כשלעצמה הנחה רציונלית. היא זקוקה תמיד להסבר המנמק את הסתברותה. האדם מצווה לבדוק ולבחון את מעשיו ולקבל החלטות שקולות. מה שהיה, לא בהכרח יהיה בעתיד. הסתמכות על העבר בלבד שקולה למעשה כשפים ואיננה הכרעה ראויה לירא שמיים.

וכיצד נהג כך אליעזר? מסביר רבי יוסף קארו שאליעזר לא נסמך רק על סימנים שרירותיים. הוא בחן את מידותיה של רבקה וראה כמה טובת לב וגומלת חסדים היא, ולכן הגיע להחלטה שהיא האישה הראויה ליצחק.

הכותב הוא פרופסור לפילוסופיה ומחבר הספר 'כלכלה וערכי היהדות'

עצם העניין
דוד טל

מחיר השליטה

לשליטה יש מחיר, ולפעמים הוא קטסטרופלי. במשך שנים היה פול סמואלסון האורים והתומים של עולם הכלכלה. ספר הלימוד שפרסם ב־1948, ונקרא ביובש 'כלכלה', היה לרב־מכר, זכה ל־19 מהדורות ועיצב דורות של כלכלנים. לכן, כאשר חזה סמואלסון ב־1961 כי כלכלת ברית המועצות תעקוף את כלכלת ארצות הברית, אנשים הקשיבו. עם השנים התעדכנו מועדי העקיפה, אך התחזית נותרה. ב־1980 כבר נדחתה העקיפה לשנים 2002-2012. איך הסיפור נגמר כולנו יודעים.

בעשורים שחלפו מאז, התחלף ענק אסייתי אחד באחר. ב־1994 ניבא פרופ' לין איפו, לימים הכלכלן הראשי של הבנק העולמי, שזה רק עניין של זמן עד שכלכלת סין תעקוף את כלכלת ארצות הברית. בתוך עשור החלו אנליסטים מערביים לפרסם תחזיות דומות, ובשנות השפל לאחר המשבר של 2008 רבים אף חשבו שהמהפך יבוא עד 2020. מאז, כל כמה שנים הזמנים מתעדכנים, והשבוע מחקר חדש צופה שסין לא תעקוף את ארצות הברית עד 2040, אם בכלל. ההיסטוריה חוזרת.

מה מקור הטעות? ממשל ריכוזי בהחלט מסוגל לייצר צמיחה מהירה במספרים מסמאי עיניים. העברת עובדים מחקלאות לתעשייה, סלילת כבישים ואימוץ טכנולוגיות קיימות מגדילים את התפוקה. הישגיה של סין אמיתיים, וחלקם התאפשרו דווקא בזכות הרחבת היוזמה הפרטית. אלא שלסגירת פערים בסגנון קומוניסטי יש תקרה, משתי סיבות.

ראשית, שלטון שמתערב בכל תחומי הכלכלה והחברה מסוגל גם להזיק לכולם בבת אחת. שווקים תחרותיים גם טועים, אבל ההפסדים הכספיים מכריחים את השחקנים לתקן עצמם או לפשוט רגל. ממשלות, לעומת זאת, יכולות לממן את הטעות ולהגן עליה עד שהטרגדיה מתפוצצת להן בפרצוף. בסין קוראים לה "מדיניות הילד האחד": הניסיון למנוע מחסור באמצעות הגבלת הילודה תרם לפצצה דמוגרפית, גם אם אינו הגורם היחיד לה. רק ב־2016 הותרו שני ילדים לכל זוג, וב־2022 כבר החלה האוכלוסייה להתכווץ. את הדורות שלא נולדו אי אפשר להשלים בצו.

גם בנדל"ן, יעדי צמיחה ממשלתיים ותלות של הרשויות בהכנסות מקרקע עודדו השקעות יתר ובנייה ממונפת. כשהענף נקלע למשבר, הגבילו הרשויות את ירידות המחירים והבנקים הורשו לדחות הכרה בהלוואות אבודות, וכך עוכב התיקון.

הסיבה השנייה שורשית יותר: יש גבול לתועלת שבחיקוי. צמיחה מתמשכת דורשת חופש לגלות דברים חדשים, כאלה שהממשל עצמו אינו מכיר. יזמים צריכים את החופש לנסות, להיכשל, להצליח ולהחליף חברות ושיטות עבודה קיימות. זהו "הרס יצירתי": עליית החדש פוגעת במעמד הישן, ואליטות קיימות עלולות לאבד כסף וכוח. זה בדיוק החופש ששלטון ריכוזי מתקשה להעניק. הוא מעוניין בפירות החדשנות, אך מבקש לקבוע מי יצמח, על חשבון מי ועד איזה גבול. אם ההצלחה מאיימת על המפלגה הקומוניסטית ובעלות בריתה - את ההצלחה יש לבלום, ויהיה המחיר אשר יהיה. לך תגדל ככה סצנת יזמות.

לישראל יש מה ללמוד מכך. המדינה צריכה להשאיר מרחב רחב להחלטות של פרטים, משפחות ויזמים. בתחום הדיור פירוש הדבר קיצור הליכי רישוי, בנייה בהתאם לביקוש והימנעות מהנצחת מחירים מנותקים מהמציאות, גם אם לבנקים זה יכאב בטווח הקצר. בתחום המשפחה, לברוח כמו מאש מהנדסת ילודה ולהשאיר להורים את הכלים לבחור כרצונם. ובמשק כולו, לפתוח שווקים לתחרות גם כשהיא מכאיבה לחזקים ולמקושרים. מדינה שרוצה לשגשג צריכה לקבל את העובדה שהעתיד אינו שייך בהכרח לשולטים בהווה.

הכותב הוא עמית מחקר לכלכלה במכון ארגמן וחוקר נתונים



עמיחי שילה

בחרו בטרור



1 אחרי שנים של תלות נפשית בנשק ובתמיכה אמריקנית, ראש הממשלה הודיע השבוע על הפסקת הסיוע האמריקני לתקציב הביטחון, בסך כ־3.8 מיליארד דולר לשנה. המהלך נועד לקדם את העצמאות הישראלית, אבל יותר חשוב מזה - מדובר בהישג חשוב במאבק על התמיכה בישראל בדעת הקהל האמריקנית. מכיוון שזה מהלך של ביבי, מיד כל התבהלה והתעמולה נזעקו לבקר אותו כאילו הכסף ירד מהפנסיה התקציבית שלהם, או שחס ושלום ביטול הסיוע יקטין את האפשרות שלהם ללחוץ עלינו דרך האמריקנים. למרבה המזל, אנחנו כבר למודי ניסיון ויכולים להסביר להם את זה בקלות גם בשמאלנית, ולטעון שטראמפ החליט למשוך את ההשקעות שלו מישראל כצעד מחאה נגד ההפיכה המשטרית. בכל מקרה, החזרה של תקציבי הרכש של צה"ל לידיים ישראליות היא ברכה גדולה, ואני כבר אוסף אנשים שירצו להצטרף אליי לבניית מטוס הקרב הישראלי הראשון אצלי בחצר מאחורי הקרוואן.

2 אחרי שהעבירו קמפיין שלם בהבטחות שהם לא ייכנעו לסחטנות וכל חרדי שלא יתגייס יאבד את כל ההטבות שלו ויתחיל לשלם בריבית גם על האוויר שהוא נושם, האופוזיציה התגייסה כאיש אחד לצרף את החרדים לממשלה. מכיוון שככל הנראה החרדים לא יתנדבו להתגייס רק כדי שלאיזנקוט תהיה ממשלה, אין לנו אלא להניח שראשי גוש המשרתים הולכים לעסוק בסוגיות דחופות יותר כמו הטרור היהודי ומשבר האקלים. אחרי הכול, צה"ל לא באמת ערוך לגייס עכשיו את כל החרדים, וגם לא באמת חסר לצבא חיילים, ובכלל צריך לעשות הכול בהסכמה כי כפייה לא תשיג שום דבר. נכון לשעת כתיבת שורות אלו החרדים עדיין לא הציגו את הדרישות שלהם להקמת ממשלת שינוי שיפוי ושיקוי, אבל השמועות אומרות שהם ידרשו התנצלות פומבית, קבלת עול מצוות ותענית בה"ב כתנאי סף לשיחות.

3 במסגרת המאבק נגד אמון הציבור ונגד ההיגיון הבריא, היועמ"שית החליטה לסכל את חקירת השב"כ בנוגע להתערבות זרה של מדינות עוינות בבחירות בישראל. על פי הפרסומים, ראש השב"כ טוען שהיועמ"שית מונעת ממנו להגדיר את ההתערבות הזרה למען מפלגות תומכות טרור כאירוע ביטחוני, מה שמונע ממנו להפעיל את כל הכלים של השב"כ בנושא. מכיוון שמדובר בחקירה שחייבת להתבצע, ולמרות שאני בטוח שראש השב"כ שלנו סולד משקרים, אני מציע לזיני להגיד לה שיש חשד שמעורבים בפרשה גם ארגוני טרור כמו נוער הגבעות. אני בטוח שזה ישכנע אותה לחתום על הכול. על פי הפרסומים בנושא, ראש השב"כ מעוניין לחקור חברי כנסת ערבים ממפלגת רע"מ ומהרשימה המשותפת בנושא התערבות זרה בבחירות, אבל אם כבר חוקרים אותם אני מציע לשאול גם על תמיכה בטרור וקשרים לארגוני טרור. מי יודע, אולי אחרי כל החשיפות העיתונאיות בנושא, סוף סוף גם מערכת הביטחון תתחיל לגלות עניין.

4 עדות מנדלבליט במשפט נתניהו ממשיכה להניב כותרות מעניינות. השבוע התברר שלמעשה מנדלבליט בכלל לא חתם על כתב האישום המתוקן נגד ראש הממשלה, ויותר מזה - גם לא על כתב האישום המקורי שהוגש. למעשה, לא כל כך ברור כרגע מה מנדלבליט בכלל עשה באותה תקופה, ויש סברה לא מבוטלת שהוא למעשה הסתובב במשרדי הפרקליטות וחיפש מישהו שיהיה מוכן להיות חבר שלו. לא נורא, בסך הכול איזה כתב אישום תקדימי נגד ראש ממשלה מכהן במטרה לגרום לו לפרוש. לא באמת צריך לדקדק בפרטים, מקסימום יזכו אותו. איזה נזק זה כבר יכול לגרום.

עמיחי מקים יישוב

אחת מההחלטות החשובות ביותר שעומדות בפני יישוב צעיר היא בחירת רכז ביטחון שוטף צבאי, או כפי שכינה זאת חגי סגל - רכז ביטחון שוצף. רבש"ץ טוב יכול להרים את היישוב לשיאים ביטחוניים והתיישבותיים שלא נודעו כמוהם, בעוד רבש"ץ גרוע עלול לנוון את כיתת הכוננות כאילו הוא חליוה ערב השבעה באוקטובר. כדי לעזור לציבור להתמודד עם הסוגיה אכתוב פה בראשי פרקים את המדריך לבחירת רבש"ץ טוב. ואם תרצו להתייעץ באופן ספציפי לגבי היישוב שלכם, אני זמין בשמחה תמורת תשלום בלתי סמלי.

קחו לי רבש"ץ תמים אשר לא עלה עליו עול:

בניגוד לאינסטינקט הטבעי שיש לנו עוד מימי השירות, רבש"ץ טוב מעולם לא לבש ארונות על הכתף. נכון לכאורה שמדובר בתפקיד פיקודי, ואין מתאים לתפקיד כזה יותר ממי שעבר את בית הספר למפקדים של צה"ל. אבל למעשה, רבש"ץ טוב הוא אדם אנטי־מערכתי בליבו, כופר בכל סמכות וסומך רק על עצמו. נדיר מאוד למצוא כאלה אנשים עם דרגות על הכתפיים.

הירא ורך הלבב - ישוב אל רבש"צותו:

כמו בעניין הקצונה, המחשבה שמדובר בתפקיד שהוא ביסודו ביטחוני גורמת לאנשים רבים לחשוב שצריך לבחור לתפקיד את האיש הכי קרבי, הכי סיירת והכי לוחם־על ביישוב. זו הסיבה שביישובים רבים הרבש"ץ הוא טייס בשייטת מטכ"ל, וזו טעות חמורה. הרי מה קורה לכל בוגרי הסיירות האלה ברגע שמתחילה מלחמה? הם מתנדפים ישר למילואים, ואתה נשאר ביישוב שבו הדמות הביטחונית הרלוונטית היא אשתו של הרבש"ץ, בלי לזלזל חלילה. לכן הרבש"ץ הנכון הוא באזורי החיוג של רובאי 02-03, ג'ובניק, עדיף מהרבנות, עם צמא אדיר לאקשן שלא נשחק בצבא על ידי תפקידי לוחמה אמיתיים.

ויהיו ידיו אמונה:

אם עומדת בפניכם האפשרות, תשימו רבש"ץ שיש לו ניסיון בעבודות כפיים, אולי אפילו שיפוצניק כזה או אחר. זו לא רק היכולת לסדר ולארגן את ההגנה על היישוב. הוא הרי הולך לבלות את כל חייו פחות או יותר בתחומי היישוב, ובימי שגרה יהיה לו יותר זמן פנוי מהייטקיסט שיש לו מנוי לקלוד קוד. אדם כזה יכול להיות מהצד גם הגנן של היישוב, איש תחזוקה למקרי חירום, להוביל סיורים של תורמים פוטנציאליים ולתקן את קו המים בכל פעם שיש פיצוץ. אחרי הכול, זו בטח הסיבה שמשרד הביטחון נותן לו רכב 4X4. למעשה, אם נפלתם על הרבש"ץ הנכון, אתם יכולים כבר להחתים אותו על משכורת נוספת ולהפוך אותו גם למזכיר.

אל תכלאוני בשום כלוב:

לרבש"ץ טוב יש נפש חופשייה וחלומות גדולים. למה להסתובב על ציר הביטחון של היישוב כמו איזו פורפרה, כשאפשר לקפץ על הגבעות ולבקר בכפרים בכל הגזרה? למה לחשוב על שיפור הגנת היישוב וביצורו, כשאפשר לחשוב על תוכניות תקיפה מקיפות נגד כל הכפרים הערביים באזור וגירוש תושביהם לירדן? רבש"ץ טוב תמיד זוכר שהוא למעשה אזרח - הדרגה הכי גבוהה בצה"ל, ולכן הוא זה שצריך לתת פקודות לרמטכ"ל.

בשבע אונליין
PODCAST

בזווית אישית

עתיה זר, בתם של הרב משה והרבנית מרים לוינגר, התארחה אצל דודו סעדה. יחד עם שירה ביליג היא יצרה את הסרט "נצורות". מתוך השיחה:



"כל מה שהיה נגמר, והתחילו חיים בקומונה של נשים וילדים"

■ **כשאת אומרת היום "הבית של אבא ואמא", מה התמונה שעולה ראשונה?**
"אמא שלי בבית כשאני חוזרת מבית הספר, עם ארוחת צהריים. כך זה היה כל יום, מהגן ועד האולפנה. זה היה לה מאוד חשוב".

■ **איך אמא הייתה מביעה כלפייך חיבה?**
"בדאגה. לקחת סוודר? אכלת? ישנת טוב? היה שלב שהפריע לי שלא היו חיבוק ונשיקה, אבל עשיתי עבודה והבנתי שיש עוד דרכים להביע אהבה".

■ **מה עושה לך היום שם המשפחה לוינגר?**
"היום יותר קל. כילדה הייתי במתח לגבי התגובה. מישהו אמר לי פעם: "זה לא כבוד גדול להגיד שאת לוינגר". אנחנו מדברים על עידן שלפני הרשתות החברתיות, יש מונוליטיות של כלי התקשורת, רק ערוץ טלוויזיה אחד ורק קול ישראל וגלי צה"ל, ועשו לאבא שלי רצח אופי. אבל גאוות היחידה שלנו כמשפחה הייתה חזקה יותר מהתגובות בחוץ".

■ **תחזירי אותי ללילה שבו נכנסתם לבית הדסה.**
"מעירים אותנו באמצע הלילה, כל האחים משפשפים עיניים, יוצאים עם תיקים על הגב, מטפסים על משאית ואחר כך בסולם לחצר. בשבילי, ילדה בת 4, זה נצרב כאירוע מטלטל. כל מה שהיה נגמר, והתחילו חיים בקומונה של נשים וילדים".

■ **היו רגעים שכעסת?**
"כן. לא 'למה עשו לי את זה', אלא איך עושים דבר כזה. לפני כמה שנים הלכתי לטיפול כדי לעבד את חוויות הילדות בחברון, ובית הדסה האפיל על כל השאר".

■ **ואז את יושבת מול אמא עם מצלמה. מה ציפית שיקרה?**
"לא באתי להאשים, באתי לשתף אותה במה שהרגשתי. לא היה לי פשוט לשתף את אמא ברגשות, והמצלמה חייבה אותי. היא אמרה: "אני יודעת שהילדים שלי, כשהם יגדלו הם יעריכו". ואז שיקפתי לה, אמרתי לה: "אה, אמרת שהילדים ישמחו כשהם יגדלו ממה שעשית?", אז היא אמרה: "אני לא אמרתי ישמחו, אני אמרתי יעריכו".

■ **את מספרת לה על הבדידות, והיא עונה לך "כלל ישראל". איך מחברים בין שתי נקודות מבט כל כך שונות?**
"זה דור שהיה מאוד משימתי. נכון, קשה לך, אבל המשימה חשובה יותר. אני רואה כאן עליית הדורות: הרגש התפתח מדור לדור, ואני רואה בזה סימן של גאולה".

■ **ואחרי רצח ששת בחורי הישיבה בפתח בית הדסה, זה שרט אותך שלא טיפלו בך?**
"זה שרט. אחרי הרצח ישנתי מתחת למיטה. אבל אמא שמה לב שאני במצוקה, שאלה את האחים הגדולים איך לעזור לי, ולקחה רק אותי איתה לאירוע משפחתי".

■ **בסוף הסרט הבת שלך אומרת: "אני רוצה לחיות את החלום שלי, לא את החלום שלך". איך את מרגישה עם זה?**
"גם קושי וגם הבנה. היא אומרת לי את הדברים שאני אמרתי, הגלגל חוזר. כהורים אנחנו רוצים שהילדים יזדהו, ומפרשים הזדהות כ'יעשו כמונו'. אבל הם לא שכפול שלנו".

לצפייה בריאיון המלא היכנסו לאתר **בשבע אונליין**

עם סגירת הגיליון

בכל יום חמישי עמנואל שילה, עורך ראשי של קבוצת 'בשבע' **ויוני רוטנברג**, עורך האקטואליה בעיתון ועורך האתר, **יושבים לתת את הזווית שלהם לאירועי השבוע**





דודו סעדה מארח את **דוד סלומון**,
מייסד ומנכ"ל "נפגשים"



איך מחברים את הקרעים?

על מפגשים אמיתיים בין חרדים, חילונים ודתיים, על חזון משותף למרות השברים, ועל המשמעות העמוקה של המילואים והערבות ההדדית היום.

קובי פינקלר מארח את **יוני צ'ונה**,
מנכ"ל מכון "מצמיחים"



האלימות עולה. אפשר להוריד אותה

האלימות בבתי הספר ובחברה בעלייה, ויש דרכים לתקן. כבר 80 מנחים פועלים בבתי הספר, והמגמה עולה. לקראת כנס החינוך הבינלאומי הראשון בירושלים.

קובי פינקלר מארח את **יהודית מילצקי**,
מנכ"לית המכון לאסטרטגיה ומדיניות חרדית



מהפכה בחינוך החרדי

40% כבר לומדים לימודי ליבה, והמגמה עולה. במבחן פיזה האחרון עקפו הבנות החרדיות את בנות החינוך הממלכתי בקריאה, במתמטיקה ובמדעים, למרות שהן מתוקצבות פחות.

לצפייה בפודקאסטים היכנסו לאתר BE7.CO.IL

בשבע | קבוצת התקשורת הגדולה לציבור הדתי לאומי
בשבע | אתנחתא | מוספים | כנסים | אתר אקטואליה | אולפן TV

אבי סגל



לא מסרבים להיות אויבים

מוצאי שבת בתל אביב. ליבי במזרח גוש דן עם האישה והילדים, ואנוכי בסוף כיכר הבימה. מתברר שנקלעתי להפגנת ענק של מכוניות משטרה מאובטחות היטב על ידי קבוצה קטנה של שמאלנים עם שלטים. "ממשלת שינוי של הרוב השפוי!" זועק הקומץ שאולי יגדל בהמשך הערב ואולי לא. "לא נכנעים לאויבי המדינה!" הם מכריזים בקריאות קצובות, וכדי שיהיה ברור מי האויב ובעיקר מי לא, הם מוסיפים: "יהודים וערבים מסרבים להיות אויבים!". לא הכי מקורי אבל לפחות יש שיפור בחריזה.

עוד אני מנסה להתאושש מאותו מניין ערבית - השפה, לא התפילה - בבית הכנסת הפתוח של השמאל החילוני, והנה אני נתקל בעוד תומך נלהב של קואליציה עם מפלגות ערביות, הפעם בסרטון רשת. זהו אחד מאותם סרטונים שבהם ליאור שליין מפעיל את קסמיו המפוקפקים על בני נוער ותיכוניסטים באמצעות שילוב של התנשאות ודמגוגיה. הסרטון צולם בחודש מאי האחרון, ושליין העלה אותו מחדש השבוע בעקבות תוצאות הבחירות.

ומה בסרטון? שליין מסביר לצעיר חובש כיפה לבנה, שנראה כאילו הופרד בלידתו מחנן בן ארי, מדוע הוא תומך בשילוב המפלגות הערביות בקואליציה. הנקודות העיקריות בקצרה: המפלגות הערביות אולי מעצבנות, אבל הן מייצגות את ערביי ישראל שהם אזרחים שווי זכויות. לא חייבים להצביע להן, אבל אסור להוציא אותן מהמשחק הדמוקרטי ולפסול אותן מלתת רוב לקואליציה. זה המחיר של לחיות במדינה דמוקרטית. ובכלל, גם הממשלה הנוכחית מעצבנת, וגם היא לא שומרת על הביטחון. ונתניהו בכלל רצה את מנסור עבאס איתו. בקיצור, כל הרפרטואר של טיעוני השישה באוקטובר.

אגב, זוכרים שליאור שליין היה פעם הימני של תוכניות הסאטירה? זוכרים שב־2003 הוא ראיין ב'מעריב' את אפרים קישון המנוח, במה שנועד להיות מפגש בין שני סאטיריקנים ימנים? זוכרים שאין צורך לענות על שאלות רטוריות? בריאיון ההוא הזכיר קישון ז"ל את יאסר ערפאת, וטען שהרמאות שלו באוסלו הייתה עלולה לגמור את מדינת ישראל, דבר שנמנע בזכות הפיגוע במגדלי התאומים שעורר את האמריקנים. ואז העיר קישון: "אני מבין מהבעת פניך שיש לך דעה אחרת". ענה לו המראיין שליין: "דווקא לא, אני רק חושב שזה לא הוגן שבגלל 99 אחוז מהערבים לכל השאר ייצא שם רע".

השנים חלפו, הערבים הם אותם ערבים, ונראה שהם כלל אינם מסרבים להיות אויבים. להפך, הרמאות שלהם ממשיכה לסכן את מדינת ישראל, וגם הפעם הגיעה התעוררות מסוימת בעקבות פיגוע ענק שנקרא על שם התאריך הלועזי שלו. הכול נשאר אותו הדבר, ורק שליין עבר הטפשה, שאותה הוא מנסה להנחיל גם לדור הבא. הקפיצה הלוגית שעשה מול הקהל הצעיר, משילוב ערבים במשחק הדמוקרטי להפקדת השלטון בידיהם כי ביבי, מעידה על התנתקות מחללית האם של הפרויקט הציוני, שעוד לפני כן לא היה מי יודע מה הגיוני והישרדותי.

אותיות באנגלית, הצבעה בערבית

אבל מה לנו כי נלין על חבורה של מפגינים הזויים או על סאטיריקן שעתידו מאחוריו, אם מי שפרץ להם את הדרך היה לא אחר מראש הממשלה המנוח יצחק רבין? בספטמבר 1993, אחרי 45 שנות קונצנזוס פוליטי על הדרת המפלגות הערביות מלהיות הקול הקובע בכנסת, הפכה ממשלת רבין השנייה לממשלת מיעוט שמסתמכת על תמיכתן של המפלגות הערביות חד"ש ומד"ע מבחוץ. חובבי ציון כמו האשם מחמיד וטאלב א־סאנע קבעו את גורלו של הסכם אוסלו ב', שחילק את שטחי יהודה ושומרון לאותיות באנגלית, ובעקבותיו את גורלנו.

ייאמר להגנתו של רבין שלפחות באותם ימים היה מדובר בארבעה חברי כנסת ערבים בלבד פלוס תמר גוז'נסקי אחת, וגם שהוא לא בנה מראש את ממשלת המיעוט שלו אלא נקלע לסיטואציה. אבל זה מה שקורה כשאתה מתנתק מהחללית שבה טסו בן גוריון, שרת ואשכול - אתה תמיד מתרחק ואף פעם לא מתקרב. מי שנותן לאויבי ישראל פתח להשתתף בחלוקת הארץ בעיצומו של אסון אוסלו, ידרוש לתת להם להכריע את גורל מלחמת הקיום שלנו אחרי השבעה באוקטובר.



צילום מסך

פעם ימני, היום מנסה להנחיל את ההטפשה שלו לדור הבא. ליאור שליין

אזרחים על תנאי

אכן, במדינה דמוקרטית יש זכות למיעוט הערבי להשתתף במשחק הדמוקרטי, אבל זה לא אומר שחייבים לתת להם לנצח. יתר על כן, בעקבות תהליך הבחירות לכנסת במגזר הערבי, כל אדם עם אונה מתפקדת מבין שזה הזמן לדמוקרטיה מתגוננת. שנים חופרים לנו כאן על הצורך להגן על הדמוקרטיה מפני הדיקטטור, וכשמגיע הזמן שהדמוקרטיה באמת זקוקה להגנה הם שותקים. או גרוע יותר: מצטרפים להתקפה. פוליטיקאים תומכי מחבלים בפנים, מיכאל בן ארי בחוץ. מי אמר שכבר אין הומור בשמאל.

כל משחק הדמוקרטיה הזה יכול היה להתקיים לפני השבעה באוקטובר. אבל היום? צריכים להיות תנאים מינימליים כדי להיות חבר כנסת, שלא לדבר על חלק מהשלטון. מי שתומך באלה השואפים לשחוט אותנו, פועל אקטיבית נגד קיומה של מדינה יהודית ואינו מפגין נאמנות מינימלית כלפי המדינה - בין אם הוא ערבי או יהודי - צריך לצאת מהמשחק, נקודה. לא לבחור, לא להיבחר, ולא להיות כאן - גם אם הוא מייצג 20 אחוזים מאזרחי המדינה. גם אם הוא כל ה־20. איך אמרו מתפללי כיכר הבימה - לא נכנעים לאויבי המדינה.

✻ נכון לרגע זה, הרכבה של הממשלה הבאה עדיין לוט בערפל, אבל כל התרחישים האפשריים ממשיכים לבעבע בתקשורת ובציבור הרחב. פרשנים מקצועיים וחובבים, בעיקר ברשתות החברתיות, מנסים לשרטט את הקואליציה ההגיונית ביותר לשיטתם לאור התוצאות - בין אם מדובר בממשלת שמאל-חרדים, ממשלת ימין-עריקים, בחירות חוזרות, ממשלת אחדות או כל חד קרן אחר. ואיכשהו, ממש במקרה, הממשלה שמציע כל פרשן או צייצן באופן אובייקטיבי היא בדיוק הממשלה שהוא היה רוצה לראות באופן סובייקטיבי. הנטייה האנושית הזאת חוצה מפלגות, והנה לכם אחדות אמיתית.

✻ ככל שזכור לי - שזה לא המון בגילי - בשום מקום לא הבעתי את דעתי על קמפיין גיוס החרדים ועל החרדים בכלל. והאמת היא שיש לי תאוריה שלמה על הציבור החרדי, תאוריה שכוללת הפרדה בין האישי לפוליטי, תאוריה שתסדר לכם את הראש כפי שלא הסתדר מימיכם. רק שעכשיו אני חושש שגוש השינוי כולו ומצביעיו יתנפלו על התאוריה שלי ויאמצו אותה אל ליבם כדי להצדיק את צירוף החרדים לקואליציה והעברת חוק ההשתמטות. מה? כן, אני מכנה אותו עכשיו "חוק השתמטות", כמובן מסיבות עניניות בלבד ובלי פוזיציה כלל.

✻ בשבוע שעבר, בבואי לבקר אנשים נמהרים שהכריזו על ניצחון בבחירות בטרם עת, חטאתי בעצמי בפזיזות והענקתי לסוקר הפוליטי שלמה פילבר קרדיט שלא הגיע לו. אומנם בבוקר שלמחרת הבחירות נראה היה שתוצאות האמת הולכות לכיוון שלו, אך מיד אחרי סגירת המדור הן ירדו מהמסלול לאט אך בנחישות. בדומה לשחקני התקפה בכדורגל, אנשי הסקרים נמדדים במספרים, והמספרים הנדיבים שנתן פילבר לגוש הימין בסקרים ובמדגם היו רחוקים מהמציאות. אני לוקח אחריות על הפרגון המוגזם שלי, וכמו במקרה לקיחת האחריות של עופר וינטר - גם הפעם לאף אחד אין מושג מה זה אומר.

נדל"ן

דירות

מכירה

אלון שבות

באלון שבות, בית (חצי מדומ"ש) כ-300 מ"ר בנוי, 10 חדרים ב-3 קומות + עליית גג, ממ"ד, יחידת השכרה מניבה, גינה כ-200 מ"ר, שתי מרפסות, נגיש, חניה. בין השכונה הוותיקה לחדשה, קרוב לקופ"ח ולביכנ"ס, מרכול, ספריה ומגרשי ספורט, גני ילדים, בלעדי! "אנגלו-סכסון" סיגלית: 055-4549379

ביריה

למכירה, ללא תיווך, בית ב-ביריה, שטח 783 מ"ר, שטח בנוי 180 ועוד 130 מ"ר. מחיר מבוקש 4,850,000 ₪ (גמיש). לפרטים: רבקה 054-9434344

בית אל

בית אל, דירת קרקע, מונגשת, בהזדמנות, 200 מ"ר בנוי + גינה גדולה + חניה צמודה, ממוקמת במקום מרכזי. 054-5207717

יד בנימין

למכירה במיידי ביד בנימין, דירת גן, 3 חדרים, מומלצת גם למשקיעים! מוארת ומרווחת, בנגישות מלאה, בפרויקט ייחודי לגיל השלישי, קהילה נהדרת, במתחם בית כנסת, קופת חולים ועוד.. "דינה נכסים" 054-4978133

פתח תקווה

"הס נכסים" - למכירה דירת 5 חדרים גדולה, 141 מ"ר בנוי + מרפסת 22 מ"ר, שחלקה סוכה. (שטח דירת 6 חדרים), ברחוב היוקרתי דוד שמחי, בכפר גנים ג'. קומה 6 , נוף פתוח. 2 חניות. 2 מעליות אחת שבת. מחסן. קרוב לבתי כנסת ולמרכזי קניות. יהודה הס - 050-3003455

רמת גן

ברמת גן, דירת 4 חדרים, קומה 4, 115 מ', מושקעת מאוד, חזית, מעלית, ממ"ד, חניה, מרפסת שמש. אורית: 052-6831737

שדה אילן

בשדה אילן, וילה כפרית חלומית, שחשבו בה על הכל, 2 דקות מצומת גולני, מושב דתי לאומי מבוקש, לפרטים ותמונות: 050-6241407 אליעד.

נדל"ן ירושלים

מכירה

דירות

בית הכרם

בבית הכרם, בשדרות הרצל, דירה חדשה וענקית, 3.5 (93 מ"ר), מוארת, ממ"ד, יחידת הורים מפנקת, מרפסת גדולה, נוף מקסים, בניין חדש ויוקרתי, מעלית שבת, נגישות, חניה, על ציר הרכבת הקלה, קרובה לבתי קפה, שערי צדק ועוד, בלעדי! "אנגלו-סכסון" 077-9973539, 055-4549435

מבשרת ציון

במבשרת הוותיקה, דו משפחתי קסום, 6, גינה 163 מ"ר, מרפסת שמש גדולה, נוף פתוח, חניה פרטית, זכויות בניה, מיקום שקט, קרוב למוסדות חינוך, מרכז קהילתי, תח"צ ועוד, מחיר אטרקטיבי! בלעדי! "אנגלו-סכסון" 077-9973539, 055-4308125

קרית משה

בק. משה, בבניין חדש, 4 חד' + מרפסת לנוף וחניה פרטית, במחיר אטרקטיבי. ת.ק.מ - הדסה 058-4931070

בק. משה הירוקה, מיוחדת במינה, 4 חד', מרווחת + מרפסות + מחסן וחניה בתכנון תמ"א ל-6 חד', שווה לראות! ת.ק.מ - בלעדי חיים 052-4419402

בק. משה השקטה ומרכזית, 3.5 חד' + סוכה. מפתח ב-ת.ק.מ. 2,850,000 ₪, גמיש. הדסה 058-4931070

בק. משה, במיקום מרכזי, 5.5 חד' + מרפסות + מחסן וחניה, במחיר מציאה!!! הקודם זוכה. ת.ק.מ - הדסה 058-4931070

בקרית משה, בבניין חדש ואיכותי, 5 חדרים, מרפסת סוכה, חניה פרטית ומחסן. תיווך בבלעדיות JHProperty, יחזקאל טלפון: 072-3910676

נופש

יבניאל

מתחם צימרים מפנק "בראשית שמים", למשפחות וזוגות. בריכה, ג'קוזי, נוף מהמם, משחקים. 053-2247936

המקצוענים

הרחקת יונים מיומנת מגגות, מסתורי כביסה. הדברת מזיקים מקצועית, לעסקים, מוסדות, מפעלים, כולל אישורי ביצוע תיקניים. 050-5544413

53576

למועצה מקומית קרני שומרון
דרושים/ות:

- **פסיכולוג/ית חינוכי/ת**
- **בודק/ת תוכניות**

פרטים נוספים באתר המועצה
www.karneishomron.co.il

03-9185553

ישיבת כרם ביבנה

דרוש מנכ"ל

דרישות התפקיד:

- יכולות ניהול, ביצוע והובלה ברמה גבוהה.
- תקשורת בין אישית גבוהה.
- ניסיון ניהולי מוכח.
- חשיבה אסטרטגית ויזמות.
- הזדהות עם ערכי הישיבה ודרכה.
- אנגלית ברמה טובה
- יתרון משמעותי לבוגרי הישיבה.

נא להעביר קו"ח

052-4478495

53578

הודעה בדבר הגשת בקשות להקצאת מקרקעין ומבנים לצרכי ציבור

בכוונת המועצה האזורית מטה בנימין לתת רשות שימוש לתאגידים כמפורט להלן. ההקצאה כפופה לנוהל הקצאת קרקעות ומבנים ללא תמורה או בתמורה סמלית באיו"ש (להלן: "הנוהל") והודעה זו על פיו. להלן המגרשים המבוקשים, התאגידים המבקשים והמגרשים המוצעים:

ישוב	תב"ע	מגרש	שימוש מבוקש	התאגיד המבקש	מספר תאגיד
פסגות	222	290	אולפנה	אולפנת עטרת רחל	580562221
מעלה לבונה	229/3	500	פנימיות לאולפנה	אולפנת לבונה	580316792

כל המבקש להתנגד לבקשה, רשאי להגיש התנגדותו בכתב במשרדי אגף נכסים במועצה אזורית מטה בנימין לידי דיאנה אבידן - רכזת הקצאות לא יאוחר מ- 45 ימים ממועד פרסום הודעה זו. לא תתקבל התנגדות ולא תידון אלא אם הוגשה בכתב פירוט הנמקות והעובדות עליהן היא מסתמכת. לפרטים ניתן לפנות לטלפון 02-9700604.

הקצאות תהיינה על פי תבחינים לקבלת הקצאת קרקע לשימושים לעיל, כפי שאושרו במליאת המועצה, בהתאם לנוהל.

מודגש בזאת כי על פי חוזר מנכ"ל משרד הפנים, העמותות והגורמים המצוינים בפרסום זה מחויבים לשאת בעלות הפרסום. תשלום זה יהיה תנאי להעלאת הבקשה לדיון בועדת ההקצאות, ויש להסדירו תוך 30 יום מיום פרסום זה. אין בפרסום מודעה זו משום התחייבות של המועצה לקבל בקשה כלשהיא.

אגף הנדסה


56398
מעוניין לקנות
ספרי תורה ישנים
(גם גניזה)
משלם מחיר טוב
054-6420392


המהדורה
הדיגיטלית
השבועית שלך.
כל חמישי
אצלכם במייל!
מוזמנים להצטרף
למשפחה הדיגיטלית!
בשבע
בלחיצת כפתור

בס"ד

לעמותת 'יד לאחים'

דרוש

רכז ביטחון שטח

ניהול ובקרה של כלל הנושאים הביטחוניים

דרישות התפקיד:

- רקע בטחוני
- אחריות
- כושר ארגון
- רכב חובה

תנאים טובים למתאימים

קו"ח למייל:
drushim@yadl.co.il
נא לציין בנושא: משרה 601

בראש סרוג BOPO

בס"ד

עמותת יד לאחים
המחלקה למאבק במיסיון ובכתות

דרוש

איש ארגון וביצוע לתפקיד בכיר

למשרה מלאה
בעל יכולת ארגון וניהול גבוהה, יוזמה, אחריות ויכולת הובלת משימות ומערכות.

הכישורים הנדרשים:

- מוטיבציה, יוזמה וראש גדול
- כושר ניהול וארגון מוכח
- יכולת ביצוע והובלת משימות משלב התכנון ועד לביצוע
- יכולת ביצוע ואיסוף מידע ברשת

תנאים טובים למתאימים

- נדרשים מגורים באזור המרכז

קו"ח למייל:
drushim@yadl.co.il
נא לציין בנושא: משרה 201

בראש סרוג BOPO

הרי זהב

כשהטרקטורים מתחילים, ההנחות נגמרות

צמוד קרקע בגוש עציון,
רק ביום המכירות
של פני קדם

יום שישי | 13/11 | פני קדם



חייגו
076-599-3609

עד 200K ש"ח הנחה

על צמודי הקרקע ביישוב הדתי לאומי פני קדם,
ביום המכירות בלבד.
תגיעו הנה לפני הטרקטורים,
כי אחרי שהם נוגסים בהר המחירים צפויים להשתנות.

- חצי שעה מירושלים
- בית פרטי ובית דו משפחתי
- זכויות בנייה עתידיות בחלק מהדגמים

סרקו:

הלל בוטיר